

Grăbind spre viitor

An și bilanț — iată două noțiuni care la noi se suprapun. **Ani și etapă istorică** — iată o realitate ce încorporează în substanța ei efortul creator al unui întreg popor, care, adânc pătruns de conștiința misiunii sale în timp și a destinului său în lume, își asumă istoria pentru sine, transformând-o pentru urmași.

Etapa istorică pe care o străbatem — cel de-al optulea cincinal al patriei, cincinalul pe culmea căruia patria va intra într-un stadiu istoric nou, cel de țară socialistă cu dezvoltare economică medie, cu un standard de viață și un nivel de civilizație de o calitate superioară — pretinde ca bilanțul de muncă și de creație al acestui an să se afirme cu o decizie vigoare în planul înalt al construcției naționale. Ne-a spus-o, recent, conducătorul partidului și al națiunii, luminându-ne clar și ferm, ca întotdeauna, drumul rodnicului, urcșu spre întâlnirea cu viitorul :

„În acest an — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — va trebui să realizăm un ritm de dezvoltare a industriei de cel puțin 7-8 la sută, dar, conform programelor pe care le avem, trebuie să obținem o creștere mai însemnată. Va trebui, de asemenea, să realizăm prevederile importante în agricultură, în realizarea obiectivelor noii revoluții agrare — așa cum trebuie să dezvoltăm și celelalte ramuri de activitate. În mod deosebit, anul acesta trebuie să punem ordine și să soluționăm problemele din domeniul energiei, prin punerea în producție a tuturor capacităților, prin realizarea reparațiilor de bună calitate și în termenele stabilite, în așa fel încât să asigurăm în tot cursul anului energia necesară și să intrăm în anul viitor cu un sistem energetic bine pus la punct“.

Și mai departe, proiectând, cu aceeași limpezime și forță, aportul anului în balanța noii etape istorice :

„Putem spune că anul acesta este hotărât pentru împlinirea întregului plan cincinal, pentru realizarea tuturor programelor de modernizare, de normare, de organizare, inclusiv de aplicare a autoconducerii și a noului mecanism economico-financiar. Să acționăm în așa fel încât, realmente, să punem ordine și disciplină în toate sectoarele de activitate!“

Ca totdeauna, cuvântul cîrmaciului destinelor noastre s-a transformat, din însăși clipa rostirii lui, într-un puternic generator al energiilor naționale, s-a transformat în platforma de muncă și existență a întregului nostru popor, în acest ceas decisiv al devenirii lui. Recentele chemări la întrecere pentru depășirea planului, pentru ridicarea demersu-

(Continuare în pagina 3)

ILIE PURCARU ■

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

FRUCTUOS DIALOG PE PLATFORMELE INDUSTRIALE BUCUREȘTENE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele republicii, a avut, la sfîrșitul săptămîinii trecute și în această săptămîină, rodnice dialoguri de lucru cu colective din mari unități industriale bucureștene.

(relatare în pag. 2-3)

De ce e frumos la Cezieni

puteți afla din reportajul din pagina 5 de Dumitru Constantinescu

Opinii

Medicina — știința dragostei de oameni

Cînd vrem să definim medicina, spunem că este, în același timp, știința și arta prevenirii și vindecării bolilor, sau știința și arta apărării sănătății: știință — pentru că se bazează pe date exacte luate și aplicate la organismul uman, din cuceririle mereu reînnoite ale disciplinelor fundamentale (morfofiziologice, fizico-chimice, biologice, etc.); artă — pentru că bolnavii, ca și sănătoșii, se deosebesc unul de altul, și aplicarea cunoștințelor teoretice în rezolvarea problemelor practice — de diagnostic, tratament, profilaxie — trebuie individualizată după particularitățile fiecăruia.

Mai rar ne amintim cea de-a treia latură a medicinei, cel puțin la fel de importantă ca și celelalte două, care definește această disciplină complexă ca știință a dragostei de oameni. Uitam mai ușor ceea ce ar trebui să ținem mai bine minte; — deși, înțelegem că, fără această a treia latură, medicina apare ciuntită de esența ei cea mai nobilă.

Ne stăruie în memorie, în acest context, conținutul înalt pe care îl dă medicinei secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvintele binecunoscute și

scumpe slujitorilor lui Esculap : „Medicina este într-adevăr o profesiune, dar nu o profesiune ca toate celelalte. Ea cere nu numai pricepere, ci și multă dragoste pentru om, multă omenie, pasiune de a te dedica sănătății oamenilor“.

În miezul acestei definiții, de larg și adînc înțeles, stă tocmai această „multă dragoste pentru om“ la care ne referim mai înainte și din care derivă și omenia și pasiunea profesiei. Medicul trebuie să posede, prin structura lui, un imens rezervor de dragoste de om, din care să dea pentru sănătatea tuturor. Prin dragostea de oameni, în primul rînd, ca și prin „pasiunea de a te dedica sănătății oamenilor“, medicina se deosebește de alte profesii în care priceperea, cel mult omenia, sînt suficiente. În medicină se cere acel ceva în plus pe care nu poate să-l dea oricine. Dragostea pentru om constituie specificul

(Continuare în pagina 2)

Prof. C. ANASTASATU ■
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

La ordinea zilei

ENERGIA

un bun național gospodărit cu cea mai înaltă răspundere

În spiritul prevederilor recentului Decret, pentru asigurarea resurselor energetice necesare activității economico-sociale, să acționăm cu toate forțele pentru

● reducerea cu peste 20 la sută a energiei electrice consumată în gospodăriile populației

● reducerea cu cel puțin 30 la sută a consumului de gaze naturale și energie electrică în sectoarele neproductive

inițiative și realizări în paginile 12 și 13

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a făcut vizite de lucru în mari unități industriale din Capitală

În aceste zile de februarie 1987, cel de-al doilea an al cincinalului, când întregul nostru popor este angajat într-o intensă activitate pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor date de secretarul general al partidului în cuvântarea rostită la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat vizite de lucru în importante unități industriale din Capitală. Aceste vizite au prilejuit o analiză aprofundată a modului în care se acționează pentru îndeplinirea, încă din primele luni, a sarcinilor de plan pe 1987, care prevăd continuarea dezvoltării în ritm înalt a întregii economii naționale, corespunzător obiectivelor stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului, pentru aplicarea programelor de organizare și modernizare a proceselor de producție.

La Întreprinderea „23 August” tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost informat în legătură cu modul în care muncitorii, inginerii și tehnicienii au acționat pentru îndeplinirea sarcinilor trasate cu prilejul precedentei vizite privind perfecționarea organizării și modernizarea proceselor de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, astfel încât acestea să corespundă mai bine exigențelor sporite ce se manifestă atât în țară, cât și pe piața externă. S-a arătat că, în spiritul indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului, a fost aplicat un program complex de profilare, dezvoltare și modernizare a fabricației în principalele fabrici și secții ale întreprinderii. Prin organizarea pe criterii științifice a producției și a muncii, a fluxului tehnologic, prin modernizarea mașinilor și utilajelor aflate în dotare, prin extinderea mecanizării și a automatizării proceselor de fabricație, s-a asigurat o creștere însemnată a productivității, a eficienței întregii activități, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, de energie și combustibili. Au fost concepute și realizate un număr însemnat de produse noi. O atenție deosebită a fost acordată modului în care conducerea întreprinderii, a centralei de profil și a întreprinderii acționează pentru asimilarea unor noi tipuri de motoare și compresoare, de grupuri de foraj și de alte produse cu parametri tehnici și funcționali superiori, destinate atât economiei naționale, cât și exportului. Vizitând fabrica de motoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că problema principală pentru acest sector este realizarea unei game variate de motoare, cu performanțe ridicate, la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial. Secretarul general al partidului a atras atenția că nu numai numărul acestor produse este important, ci în primul rând calitatea acestora. Ca urmare, s-a cerut să fie elaborat un program special de diversificare a motoarelor și de ridicare a parametrilor lor la nivel mondial, la realizarea căruia vor participa atât specialiștii din cercetare, cât și cadre din învățământul tehnic superior. La sectoarele calde ale Întreprinderii „23 August”, turnătorile de oțel și fontă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca programul de modernizare a acestor sectoare să fie încheiat în cursul acestui an, atât la „23 August”, cât și pe întreaga Capitală. În același timp, s-a indicat ca metoda modernă și de mare eficiență de turnare în forme vidate a oțelurilor, aplicată cu bune rezultate aici, să fie extinsă în toate unitățile de profil din țară. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat și cu acest prilej că se impune să se acționeze cu toată hotărârea pentru înfăptuirea programelor de modernizare, astfel încât sectoarele calde de la Întreprinderea „23 August” din București să devină un model pentru toate unitățile similare din țară.

La Întreprinderea de țevi „Republica”, în cadrul dialogului purtat de secretarul general al partidului cu muncitorii, tehnicienii și inginerii ai întreprinderii, cu reprezentanții ai conducerii și cu specialiștii din mi-

nister și din centrala industrială de resort, au stat probleme privind îndeplinirea ritmică, la toți indicatorii a sarcinilor de plan pe acest an, măsurile ce se impun pentru asigurarea grabnică a necesarului de țevi de cea mai bună calitate, pentru unitățile energetice, astfel încât acestea să funcționeze cu întreaga lor capacitate, înlăturându-se deficiențele în aprovizionarea cu energie electrică a unităților economice și sociale, a populației. Cu acest prilej, s-a menționat că întreaga gamă sortimentală de țevi speciale realizate din oțeluri inoxidabile și refractare, precum și celelalte produse noi asimilate s-au realizat cu forțe proprii — ale întreprinderii și ale Institutului Central de Cercetări Metalurgice — și cu sprijinul nemijlocit al Consiliului Național al Științei și Învățământului. În cadrul unei expoziții au fost prezentate sortimentele noi de țevi laminate pentru industriile energetice, nucleare, aeronautică, extractivă, chimică, constructoare de mașini, pentru alte ramuri de vîrf ale economiei naționale și pentru beneficiarii de peste hotare. Secretarul general al partidului a fost informat, totodată, de modul în care se înfăptuiește programul de modernizare și organizare a producției, de acțiunile ce se întreprind, în spiritul exigențelor și orientărilor formulate în cuvântarea rostită la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Au fost scoase, de asemenea, în evidență, preocupările și rezultatele obținute de colectivul întreprinderii în direcția folosirii judicioase a metalului, a reducerii consumului de materii prime, de materiale și de energie, în direcția recuperării resurselor secundare, a sporirii productivității muncii, a eficienței economice a întregii activități a unității. S-a cerut specialiștilor ca, prin perfecționarea proceselor tehnologice, să asigure ridicarea la 96 la sută a gradului de utilizare a materiei prime în produse finite.

Reluind, în cursul zilei de 11 februarie, vizitarea unor importante unități industriale bucureștene, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost cuspelul Întreprinderii „Vulcan”, al Întreprinderii de Mașini Grele București și Fabricii de pe platforma industrială Bercești a Întreprinderii „Vulcan”. În prima din aceste unități, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost prezentate realizările obținute de colectivul întreprinderii în îndeplinirea indicatorilor de plan, în dezvoltarea și modernizarea fabricației, precum și măsurile pentru realizarea sarcinilor actualului cincinal. A fost evidențiat faptul că datorită atenției deosebite acordate exportului, care detine în prezent o pondere de circa 30 la sută din totalul producției-marfă, contractele încheiate anul trecut cu beneficiarii de peste hotare au fost onorate integral. Un loc important în cadrul dialogului purtat de secretarul general al partidului cu factorii de răspundere prezenți i-au ocupat problemele sporirii eficienței economice. Apreciind rezultatele colectivului în direcția ridicării gradului de mecanizare a operațiilor în sec-

(Urmare din pagina 1)

medicinii, imboldul profund uman, care îl determină pe medic să-și sacrifice orice alte preocupări și să nu cunoască liniștea pînă nu a făcut tot ce era posibil să facă pentru a vindeca un bolnav sau a apăra de boală un sănătos.

În diverse profesii se poate acționa din diverse motive interioare — din pasiune pentru meserie, din curiozitate științifică, din ambiție, din spirit de disciplină, din imitație, din interes material, etc. În medicină numai ceea ce este făcut din dragoste pentru om poartă pecetea nobilă a acestei profesii. Intervin desigur și altele din imboldurile menționate, dar ele nu sînt proprii medicinei, pot să ducă alături de adevărata medicină și uneori chiar foarte departe de ea.

Nu numai medicina clinică sau cea profilactică, sau medicina omului sănătos au nevoie de dragoste de om, ci și cercetarea medicală al cărei

scop nu poate fi altul decît tot sănătatea oamenilor.

Un medic nu poate să fie bun practician, bun organizator de sănătate sau bun cercetător, dacă nu înțelege în toată complexitatea și profunzi-

cit din dragostea de oameni.

Știința medicinei se învață în facultate și apoi... tot restul vieții. Artă medicinei se cîștigă prin practică îndelungată alături de maeștri în această artă. Dragostea de oameni este

Medicina -

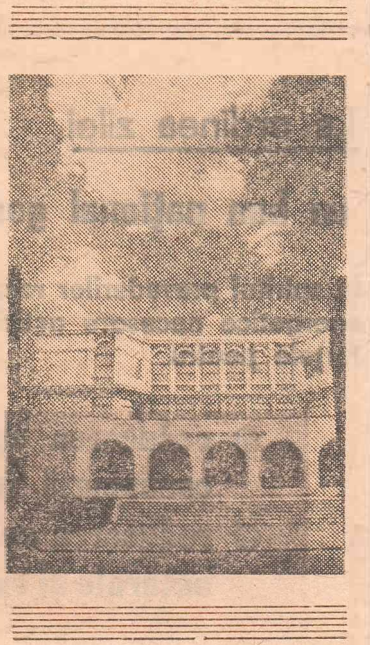
știința dragostei de oameni

mea sa obiectul sau mai exact subiectul profesiei sale, care este omul integral, cu toată bogăția lui de sentimente și de comportări, cu toate înălțările și scăderile lui specific umane. O asemenea înțelegere nu vine și nu poate să vină de-

mai greu de învățat din cărți sau din practică; ea trebuie să existe și dacă nu există este mai bine să-ți alegi altă profesie. Sînt fără îndoială și medici care, deși nu vād de la început ce înseamnă dragostea de oameni, ajung să

înțeleagă acest lucru prin experiența multiplelor suferințe pe care trebuie să le prevină sau să le suprimă. Ei au un fond spiritual care le permite să devină totuși buni medici. După cum sînt și medici care nu pot să realizeze niciodată această cerință a medicinei și care de fapt nici nu ajung să fie medici, în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Cei mai buni sînt medicii care își aleg profesia medicală și care o practică în clinică, pe teren, în laboratoare, din dragoste pentru om, din pasiunea de a lupta pentru ridicarea sănătății oamenilor adică a semenilor lor. Ei obțin și cele mai bune rezultate în muncă redînd societății, sau evitînd de a-și smulge acesteia, pe cei bolnavi sau amenințați de boală. Rolul lor este într-adevăr acela al unor constructori de sănătate, de forțe de muncă, adică un rol de participare activă la opera generală de construire a noii noastre societăți. Si prestigiul și satisfacția lor morală este pe aceeași măsură.

toarele calde, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat, împreună cu specialiștii prezenți, o serie de soluții privind dezvoltarea și modernizarea în continuare a producției.

La Întreprinderea de Mașini Grele București, secretarul general al partidului a examinat, împreună cu specialiștii și cu factorii de răspundere, probleme legate de modul în care această puternică unitate constructoare de utilaj greu își îndeplinește sarcinile privind îndeplinirea programului energetic național, înzestrarea industriei românești cu mașini și instalații de mare complexitate, realizarea sarcinilor la export. Conducătorul partidului și statului a urmărit îndeaproape desfășurarea procesului de fabricație, unde se aflau, în diverse stadii de execuție, utilaje și echipamente de mare complexitate, destinate atit beneficiarilor din țară, cit și celor de peste hotare. S-a arătat că realizarea primului turboagregat de 700 MW pentru centrale nucleare, cel mai complex produs de acest fel, premieră a industriei românești de profil, înscrie țara noastră printre producătoarele mondiale de asemenea utilaje. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat o serie de sarcini privind mărirea producției oțelăriei, extinderea capacității de prelucrare a prăjinilor de foraj, dezvoltarea cooperării cu întreprinderile de profil din Ministerul Industriei Metalurgice în vederea creșterii producției de prăjini grele de foraj din semifabricate laminate.

În timpul vizitei la Fabrica de pe platforma industrială Berceni a Întreprinderii „Vulcan”, fabrică specializată și profilată în producerea de echipamente energetice destinate termocentralelor, secretarul general al partidului a fost informat că, în această perioadă, atenția întregului colectiv este concentrată în direcția realizării unor utilaje energetice perfecționate și au fiabilitate mărită, care să satisfacă necesarul economiei naționale și să fie competitive cu produsele similare existente pe plan mondial. Pe parcursul vizitei au fost examinate tehnologii noi introduse în procesul de producție, prin care s-a asigurat creșterea considerabilă a productivității muncii. Apreciind rezultatele obținute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să fie găsite noi soluții care să permită modernizarea construcției de cazane energetice, atit sub raportul valorificării combustibililor inferiori, cit și al creșterii calității și randamentului utilajelor.

Colectivele unităților vizitate au exprimat hotărîrea de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, de a acționa în continuare pentru ridicarea întregii munci la un nivel superior de calitate și eficiență, de a-și spori contribuția, alături de întregul nostru popor, la realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, la îndeplinirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

ION CODRU

Grăbind spre viitor

(Urmare din pagina 1)

lui creator din toate sferile activității economice la un nivel superior de calitate și de eficiență — chemări lansate de organizații județene de partid, de întreprinderi industriale și de vetre agricole ce s-au propus, prin rezultatele dobândite anul trecut, ca unități-etalon, cu experiențe-model în îndeplinirea obiectivelor de producție —, sînt tot atitea exemplare dovezi ale angajării muncitorești-revoluționare a națiunii, prin vocea celor mai buni dintre cei buni, în marea cursă a hărniciei muncii, vitală pentru ascensiunea noastră în progres și civilizație.

Întrecerea, la noi, are o veche și strălucită tradiție, ea își numără anii cu anii socialismului, și, ca expresie a conștiinței revoluționare în acțiune, legendă acțiunea de sarcinile tot mai complexe ale fiecărei etape a dezvoltării noastre, ea s-a constituit, în toți acești ani, într-o forță propulsatoare a noului, într-un factor motor al înaintării pe toate planurile, antrenînd în incandescentul ei flux un întreg popor. Marea competiție a energii-

ilor naționale urmează azi — și totodată dinamizează — un curs al istoriei de o inedită factură, intrat într-o nouă și radicală etapă calitativă, și angajamentele formulate de autorii chemărilor la întrecere sînt elocvente în acest sens. Substanțialele depășiri de plan înscrise în legămintele muncitorilor și țărănilor se întemeiază, mai mult ca oricînd, pe acei factori calitativi-intensivi ai înaintării reclamați de noua revoluție științifică, tehnică, tehnologică, de noua revoluție agrară, singurii în măsură să asigure ritmuri impetuoase de dezvoltare, singurii în măsură să fructifice, la modul cel mai înalt, capitalul material, tehnic și uman al națiunii, astfel ca nici un strop de avuție — sau de efort — să nu se piardă, ci să rodească înzecit. O serie de rămîineri în urmă, franc răs-picat și sever sancționate de secretarul general al partidului la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., își primesc, în marea întrecere, replica unor ferme angajamente de înnoire a muncii, de exigențe majore asupra muncii, cu scadență în viitorul cel mai apropiat. Creșterea tot mai accentuată a productivității, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, cu precădere a celor menite exportului, drastica gospodărire a resurselor, a celor energetice în primul rînd, realizarea aplicată și consecventă a programelor specia-

le privitoare la perfecționarea organizării și modernizarea tehnologică a producției, îmbunătățirea activității economico-financiare, folosirea tuturor pîrghiilor — numeroase și redutabile în România acestui ceas — de spori a eficienței muncii, de rentabilizare a întregii activități economice, sînt coeficienții de forță și liniile directoare ale întrecerii acestui an decisiv al unui cincinal decisiv.

O întrecere în care, ca în orice întrecere, vor fi, firește, învingători, dar în care învinșii, sau ceea ce ne-am deprins să numim astfel, vor trebui să-și dezmință și numele și statutul. Nu rezultatele singulare bune, nici măcar rezultate majoritare bune, ci un ansamblu de rezultate bune, suprapus ansamblului creației naționale — acesta este comandamentul întrecerii, sensul ei, ținta ei. Iar aceasta înseamnă răspundere, întărirea răspunderii la fiecare eșalon productiv, la fiecare loc de muncă, astfel ca întreg și parte să fie una, confundîndu-se cu unicitatea scopului.

Inaugurată sub cele mai rodnice auspicii, deduse din planurile partidului, luînd start bun — știrile care ne parvin din țară, din toată țara, o probează din plin —, marea întrecere a lui '87 are toate șansele — căci ele, aceste șanse, sînt în mîinile noastre — să marcheze un prag istoric în ascensiunea spre viitor a României socialiste.

DEMOCRATIA CA FAPT DE VIATA

Cițiva dintre oamenii muncii de la ADESGO, în tripla lor ipostază de: proprietari, producători, beneficiari, participanți la adunarea generală, înfăptuind cea mai autentică democrație: autoconducerea muncitorească

Adunările generale ale oamenilor muncii reprezintă unul dintre evenimentele de seamă din viața unităților economice, a tuturor întreprinderilor și instituțiilor, prin problematica înscrisă pe ordinea de zi, prin hotărârile menite să contribuie la realizarea exemplară a sarcinilor de plan, pe acest an.

Reporterii noștri vă înfățișează câteva dintre aspectele semnificative ale dezbaterilor, răspunderea revoluționară cu care oamenii muncii, în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari, abordează problemele esențiale ale întreprinderilor, largul cadru de manifestare a democrației muncitorești revoluționare.

„Ajută-te
singur!”

E destul de greu să dezbați rostul unui an, cu tot ce-a avut el bun și rău, cu ce-a ieșit și cu ce nu, atita vreme cât din el nu mai rămân decât cifrele și neîmplinirile. Cu atit mai mult, o discuție complexă și responsabilă pentru ce este de făcut în acest an presupune și ea o sumedenie de dificultăți, atita vreme cât nu toate datele sînt încă limpede conturate. Adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de nasturi și mase plastice București putea să aibă mai multe lucruri neclare. Ele țin de contractele pentru export care n-au fost încă definitivitate, de comenzile unor centrale de confecții care și ele, la rîndul lor, nu și-au definitivat planul pentru export, și în consecință, nu știu ce să comande întreprinderii bucureștene. Apoi hirtia antiaderentă asimilată în țară la Palas — Constanța încă mai ridică probleme legate de calitate, în ciuda unor discuții, măsuri, planuri de muncă, promisiuni și speranțe. Exact atunci cînd părea că problema hirtiei, de mare importanță, vitală chiar pentru întreprinderea bucureșteană, s-a rezolvat, exact atunci a sosit un lot de o calitate sub parametri normali. Apoi materiile prime necesare realizării planului nu erau în întregime „limpezite”. Deci destule necunoscute pentru o discuție temeinică, într-o întreprindere care, în anul precedent, și-a realizat indicatorul la producția marfă în proporție de 100,03%, dar nu a reușit să realizeze exportul și valoarea producției nete. E drept că în privința exportului vina nu-i aparține pentru că la contractele încheiate a fost și promptă și nu a avut refuzuri de calitate. Dar toate celelalte, necazuri au fost prezente și analizate cu luciditate. Stagnările s-au datorat în primul rînd aprovizionării neritnice cu materii prime. Căci din cele 281 602 ore stagnate în 1986, numai 50 447 sînt absente nemotivate. Absența unor materii prime conjugată cu absențele unor oameni a creat destule probleme acestei întreprinderi serioase, caracterizată de vizibilele eforturi de a se descurca, de a țese din tot felul de impasuri. Cu toate aceste impedimente, cei 15 oameni ai muncii care s-au înscris la cuvînt au analizat cu calm și înțelegere situațiile prin care au trecut și au propus soluții pentru acest an, au atras atenția asupra dificultăților sau neregulilor existente și au asigurat conducerea întreprinderii că vor face tot ce le stă în putință pentru a fi la înălțime, pentru a nu fi vorbiți de rău sau arătați cu degetul de alți parteneri. Astfel, Liliana Nedelcu, șefa atelierului de nasturi, a atras atenția asupra orelor de stagnare generate de absența rășinii poliesterice, a aprovizionării neritnice cu curele trapezoidale, a lipsei de sîrmă pentru bobinarea motoarelor de asemenea, cuțitele vidia care le sînt necesare, dintr-o neglijență, au fost scoase din standarde și nu se mai produc. Tot ea a mai ridicat problema pig-

mentilor pentru sîdfarea, nasturilor și a pregătirii profesionale a operatorilor. Constantin Stoica, șeful atelierului de termoplaste, s-a referit la calitatea matrițelor, la defectarea lor dintr-o folosire nejudicioasă, generată de aprovizionarea neritnică. Maistrul Constantin Florescu s-a referit la disciplină, iar mecanicul șef al întreprinderii inginerul Ion Zgreabănu, a prezentat intențiile colectivului său de a reduce cu 5% termenul de desfășurare a reparațiilor prin organizarea lor în zile de duminică sau în orele cînd nu se lucrează, în ideea de a nu perturba procesul de producție. De asemenea, mecanicul-șef și-a propus să asimileze în acest an 50 de repere și subansamble necesare ca piese de schimb pentru utilajele întreprinderii. Unele din acestea se realizează chiar în atelier, altele, prin colaborare cu întreprinderi mai dotate din profilul mecanic (Semănătoarea, Vulcan, Întreprinderea Mecanică Sibiu). De asemenea, pentru economisirea energiei, mecanicul șef și-a propus reconducerea unor piese confecționate din oțeluri înalt aliate și producerea prin autototare a unor utilaje și instalații strict necesare. Nu a luat cuvîntul șeful formației de recuperare a materialelor refolosibile. Buni gospodari, cei de la nasturi și mase plastice, au pus la cale un adevărat sistem de recirculare a deșeurilor. Din acestea, numai în 1986 au fost redată producției 1 100 de tone de mase plastice. L-am întrebat pe șeful formației ce dificultăți întâmpină. Pe lângă deșeurile din întreprindere, pe bază de contract, formația sa mai primește deșeurile de mase plastice de la alte întreprinderi și de la I.R.V.M.R. De la întreprinderea specializată, deșeurile vin murdare, nesortate, amestecate cu gunoaie și metale care afectează atit funcționarea mașinilor, cit și sănătatea oamenilor. Oricum, ei le mai sortează o dată, le spală și le refolosesc.

În adunarea generală a oamenilor muncii au fost prezentate și dezbătute planuri concrete de modernizare a tehnologiei, a fluxului tehnologic, a controlului de calitate, planuri de îmbunătățirea calității și de creșterea productivității muncii (indicator realizat cu succes în anul trecut) și planuri exacte de întreținere și reparare a utilajelor. În discuțiile purtate, cea mai mare fermitate a dovedit-o directoarea, inginerul Luciana Finiș. Ea a prezentat cu luciditate lipsurile și perspectivele, căile de realizare a sarcinilor de plan prin îmbunătățirea activității de aprovizionare, a disciplinei și a muncii. La adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de nasturi și mase plastice a participat și directorul adjunct al centralei de resort, cel care a prezentat cu realism situația dată și soluții pentru dificultățile traversate de întreprindere în anul precedent. Dar dintre cei care au luat cuvîntul, nici un om al muncii nu a adresat o întrebare reprezentantului centralei. Am întrebat un delegat la adunarea generală de ce nu se adresaseră reprezentantului centralei referitor la modalitățile în care pot rezolva dificultățile legate de aprovizionare și contracte de desfacere, atita vreme cit aceste chestiuni intră prin contract și statut în atribuțiile centralei? Cu calm și înțelegere, omul mi-a răspuns simplu: pentru că întil de toate ne bazăm pe puterile noastre. Pînă la urmă tot noi ne descurcăm și le ducem la bun sfîrșit”.

C. NISTORESCU

Să-ți vrei binele,
atita tot

Adevărul acesta este, oamenii nu au uitat că industria orașului a fost, înainte de toate, o investiție de încredere, că hotărîrea de-a ridica aici mai multe fabrici moderne a pornit în primul rînd de la convingerea că ei se vor strădui să le gospodărească așa cum se cuvine și să le pună în valoare prin munca lor.

Orașul n-a avut o tradiție industrială, într-adevăr. Dar tocmai acest fapt explică, în bună măsură, de ce întreprinderile construite în urmă de ani la Rîmnicu Sărat nu trăiesc nicidecum prin stăruințe în vechi reflexe și deprinderi de muncă. Din acest punct de vedere, e limpede că aici n-a fost nici o inerție de invins.

Cu o seamă de idei folositoare, bunăoară, au încercat a-și face munca mai productivă, mai eficientă, și cei de la Întreprindere pe data de 22 septembrie pentru industria electrotehnică, al cărei director, Octavian Căinaru, ne spune cu o satisfacție din care nu încearcă a face nici un secret că unele dintre aceste noutăți tehnice au făcut obiectul unor dosare de invenții și că ele sînt aplicate și în alte întreprinderi din țară. De ce și-ar ascunde, zice el, această mulțumire? Îi face plăcere să spună, de cite ori are prilejul, că lucrează cu oameni harnici și ageri la minte.

Inginerul Octavian Căinaru lucrează în această întreprindere încă de la început, de cînd abia fuseseră bătuți țărșuși, cum se zice, iar stîlpii halelor abia începeau să fie turnați în cofraje. Între timp, întreprinderea a ajuns să aibă 1 400 de oameni iar faima produselor fabricate de aceștia se datorează nu numai faptului că întreprinderea aceasta este unica în țară care produce organe de asamblare cu diametrul între doi și șase milimetri.

„Într-adevăr, adaugă Romeo Dobrin, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, faptul că în țară nu mai sînt alții care să fabrice această gamă de produse n-a reprezentat pentru noi o tentație de-a lăsa lucrurile, ca să zic așa, la voia întâmplării, pe considerentul că beneficiarii ar fi fost determinați oricum, prin forța împrejurărilor, să cumpere produsele noastre, neavînd de unde să le ia din altă parte. Dimpotrivă, profilul unic de fabricație a impus ca munca noastră să cuprîndă mai multă răspundere, competență și conștiinciozitate, mai mult spirit de inițiativă. Iar adunările generale care s-au desfășurat, pe secții și ateliere, în ultimele zile, au ilustrat cit se poate de convingător că faima produselor de înaltă tehnicitate fabricate în această întreprindere se datorează, în mod esențial, nivelului superior de profesionalitate al oamenilor ei”.

Despre măsura în care oamenii aceștia își fac datoria ne putem da seama în primul rînd din faptul că în 1986 întreprinderea și-a realizat planul la toți indicatorii și nu întîmplător ea a înregistrat depășiri substanțiale față de nivelul planificat la capitalul benefic. Beneficiul fiind, după cum se știe, un indicator al eficienței. Fără în-

(Continuare în pagina 7)

D. CONSTANTINESCU

Nu este el omul care să înă să fie interesat, pe neașteptate, prin câteva cuvinte. La vîrsta lui, greutatea cuvintelor îi este cunoscută prea bine. Doar are 53 de ani. Și mărturisește că este fericit, ca orice om care vede că i se împlinesc un vis.

E dimineată, e ger, e o liniște adîncă în care se aude pînă departe glasurile oamenilor. Ninge fără grabă la Cezieni, cu fulgi mici, ca niște ace de gheață, și valul ninsorii foșnește uscat, ca hirtia. Iarna, cînd ninge pe aici, nu e nici o noutate, bineînțeles. De aceea n-a fost nevoie ca oamenii să-și aducă aminte abia acum că le-ar trebui niște lăptișuri. Le aveau pregătite din vreme. Cîteva dintre ei curățau aleile de la sediul C.A.P.-ului iar alții curățau căile de acces din sectorul zootehnic unde se află la muncă, se spune, 53 de oameni. Se spune și pare să fie chiar așa. Alții 300, se mai spune, și-au început ziua în sectorul de industrie mică, în cele câteva ateliere ale cooperativei. Chiar au venit toți, chiar sînt prezenți cu toții la muncă? Bineînțeles, răspunde Tudor Dănaș, și bag de seamă că într-adevăr gerul amplifică ecurile cuvintelor. Ori să fi vorbit el, președintele C.A.P.-ului, mai tare decît de obicei, ca atunci cînd vrei să deschizi drum unui adevăr în care crezi?

Dar acesta a și fost visul lui, care poate fi povestit scurt și cuprinzător: ca oamenii, cea mai mare parte dintre oamenii satului, să muncească în sat, pe pămîntul lor, pe lângă casele lor, știind bine ce ar avea de muncit și cum, de unde și pînă unde, pe ce și pentru ce.

Lucrase mai mulți ani, inginerul Tudor Dănaș, într-o comună apropiată, la Dobrosloveni. Dar cînd în 1968 s-a întors la Cezieni, în satul părinților lui, cînd a fost ales și președinte al cooperativei agricole de aici, a trebuit să plece de la constatarea, destul de amară, că un țaran primea pentru munca lui, în medie, 9 lei pe zi. Să plece, încotro? La un drum lung, fără îndoială, în fața căruia poate că alții și-ar fi simțit cum tremură genunchii. Pe drumul acesta, esențială era ieșirea dintr-un cerc vicios: fiind plătiți astfel, oamenii nici nu prea se mai îndemneau la treabă, deci nu puteau fi plătiți mai bine. Mulți dintre ei se duceau la oraș, învățau acolo tot felul de meserii și munceau în industrie ca se dezvoltă la Cărbăcal, la zece kilometri de Cezieni.

Dar orice destin are momen-

tele lui hotărîtoare și atunci a fost momentul cînd Tudor Dănaș trebuia să facă dovada că știe ce vrea. Gîndul lui a fost, atunci, să dezvolte un puternic sector de industrie mică. A spus-o de multe ori și o spune și azi în fața oricui ar sta să-l întrebe de ce, neapărat, industrie mică? Pur și simplu pentru că asigură banii cu care cooperativa se poate dezvolta și cu care oamenii pot fi plătiți bine. Și pentru că ea duce, ușor de înțeles, la o stabilizare a forței de muncă.

Da, a știut ce vrea. De aceea a și fost ajutat de conducerea județului și-a comunei, de cei

coace, o mică tăbăcărie și un atelier în care se fac tot felul de confecții din blană de iepure, cooperativa avînd o crescătorie de 30 000 de iepuri pe an.

— Știți ce venit a adus numai din producția de export, în '86, atelierul în care se împletesc nu doar obișnuitele coșuri de răchită ci și tot felul de obiecte de mobilier?

— Oricît aș sta să mă gîndesc de bine sînt convins că nu știu.

— A adus un venit de 40 000 de dolari. În totul, valoarea producției din sectorul de industrie mică a fost, în '86, de 14 milioane de lei.

am fost distinși cu înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agricole. Pentru producții de 23 420 kilograme de porumb și de 8 180 kilograme orez la hectar, pe întreaga suprafață cultivată.

— Frunțașii spun că nu există secrete ale marilor recolte. Dumneavoastră ce spuneți?

— Că nu există secrete, într-adevăr. Ce secret poate fi că pentru obținerea unor producții mari e necesară, dintru început, o bună cunoaștere a pămîntului? Prin operația de bonitare, de exemplu, poate fi aflat gradul de favorabilitate al oricărei bucăți de pămînt pentru

terea potențialului de fertilitate al pămîntului, prin afinarea și scarificarea pînă la 60-70 de centimetri sau prin aplicarea de amendamente pentru combaterea acidității. Laolaltă cu acestea, esențială este și stabilitatea forței de muncă. Iar din acest punct de vedere, la Cezieni n-avem de ce ne plînge, avem aproape 800 de oameni pe care putem conta pentru executarea la timp a oricărei lucrări agricole. Dintre aceștia, 300 lucrează și în industria mică. Și-ar fi de spus că, în medie, productivitatea muncii pe om și în decursul unui an trece de 80 000 de lei, ceea ce înseamnă că în această privință noi am izbutit să depășim unele sectoare ale industriei.

— Cît a cîștigat în medie, pe zi, în anul trecut, un țaran de la Cezieni?

— 80 de lei, în condițiile în care beneficiile cooperativei au crescut și ele cu un număr substanțial de milioane. De altfel, noi ne autofinanțăm de mai mulți ani și nu apelăm la credite. Ținem ca fiecare an să aducă un spor și cel mai semnificativ în această privință ar fi că la 1 000 de lei fonduri fixe obținem într-un an o producție globală de 1 200 de lei. Cît privește plata oamenilor, e limpede că ea se datorează chiar muncii lor, în cuprinsul tuturor activităților cooperativei. Pe lângă industria mică trebuie să punem la socoteală, așadar, și producțiile din fermele vegetale sau din zootehnie. Așa cum am obținut, pe terenuri neirigate, recolte de porumb și orez pentru care cooperativa a primit înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agricole, tot pe întreaga suprafață am realizat 4 120 kilograme de floarea-soarelui sau 14 520 kilograme de struguri la hectar. Acestea, ca și obținerea unei producții medii pe an de 4 000 litri de cele 330 de vaci cu lapte ale fermei zootehnice, arată că noi ne străduim să înaintăm, ca să zic așa, pe tot frontul, în toate sectoarele producției agricole.

La Cezieni ninge, așadar e frumos. Nu mai ninge cu fulgi mici, ca niște ace de gheață, care foșnesc uscat, ca hirtia. Ninge cu fulgi mari și lacomi să cuprindă și să acopere pămîntul tot. E o zi de iarnă adevărată și merită să ne străduim să ne bucurăm de toată frumusețea ei. Dar dincolo de înfățișarea schimbătoare a zilei, cu o bucurie parcă și mai mare se luminează adevărul că la Cezieni este frumos pentru că se gîndește sănătos și pentru că oamenii muncesc din toată inima.

Un sondaj la izvoarele bogăției

De ce e frumos la Cezieni

mai inimoși țărani din Cezieni, aceia a căror putere de-a spera nu se istovise. Și în ciuiva ani, din materiale de construcție re-folosibile, de la demolări, a prins ființă lângă sediul C.A.P.-ului o adevărată platformă agro-industrială, cu tot felul de ateliere și secții. Cu o împletitorie care repede a început să producă în bună parte pentru export, de exemplu. Între timp, ar fi de spus, pe cîteva zeci de hectare ce nu puteau avea vreo folosință agricolă fusese plantată răchită. Încă 127 de hectare plantate cu pomi și 151 plantate cu viță de vie sau alte cîteva zeci de hectare de căpsuni și coacăz negru aveau să fie bazele de materii prime, cum zice inginerul Tudor Dănaș, pentru secția unde se fac tot felul de conserve de legume sau gemuri, dulceturi, compoturi. La fel au apărut și o stație „Uroprot“ sau, mai în-

— Din cît? Producția globală a cooperativei la cît a ajuns? Vă întreb pentru că industria mică e bănoasă, dar la fel e și munca pămîntului.

— Noi am dezvoltat sectoare de industrie mică pentru care să nu fie nevoie să ne cumpărăm materie primă. Materia primă e produsă chiar aici, pe pămîntul nostru, prin munca noastră. Am înțeles că datoria noastră este, așadar, să ne muncim cît mai bine pămîntul. Dacă industria mică a ajuns la 14 milioane, producția globală a cooperativei a fost, în cursul anului trecut, de 48 milioane de lei. Diferența exprimă, se înțelege, producția vegetală și cea din sectorul zootehnic. Pentru felul cum am știut să ne muncim pămîntul, cooperativa a primit în două rânduri, în anii trecuți, Meritul Agricol clasa I iar pentru producțiile din '86

o plantă sau alta. Există mai multe clase de favorabilitate, care exprimă potențialul natural al pămîntului, dar un teren poate fi ajutat să treacă într-o clasă superioară prin anumite investiții, prin irigații sau, unde e cazul, prin desecări, ori prin aplicarea de îngrășăminte organice. Cartarea agrochimică ne ajută la rîndul ei să știm cu precizie unde și ce anume și cît să dăm îngrășăminte chimice. Noi facem cartarea la trei ani, cheltuiem 60-70 000 de lei dar merită din plin, pentru că ea ne ajută să ieșim, ca să zic așa, din necunoscut, să știm pe ce temeiuri slăm. Apoi, nu se poate vorbi de ambiția de-a obține recolte mari fără interesul permanent de-a cultiva soiuri mai productive sau de-a aplica tehnologii noi. Fie în cultura plantelor, cum ar fi obținerea unor densități optime, fie pentru creș-

și un ecou în bucuriile spiritului

Oamenii fac binele pentru că pot să-l facă dar și pentru că vor, ceea ce e un fel de-a spune că le trece prin gînd să-l facă. Pare un truism a vorbi astfel, dar avem să recunoaștem în aceeași măsură: oare nu-i tot la fel de adevărat că, de multe ori, oamenii au posibilitatea de-a face un bine dar nu le trece prin minte, pur și simplu, să-l facă?

Să pornim de la un exemplu: într-o comună la Cezieni, în județul Olt, intrarea la cinematograful nu-l costă nimic pe cel care vine să vadă filmul dar se înțelege că de plătit o plătește cineva. Înainte de a vedea cine își asumă această obligație care costă, să spunem că intrarea gratuită la cinematograful comunal e o noutate veche pentru cei din Cezieni. E atît de veche și atît de mult face parte din viața lor încît mulți nici nu mai știu de cînd datează cu exactitate și, dacă-l întrebi, îți răspund întrebîndu-se: să fie zece ani? să fie de mai mult timp, de vreo doisprezece? de vreo șapte-opt ani? Adevărul este că se împlinesc treisprezece ani buni de cînd ei nu mai cumpără bilete și nu e de mirare că oamenii de-aici nici nu mai sesizează că faptul acesta poate reprezenta încă o noutate pentru alții. La drept vorbind, nici nu e datoria lor, ci a altora, să sesizeze această noutate. Iar cine vrea, poate să afle că de plătit, aproximativ 14 000 de lei pe an, plătește cooperativa agricolă. Și ne putem da seama ce înseamnă, cel puțin pentru copiii satului și pentru tineri, această faptă frumoasă a părinților lor.

Singura unitate economică, în multe comune, este cooperativa agricolă. Și credem că n-ar fi nefolositor să ne gîndim dacă ea, asigurînd bogăția materială a obștii, nu s-ar conveni să înlesnească — însă și altfel decît în mod obișnuit socotim că o

poate face — bogăția spirituală a oamenilor ei și-a vieții comune.

Este știut că în cadrul generos al Festivalului național „Cîntarea României“ a devenit un fenomen cultural de masă apariția unor formațiuni artistice în unitățile de producție, inclusiv agricole. Nu s-a întîmplat altfel nici la Cezieni, la cooperativa a cărei echipă de călușari, bunăoară, a cucerit numeroase premii în țară și în străinătate. Este limpede însă că a remarca doar aceste formațiuni și ansambluri artistice ar însemna să vedem stereotip și nu într-un tot cuprinzător o realitate ce poate fi sau care poate

Lada de zestre

deveni mai bogată. Tocmai la aceasta ne referem, de fapt, spunînd că o întreprindere economică poate ajunge un factor cultural mai activ în spațiul ei de viață. Fiind de la sine înțeles: dacă, materialcește, își permite.

Sigur că o asemenea realitate culturală mai cuprinzătoare și mai nuanțată, exprimînd mai bine posibilitățile de creație artistică ale făuritorilor de bunuri materiale dar și posibilitățile de a beneficia mai mult de faptul de artă al cărui autor e altcineva, ia ființă prin inițierea unor activități mai complexe decît — așa cum se crede uneori — că e suficient — prin stringerea pe aceeași scenă a unui număr de soliști vocali, instrumentiști sau dansatori. Dealtfel, calitatea unui gen de activitate depinde, cîteodată, de a altuia, fiindcă reamintindu-ne acum de îndrăzneala, ca să nu-i

spunem altfel, a unui grup de călușari care evoluau îmbrăcați cu cămăși din bucăți de perdea de nailon — decorate, ce-i drept, cu niște cusături specifice naționale — n-ar fi lipsit de interes să arătăm că la Cezieni cooperativa agricolă a inițiat un concurs de ii, pentru a reînsoții un meșteșug ce era pe cale să se piardă. De zece ani, de cînd a fost inițiat acest concurs, el se desfășoară, în fiecare an, în luna mai. Iar de vreo șapte ani el și-a adăugat și un episod cuprinzînd parada, să-i zicem așa, a ilor vechi, de fapt un criteriu de calitate la care concursul propriu-zis are a se raporta permanent. Și în treacăt fie spus, în componența juriului nu intră localnici, ca să nu încapă cine știe ce discuții. Juriul se alcătuiește numai din invitați, din reprezentanți ai forurilor culturale județene. Conducerea cooperativei, în frunte cu inimosul inginer Tudor Dănaș, îi revine numai datoria de a plăti cîte 100 de lei pentru fiecare dintre cele cinci mențiuni, 400 pentru premiul al treilea, 600 pentru premiul al doilea și 1 000 de lei pentru premiul întâi. Cooperativa realizează în fiecare an o producție globală de aproape 50 de milioane de lei!

Adeseori o faptă bună nu costă mult, precum se vede. Dar însemnătatea ei este incalculabilă, pentru că nu ține de domeniul contabilității.

Iar rîndurile acestea nu vor să fie decît o pledoarie pentru un adevăr simplu: inițiativele în plan cultural ale unei întreprinderi economice presupun un anumit fel al oamenilor de a ști să fie generoși. Generozitatea, în acest caz, nu duce la nici un fel de pierdere, pentru nimeni. Prin ea se realizează, de fapt, un beneficiu comun și cine ar putea să pretindă că nu-l înțelege?

Pagină realizată de DUMITRU CONSTANTINESCU

Linienă tradiție v rukou rumunské keramičky Iany Mischiové

Smek Olga Homola

SVĚT V OBRAZECH

Renumele ceramicii românești, în special a celei de la Horezu, a trecut de mult hotarele țării. Ne convinge o dată mai mult de acest fapt un număr recent al revistei cehoslovace Svět v Obrazech, care consacră coperta, precum și un fotoreportaj în interior, realizate de Oleg Homola, familiei de ceramiști Mischiu, din Horezu. Mărturisim deopotrivă bucuria noastră pentru faptul de a-i fi mijlocit ziaristului cehoslovac această documentare. În fotografie: coperta numărului 5/1987 al revistei Svět v Obrazech, înfățișînd-o pe Ioana Mischiu în atelierul ei.

Înainte de a merge un om tânăr, învăluit cu o subă groasă. Vântul îl îmbracă din urmă, îl clatină, omul merge. În căciula din ouă neagră zăpada a făcut cuib alb. Îl caut urmele prin zăpadă și calc tot peste ele. Din cînd în cînd omul se oprește și cercetează grosimea stratului de zăpadă.

„Nu se satură numai cu atît”, zice.

Și eu înțeleg că e vorba de setea pămîntului, de setea de la vară. Pămînturile pe care umblăm acum sînt ale întreprinderii agricole de stat Făurei, iar omul, cu care am avut curajul să ies în cîmp, pe viscolul ăsta, este directorul, inginerul Constantin Andrei. E tânăr și în meserie, a absolvit Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, în anul 1981. A venit aici, în Bărăganul Brăilei fiindcă s-a născut în comuna Galbenu, nu prea departe de fermele prin care își face meseria.

„Meserie, zice și el, dar o meserie pe care n-o mai poți face după ureche; agricultura e pretutindeni, trebuie să fie deci și la noi, este deci și la noi, tot mai mult știință. Azi nu mai poți spune, cum din imprudență ori din necunoaștere mai zic unii: ce să mai învăț, domnule, să ar? să culeg? Eu le-aș răspunde: să învățăm cu toții să facem agricultură științifică, după toate cerințele noii revoluții agrare, care nu este, iarăși cum mai cred unii, un principiu abstract, ci o cerință dintre cele mai concrete. Uite, calci peste pămîntul acesta, știi că de ani și ani dă o anume producție, aștepti ploaia sau zăpada, noi irigații încă nu avem, și dacă nu-l cercetezi nu poți afla că el, pămîntul, cu oarecare amenajări, îți poate da mai mult”.

„Și cum faceți dumneavoastră agricultura științifică la Făurei?”, îl incit din nou pe director.

„Terenurile fermelor noastre sînt sărurate, sărace și nu avem încă amenajări pentru irigații, vă spuneam. Dar nu poți lăsa pămîntul așa cum e, mai ales că se modifică și el în timp, iar modificările nu totdeauna se fac spre mai bine. Mai întîi am făcut scarificarea,

apoi fertilizarea cu gunoi de grajd și amendarea solului cu fosfogips — 10 tone la hectar. Am înființat loturi demonstrative, pe care le-am cultivat cu soiuri de porumb și floarea soarelui existente în județ și în țară, și am ales dintre ele pe acelea care au dat, în condițiile noastre, producțiile cele mai mari”.

„Concret!”
„La porumb am ales solul Pionier 3901, din hibridi mijlocii, iar din hibridii tardivi am ales soiurile F-412 și P-3377”.

„Ce producții au dat?”
„În condițiile anului '86, și în condiții de neirigare, am obținut

pe aceste terenuri scarificarea și în urma acestor lucrări producțiile de orz, de pîldă, s-au dublat. Și nu toți au crezut în ceea ce fac. Unii, care moșteniseră această săracă tradiție, spuneau: „Nu se face nimic, aici, domnule! Muncim degeaba! Pămîntul e sterp demult!” Mecanizatorii Ștefan Pană, Vasile Dragomir, Ion Pană au lucrat an de an, dar, recunosc acum, că la început n-au fost nici ei împinși de la spate de încrederea în reușită. Ziceau și ei ceea ce auzeau de la alții: „Aici nu se poate mai mult!” Și cînd au văzut că se poate, că se poate nu prin mi-

„Am lucrat, în facultate, pe cîmpurile de cercetare de la Băneasa. Nu numai acest fapt este determinant în aplecarea mea către cercetare, ci mai ales necesitatea unor altfel de rezultate, mai bune, chiar și pe aceste pămînturi slab productive. Noutățile sînt multe și în agricultură, altele nu mai sînt noutăți după un an sau doi, deci trebuie să fii și aici la zi”.

„Cum reușiți să fiți la zi, aici, la I.A.S. Făurei?”

„Citesc, cred eu, cam tot ce editează Ministerul nostru, al agriculturii, Institutul de cercetări Fundulea, de cereale și plante tehnice, Editura Ceres,

să prinzi în programul vieții tale zilnice și lectura. Noul, ca stărc, e peste tot. Eu trebuie să adaptez acest nou la condițiile specifice din unitatea în care lucrez și în care produc! Să rămîi numai cu ce ai strîns în facultate înseamnă că te condamnă singur la stagnare, altelei chiar la regres”.

„Soția lucrează tot aici?”
„Soția mea, Otilia, e ingineră horticolă; e din Roșiori de Vede, într-un fel tot din Bărăgan. Am venit, însă, amîndoi pe terenurile copilăriei mele. Trebuie să facem ceva bun pentru oamenii acestor locuri; să vadă, să se convingă că agricultura se învață și de la părinți, cum am învățat-o la început și noi, dar că în zilele noastre ea a devenit știință. Iar ei, sătenii mei, mecanizatorii, cei din zootehnie, din alte sectoare, trebuie să învețe acum și de la noi, cei care vrem să facem și știință. La cursurile agro-zootehnice ce se desfășoară acum, iarna, asta fac și ei: învață. Cînd am venit aici, în 1981, ingrijitorii Costache Ene, Iordache Cinjău, Hulca Petre mulgeau vacile în padog, umblînd cu căldarea după ele. Mi-am zis că n-o să ajungem prea departe dacă rămînem la căldare. Acum 200 de vaci, din 400, se mulg mecanic”.

„Ce vă doriți în acest an?”
„Să intre în funcțiune Sistemul de irigații Surdila-Greci, la care se lucrează de cîțiva ani. Vom putea atunci să irigăm 3000 de hectare de terenuri secetoase, poate le vom astîmpăra setea lor milenară. Și, dacă veți mai trece pe aici, veți vedea că se întimplă ca la olimpiade: recordurile despre care am vorbit azi vor fi undeva în coada listei”.

Cînd am plecat din incinta unității agricole, o mașină autotilitară aștepta la poartă. În ea se urcau cincisprezece copii, erau conduși spre școală, prin viscol, în orașul, în micul oraș Făurei. Erau copiii muncitorilor și inginerilor de aici, din inima asta, de gheață acum, a Bărăganului. Printre ei se afla și Andreea, fetița cea mare a Otiliei și a lui Constantin Andrei. Mergeau cu toții să învețe carte!...

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Pămîntul, tot mai rodnic, de-acasă

nut o producție de porumb-știuleți mai mare cu 2300 kilograme la hectar, față de cele mai bune producții pe care le dădeau aceste pămînturi pînă acum. La fel am obținut și la floarea soarelui: în 1985, am cultivat terenurile cu soiurile repartizate. Am obținut 1760 kilograme de floare la hectar. În 1986, am cultivat aceleași pămînturi cu soiurile alese de loturile demonstrative. Am obținut, la Ferma Sătuc, șef fermă Florea Radu, 3100 kilograme de floarea soarelui, la hectar. Pe terenurile neirigate producția nu e mică, dar, e firesc, să nu ne mulțumim cu atît”.

Mărturisesc, am fost puțin entuziasmat la începerea documentării pentru acest reportaj, dar pe măsură ce faptele începeau să mă convingă, bucuriile acestor oameni, mai mult intuite de mine firește, deveneau și bucuriile mele, mai ales pentru faptul că un pămînt sărăturat, un pămînt obosit, bolnav chiar, începea să recăpete, în propriul lui laborator, forțe noi, potențe nebănuite pînă atunci. Și oamenii de la I.A.S. Făurei nu s-au oprit nici aici: pe solurile cele mai slab productive, au aplicat alte tratamente, cite o sută de tone de mranită la hectar, cite zece tone de fosfogips, au făcut și

nuni ci prin propriile lor forțe, atunci, tot ei zic, au dat cu căciunile de pămînt. De bucurie că se poate!

Calci pe pămînt și nu știi cit poate!

Deci trebuie să încerci, să încerci nu oricum ci înarmat cu solide cunoștințe, minat de încrederea în reușită, de dragostea pentru pămîntul nostru de totdeauna.

„Nu trebuie să luăm realitatea, nici chiar pămîntul pe care noi îl cultivăm, ca pe niște realități date pentru totdeauna, ca fiind aceleași de la an la an. Și mai ales nu trebuie să ne înrădăcineze în minte, în conștiința noastră de specialiști ai pămîntului, o astfel de gândire: că n-am putea, n-am fi în stare să transformăm solurile sărace în terenuri fertile, productive, sublinia din nou inginerul Constantin Andrei. Încurajați de primele rezultate, în prezent colaborăm cu specialiștii Stațiunii de cercetări agricole Brăila. Avem un cîmp demonstrativ, în care am cultivat toate soiurile de grâu aflate în cultură în toată țara, le urmărîm, facem experiențe, iar pe baza rezultatelor obținute vom alege soiurile cele mai productive în condițiile pedoclimatice de la noi”.

„Vă place cercetarea?”

Academia română de științe agricole și silvice, alte lucrări. Am convingerea nestrămutată că agricultura nu se mai poate face după ureche, cum dealtfel cred că nici nu se mai face. Tradiția e bună, dar ea nu trebuie exagerată. Ca la orice olimpiadă și la olimpiadele grîului, ale orzului, porumbului, recordurile se impun a fi înnoite, dărîmate. Exigențele pe care ni le pune în față de fiecare dată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să începă de la noi, de la nivelul fiecărei conduceri: exigențele astea se referă la ridicarea gradului de profesionalism, la respectarea unei agrotehnici înaintate, la obținerea unor rezultate tot mai mari așa după pretențiile fiecăruia dintre noi, cei care formăm această societate modernă, plină de pretenții legitime, de cerințe mereu crescînde”.

„Timp aveți să vă pregătiți, să-i pregătiți și pe alții?”

„Locuiesc în incinta I.A.S.-ului, într-un apartament cu două camere, împreună cu soția și cei doi copii. După muncă, seara, copiii merg la culcare, iar eu mă retrag în birou și citesc toate publicațiile. Acum e iarnă, mai avem ceva timp. Dar ca să rămîi sau să devii un bun specialist trebuie

Ouă și... microprocesoare

Nu este o rușine să fii crescător de animale, nu-i o rușine să crești păsări și oamenii de prin aceste locuri o demonstrează. De douăzeci de ani de cînd există Avicola — Deva.

Gheorghe Diaconu este cel mai vechi. Împreună cu Valentin Dăian au văzut evoluția și dezvoltarea întreprinderii lor. Primul e director, iar al doilea șeful sectorului mecanic. Cine sînt, de fapt, acești oameni și ce fac ei?

1. — De trei ani, șeful fermei nr. 11 „pui de carne” este inginerul Liviu Stăier. Are 310 000 pui hibrid și dă 55 tone de carne peste plan. Primește pui de o zi din Lajnic, adică 35 de grame de viață-puf, îi crește 56 de zile cînd, fiecare trebuie să aibă 1,250 kg și-i trimite la abator. În fermă sînt 27—30° cu căldură de la termocentrala Mintia (subiect mai vechi al revistei noastre). Aici, îngrijitoarea Emilia Lazea știe să dea 20 tone pe an peste plan.

2. — Ferma nr. 6 „grăini reproducătoare rase grele” sînt, de fapt, „normele” din Avicola. Inginerul Iancu Siliste, de 7 ani șef de fermă a reușit 230 ouă de la o găină pe an, la norma de 180.

3. — Ferma nr. 3 „găini ouă consum” a depășit planul stabilit cu 3 milioane ouă. Ing. Elena Benche, de la înființare în Avicola își consideră palmaresul deosebit.

4. — Ferma nr. 4 „găini ouă consum” are 3,2 milioane ouă peste plan.

5. — La incubatie, ingineră Alexandrina Moldovan a avut grijă ca la Avicola-Deva să apară, în plus, 1 600 000 de pui.

6. — Abatorul este punctul spre care converg drumurile Avicolei. Este, de fapt, „farmacie”. Cînd îi spun asta, inginerul Ion Muntean este bucuros. De fapt, asta este prima grijă a lui și a celor 210 oameni. Uimitor este aici albul: albul-găinilor, albul-zidurilor, albul-uneltelor, albul-halatelor. Toată tehnologia este automată. Anual se livrează 7 500 tone carne.

Ion Muntean stă la masă și scrie, firesc, cu un pix „pană”. Zice: din pui se folosește tot; este greu de crescut, este greu de tăiat. Este o muncă nobilă.

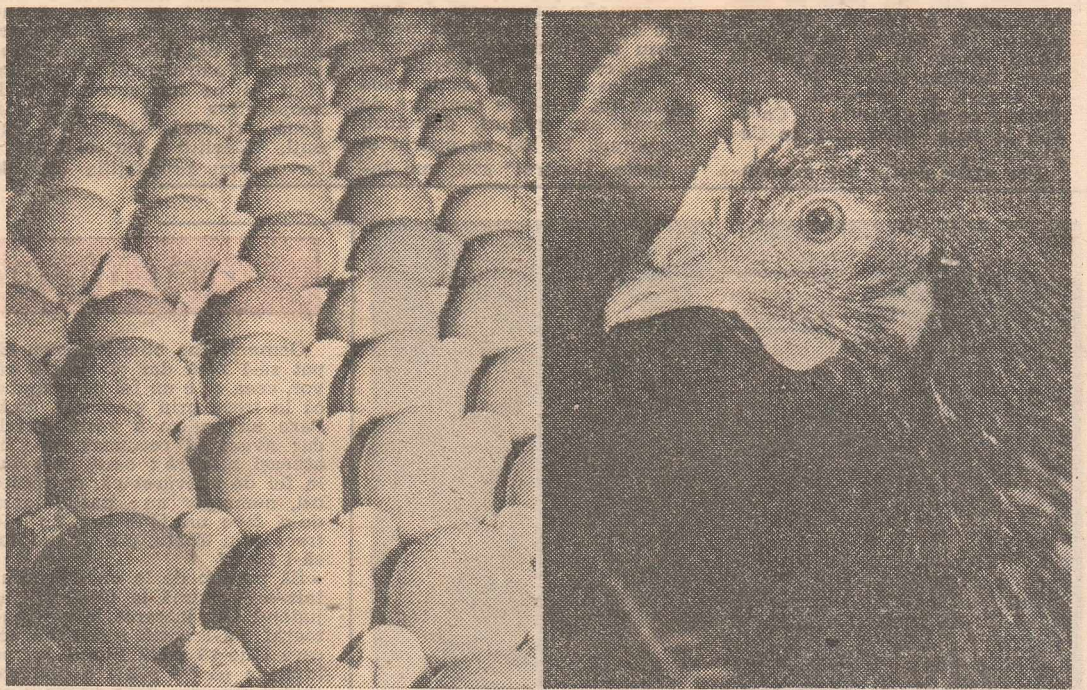
Un pui viu, vindut, înseamnă o pierdere de 15 la sută din munca noastră. La noi, a crescut gradul de industrializare. Este greu, muncitorile stau în picioare 8 ore; nu pot sta, trebuie să lucreze în ritmul benzii. Facem și cursuri de zootehnie, căutăm oameni la Liceul agricol Geoagiu-Băi. Pentru Avicola oamenii vin la angajare cu o plăcere anume: în firea noastră este să creștem păsări...”

Sigur, „ograda” Avicolei are milioane de păsări! Mi-o spune Gheorghe Diaconescu, sigur, este greu și pasionant să-ți vezi gîndurile realizate prin muncă. „Știi, eu văd viața așa: un pui de o zi nu știe să mînințe; îngrijitoarea îl duce cu gura să bea, să mînințe, apoi îi creează reflexe, iar apoi, puilul le face pe toate singur... Asta facem, în fapt, noi, aici, la Avicola. Am și eu probleme; vreau să extindem sistemele de creștere. Avem 4 milioane de păsări, și dăm României circa 1 milion de lei marfă pe zi. Ne trebuie furaje! Aproape 180 tone pe zi. Avem furaje, avem tot! Avem o fabrică de făină de carne. Această făină, vă rog să scrieți, este aur pentru noi! Noi livrăm carne de pui și ouă centrelor miniere și siderurgicilor”.

Valentin Dăian are 32 de ani de cînd lucrează în I.A.S. Aproape că dintotdeauna. Poate că numai viața lui ar fi un subiect al devenirii unui om simplu, pornit de la țară, crescut și de folos țării. A fost de față la toate „actele de naștere” ale Avicolei-Deva. La transportul containerizat al ouălor, la elevatorul-lift pentru ouă, la instalația cu duș pentru pui, la pompele de dezinfecție...

În biroul directorului stăm de vorbă și se face seară. La 30 de metri de noi este hala de sortare pentru ouă. Nimic deosebit, numai că, aici, la Deva, la Avicola, această treabă se face cu ajutorul uneia dintre cele mai noi cuceriri ale științei: microprocesorul! Iată cum, înainte, oului sau a găinii, este electronică.

PAUL AGARICI

Directorul Gheorghe Diaconescu și-a văzut visul cu ochii: „ograda” Avicolei cu milioane de păsări

Valentin Dăian — martor la toate „actele de naștere” ale Avicolei — Deva

Una dintre cele mai bune îngrijitoare: Emilia Lazea

Despre autoconducere cu argumente de suflet

Am plecat cu gândul să scriu despre Danubiana și am rămas la porțile ei, înconjurând-o de câteva ori, bănuind mai mult decât văzând prefacerea negrului de fum în anvelope de camion.

Am rămas în stradă câteva ore și oriunde eram în inima Danubianei. La oricare bloc aș fi sunat, după prezentările de rigoare, aș fi strins mina operatorului, inginerului, șefului de tură. Am procedat ca-ntr-o excursie. Am trecut să văd tot, dar m-am oprit unde m-a tras inima. În jurul Intreprinderii Danubiana, în scurt timp, a apărut un microcartier. 7 blocuri, cu 500 de apartamente și câteva cămine pentru nefamilisti, în care s-a mutat 25 la sută din personalul de la Danubiana, sint semnele vestitoare ale unei vieți încheiate de oraș... în oraș. La parterul impunătoarelor clădiri — magazine, o grădiniță cu dulcea nepăsare a vârstei ideale... Intru... Nimic nu a fost lăsat la voia întâmplării, nimic nu este de un gust indoielnic. Mobilele liliputane sint așezate ca într-o familie mai mare, faianța albă e spălată de câteva ori pe zi, lenjeria se asortează cu culorile camerelor, bogăția jucăriilor este permanent reimpresionată pentru că încercările de a afla din ce este compusă o mașinuță aici nu sint socotite năzdrăvăni care se pedepesc, ci semne ale unui spirit... analitic.

Intr-altă clădire două anunțuri, din aceeași sferă de ocupație — școala profesională și școala generală. Până anul acesta copiii claselor I-IV-a mergeau, cu toată îngrijorarea părinților, în autobuzele aglomerate, până în comuna Popești-Leordeni. Consiliul oamenilor muncii de la Danubiana a analizat, cu suflet de părinte, posibilitatea de a avea școala lângă casă. Până se va clădi un local corespunzător, soluția de moment a condus către folosirea unei aripi a școlii profesionale, învățătorii din Popești-Leordeni ținând orele la noul sediu.

Totul este gândit cu bătaie lungă, cu dragoste și căldură, pentru viață. Nici un semn de superficialitate sau pripceală.

Este o înălțare fericită între dorința de a stabili forța de muncă a Intreprinderii Danubiana și concluziile unor ani bogăți în acțiuni sociale. În acest perimetru restrins viața este calmă. De acasă până la lucru, la pas domol, se consumă maximum... 5 minute. Copiii mici au un loc sigur să-și petreacă ziua, cu povești, jocuri, masă și somn la ore fixe. Copiii primelor clase își pun acasă patonul ca să-l dezbrace la școală după un drum de... 2 minute. Grijiile mesei se rezolvă la cele cinci cantine și la magazinele de la parterul blocurilor.

Nici o reușită nu este posibilă fără tenacitate. Începutul este plin de elan dar pe parcurs unii, ori își pierd răbdarea, ori obosesc. „Ca în sport, imi spune inginerul Lucian Moțiu, directorul adjunct al Centralei de Prelucrare a Cauciucului, ultima sută de metri este decisivă. Când grădinița era aproape gata unii credeau că ne legăm la cap fără rost. O cantină, chiar cu o mie de locuri, era insuficientă pentru numărul mare de persoane și pentru scurtul timp în care se servește masa. Acum sint cinci cantine pentru ora prinzului”.

La audiențe se constată imediat efectul luptei cu inerția. S-au imputinat cererile pentru locuințe, a dispărut numărul zi-lelor de concediu fără plată pentru mame, a crescut gradul de calificare, meseriași buni nu mai pleacă de la Danubiana, se găsesc mereu alte soluții pentru a transforma micul cvartal... într-un cartier adevărat.

Danubiana, pentru oamenii ei, este a doua casă în care se intră numai cu gândul la performanță, la cei 50 000 de kilometri, cit trebuie să reziste viața unei anvelope. Este un schimb de intenții pentru că și de la Danubiana toate privirile sint îndreptate către balcoanele cu mușcate în ferestre... Nimic nu este nici prea greu, nici peste puteri cind tenacitatea se asociază pe termen lung cu vrednicia și seriozitatea.

CARMEN DUMITRESCU ■

Democrația ca fapt de viață

(Urmare din pag. 4)

doială, nu se poate trece peste faptul că unele muncii sint, aici, dintre cele mai perfecționate. În această întreprindere există agregate de mare productivitate, statul a investit însemnate fonduri bănești pentru a o utila cu mașini de categoria unei dotări tehnice superioare. Este însă la fel de adevărat că în adunările generale desfășurate în cadrul celor șapte secții și ateliere s-a discutat temeinic despre utilizarea unor idei noi, cu care oamenii sint în stare să îmbogățească zestrea tehnică și posibilitățile productive ale întreprinderii, despre găsirea unor mijloace de aplicare neintirziată în producție a ideilor valoroase, pentru îndeplinirea planului care pentru 1987 prevede, pentru această întreprindere, o creștere cu 16 la sută a producției marfă.

Întreprinderea are, între altele, un atelier de acoperiri metalice de protecție unde se lucrează cu nichel, cadmiu, zinc. Acest atelier în care lucrează vreo 70 de oameni este condus de inginerul chimist Tase Stan. Un om modest, așa se vorbește despre el, și un împătimit de meseria lui. Acestuia îi aparține ideea — brevetată între timp ca invenție — a unui procedeu nou de lucru, zincarea slab acidă, care nu mai folosește, ca procedeele mai vechi, tot felul de cianuri, de zinc, de sodiu, de potasiu, deci nu mai folosește materiale de import și costisitoare. O altă idee, și anume broșa de turatii mari, aparținând maistrului Gheorghe Ioniță și inginerului Gheorghe Coman, a făcut și ea obiectul unui dosar de invenție. Iar o seamă de mașini, cum ar fi cea de canelat tarozi sau de detalonat tarozi, au fost concepute de oamenii întreprinderii pentru eliminarea unor materiale de import și pentru creșterea substanțială a indicelui de utilizare a metalului. În același scop, ni se spune, a fost urgentată extinderea procedurii de deformare plastică prin care pot fi înlocuite operațiile de așchiere-trefilare, consecințele fiind o reducere, în medie, cu 30 la sută a consumului de metal și de energie, precum și dublarea productivității. Aplicarea acestui procedeu reprezintă, de altfel, transpunerea în practică a indicației date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei de lucru pe care secretarul general al parti-

dului a efectuat-o în întreprindere pe data de 22 septembrie 1986. Întreprinderea urmează a extinde noul procedeu în fabricarea a peste 50 de produse din categoria celor pentru industria electrotehnică și electronică. Măsurile necesare în vederea atingerii acestui scop au fost discutate pe larg de către cei 150 de oameni din atelierul de deformare plastică, atelier pe care-l conduce subinginerul Stoica Radu.

În cadrul adunării generale la care au participat alți 200 de oameni, din secția așchiere, condusă de subinginerul Toader Mihail, s-a discutat în primul rind despre problema reducerii consumurilor materiale și despre asimilarea de tehnologii noi pentru introducerea în fabricație a unor produse din materiale recuperabile.

De asemenea, în cadrul secțiilor și atelierelor lor, subinginerul Marcel Crăciun a vorbit despre posibilitatea realizării prin autoutilare a unor mașini-unelte iar muncitorul Gheorghe Potcoavă despre urgentarea realizării liniei de sinterizare a carburilor metalice, în același scop al creșterii gamei de produse executate prin autoutilare.

Numărul acestor propuneri, ca și calitatea lor, arată, după cum spunea Romeo Dobrin, că oamenii aceștia vor din toată inima ca munca lor să fie mai spornică și asta nu înseamnă decât că ei sint, pur și simplu, niște oameni care-și vor binele.

Stop risipei de pe șantiere!

Antrepriza de lucrări hidrotehnice speciale Jiu-Olt, cu sediul în orașul Drăgănești, își desfășoară activitatea pe un front larg de lucru, începind de la sud de Carpați, până la Dunăre, Cerna și Olt, pe teritoriul a nu mai puțin de șase județe: Olt, Teleorman, Dolj, Vâlcea, Gorj și Hunedoara. Cei peste șase sute de specialiști și constructori hidro răspinși pe această întinsă zonă de țară au ca sarcină principală să concu-

re la execuția unor importante lucrări de interes republican, precum săparea de canale magistrale și realizarea de bazine de retenție pentru irigații, alimentarea cu apă a unor localități, exploatarea miniere, regularizarea malurilor unor cursuri de apă în vederea apărării contra inundațiilor etc.

O unitate de construcții speciale deci, cu un mare volum de muncă. Numai în decursul anului trecut — se reliefează în darea de seamă prezentată de ing. Petre Soilean, directorul antreprizei, la recența adunare generală a reprezentanților oamenilor muncii — colectivul A.L.H.S. Drăgănești-Olt a avut de materializat un volum de lucrări în valoare de peste 340 000 000 lei, cu termene precise de punere în funcțiune a unor importante obiective, între care deviația canalului magistral Ipotesti și asigurarea cu apă a 4400 ha, regularizarea riului Amaradia pe 6,2 kilometri, redarea în circuitul agricol a suprafeței de 250 ha, regularizarea riului Cerna pe distanța de 4,3 kilometri.

Deși anul trecut s-au obținut o serie de rezultate notabile privind îndeplinirea prevederilor la o serie de indicatori de bază, toțiș nerealizarea cu aproape 26 la sută a planului de construcții-montaj a făcut ca pe total antrepriza să realizeze lucrări să nu fie tocmai îmbucurătoare. Așa cum a reieșit din materialele prezentate adunării generale, ca și din luările de cuvint ale majorității participanților la dezbateri, cauzele neîndeplinirii prevederilor planului pe anul expirat sint atât de natură obiectivă cit și de natură subiectivă. Uneori, mai ales în a doua jumătate a anului, antrepriza s-a confruntat cu lipsa unor materiale, cu neprimirea la timp a altora. Așa se face că, datorită unor deficiențe de aprovizionare, pe șantiere s-a simțit lipsa cimentului, a oțelului-beton, a combustibilului, lubrefianților și energiei electrice. Cu tot sprijinul acordat de organele locale, de organele județene, nu s-a putut asigura o continuitate optimă în aprovizionarea cu asemenea materiale, ceea ce a condus la nefolosirea utilajelor din dotare la întreaga capacitate, la neritmicitate în execuția lucrărilor și chiar la unele stagnări.

Fără a trece cu vederea cauzele obiective, participanții la dezbateri au supus unei critici

vehemente indisciplina manifestată de unii constructori, lipsa de răspundere de care aceștia au dat dovadă uneori în privința gospodăririi materiilor și materialelor, slăbă lor preocupare față de întreținerea în bune condiții a utilajelor și mașinilor încredințate, față de folosirea intensivă a timpului de lucru. Fierarul betonist Radu Voica, de pildă, a arătat, printre altele, că ar fi o mare greșală să se pună nerealizările de anul trecut doar pe seama lipsei unor materiale. Asta — pentru că — spunea el — mai avem oameni pe șantier care, sub masca așaziselor cauze obiective, ascund serioase lacune comportamentale, în sensul că lipsesc adesea nemotivat de la lucru, încălcind astfel grav disciplina de producție, fac risipă de ciment sau fier-beton, lasă utilajele să meargă în gol, consumind inutil carburanți și energie. De astfel de oameni va trebui să ne debarasăm, pentru că în condițiile acordului global ei sint ca un balast în munca noastră. Sau să-i ajutăm să se corijeze, să nu mai lipsească de la program; pe scurt să devină și ei oameni disciplinați, care să muncească bine și cu trager de inimă.

Împotriva indisciplinaților, a lucrului făcut de mintuală, precum și împotriva risipei s-a ridicat și subinginerul Demene Coconu, de la compartimentul tehnic. E surprinzător — zicea ea — că mai avem printre noi constructori care se pling de condițiile grele care există pe șantier. Aceștia-i șantierul, cu condiții deloc călduțe, însă cind ne-am decis să devenim constructori noi am știut prea bine că viața pe șantier nu poate fi altfel, că ea se desfășoară cel mai adesea sub cerul liber, pe ploaie sau pe ninsoare, pe vînt. Important e ca noi să muncim cu randament maxim pe orice vreme. Avem haine de protecție, avem tot ce ne trebuie ca să lucrăm și 10-12 ore pe zi, dacă nevoia îndeplinirii planului ne-o cere, nu să lipsim nemotivat sau să tragem chiulul sperind că șeful direct nu ne observă și nu ne șterge de pe foaia de pontaj. Sarcinile de plan pe care le avem de îndeplinit anul acesta sint mari și ele pot fi îndeplinite numai printr-o muncă exemplară din partea noastră a fiecăruia, începind de la inginer, de la maistru și până la cel din urmă om. În ce mă privește, și eu voi căuța să-mi imbu-

nătălesc necontentit activitatea, să înlătur toate deficiențele din munca mea.

În același spirit critic și autocratic, au vorbit și Ion Mănăila, secretarul organizației de partid, ing. Alexandru Negoescu, șeful brigăzii din Valea Jiului, ing. Mihai Pavelescu, șeful sectorului mecanizare, ing. Diamandi Luis, șeful brigăzii din Drăgănești, ing. Grigore Smărăndescu, șeful brigăzii din Ipotesti, fierarul-betonist Ion Dinca și contabilul șef al antreprizei, Marin Girleanu. Apreciind importanța cu totul deosebită a sarcinilor mobilizatoare ce le revin în acest an, cind vor trebui să-și aducă contribuția la realizarea unei suprafețe irigate de peste 78 000 ha teren agricol prin darea în exploatare a aducțiunii de apă de la Ipotesti, intrarea în funcțiune a preparafiei de cărbune Uricani prin priza de asigurare a apei industriale, asigurarea deschiderii unei noi cariere de cărbune în județul Gorj prin realizarea unui ecran de etanșare de-alungul riului Jiu pe o lungime de 10 kilometri, terminarea digului de protecție în zona Combinatului chimic Ișalnița, alimentarea cu apă a minei Lupoaia, precum și regularizarea a 13 km diguri de mari dimensiuni în zona Zimnicea în vederea prevenirii inundațiilor din Dunăre etc., toți participanții la dezbateri au scos cu curaj la iveală și alte deficiențe manifestate în activitatea desfășurată anul trecut. În unanimitate și-au exprimat hotărîrea de a munci mai bine, de a dovedi mai multă exigență în tot ceea ce fac, mai multă grijă față de calitatea lucrărilor și de gospodărirea materialelor, astfel încit în activitatea întregului colectiv să se producă un reviriment în cel mai scurt timp posibil. De altfel, în spiritul aceleiași sporite exigențe, a fost și cuvîntul ing. Constantin Plută, directorul Trustului antrepriză generală lucrări hidrotehnice speciale București, care, punind în fața colectivului antreprizei noile sarcini trasate de conducerea partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a îndemnat întregul colectiv de hidrotehnicieni de la Drăgănești-Olt la un efort sporit, mai responsabil, de înaltă calitate și eficiență.

MIHAI STĂNESCU ■

Biostimulator cu laser, bisturiu cu laser, fotocoagulator cu laser, produse cu adevărat de sfârșit de secol XX, care argumentează faima întreprinderii de aparate și utilaje pentru cercetare București, uzină specializată în fabricația de avangardă, de mare rafinament științific. Nu au trecut foarte mulți ani de când pe ecrane se putea viziona un film științifico-fantastic, în care un echipaj aflat într-o rachetă ciudată, redusă la scară liliputană prin niște „scamatorii” tehnologice, întreprindea o călătorie prin corpul omenesc. Printre alte aventuri anatomo-fiziologice, membrii expediției trăgeau cu niște arme cu laser în tumori, cheaguri etc. La vremea aceea zimbând în fața ficțiunii și a imaginației realizatorilor care galopau cam prea dezinvolți pe cimpul neverosimilului. Numai că anii au trecut, o parte din ficțiunea de atunci a îmbrăcat haina concretului, a lucrului realizat. Mentea românească lansată și ea în această cursă științifică în care nu-i convin locurile modeste din clasament, a obținut o serie de realizări spectaculoase în utilizarea pasnică a celui „copil teribil” al secolului nostru, și anume laserul. La întreprinderea de aparate și utilaje pentru cercetare — I.A.U.C. s-au construit echipamente cu laser pentru medicină în vederea singurului război drept, războiul cu bolile. Avem în față una din realizările de succes, biostimulatorul cu laser, în care acest fascicol luminos, coerent și monocromatic, direcțional și aproape perfect paralel pe toată traiectoria, cu mare densitate de putere, este folosit în fizioterapie. De fapt

cum se produce raza laser? Efectul are loc prin excitarea nivelelor atomice dintr-un mediu (gaze), aflat într-o cavități rezonantă (două oglinzi), urmata de tranziția populației de electroni pe un nivel energetic inferior, cu generare de radiație, deci de energie. Să vedem cum stimulează lumina laser activitatea biologică? Inginera Anca Mihalache, unul din principalii pionieri ai echipei care a realizat aparatul, ne răspunde: „Prin pătrunderea adâncă în țesut a fascicolului laser heliu-

I.A.U.C. și colegii lor de la Institutul de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații? Dintr-o sursă laser heliu-neon, din subsansamblul optic pentru focalizarea spotului și ajustarea densității de putere, dintr-o aparată electronică de comandă și control care reglează fin durata de expunere și din dispozitive de dirijare mecanică a poziției. Pare simplu, expus așa în două vorbe, dar fizica, electronica, mecanica fină au pus serios umărul până a-l aduce în funcțiune în lupta pentru să-

mai în acte și alură, ci și în curajul și aplombul cu care abordază domeniul de asemenea noutate. „V-ați zburat mult până ați realizat aparatele?”, întrebăm noi. „Vă dați seama că oricât de exact și concentrat este fascicolul laser nu ajungi la țintă dintr-un foc, — ne răspunde zimbând inginerul Cristian Popescu. Mai trebuie să o iei de la capăt, mai mergi pe un drum și constăți că altul este mai favorabil, dar poate tot mai aceste căutări făcute cu dragoste de profesie dau fru-

roșu, neurochirurgul poate extrăge cu exactitate de la distanță tumorile și chiagurile din creier fără să traumatizeze zonele învecinate. Reglindu-și energia fascicolului, el mătură cu efectul caloric al razelor formațiunea patogenă, înlăturând succesiv straturile din ea până la rezecția totală. Numeroase intervenții neurochirurgicale reușite s-au practicat la Spitalul „Gh. Marinescu” cu modernul bisturiu pe care este gravată emblema I.A.U.C.-ului. Pentru a înlocui bisturiul clasic din chirurgia celui delicat organ care este ochiul cu o aparată mai fină și mai exactă, inginerul Ion Dascălu și Smaranda Popescu de la I.A.U.C. au realizat fotocoagulatorul cu laser, atașat biomicroscopelor. Medicul „tinteste” prin microscop, declanșează emisia laser, și atacă cu microexploziile ei glaucoame, deslipiri de retină etc. Făcând un mic joc de cuvinte, spunem că înainte de a ochi prin microscop afecțiunea unui ochi albastru, negru, căprui, medicul oftalmolog îi asortază acestuia culoarea spotului laser, verde, albastru, galben, după lungimea de undă care vine de hac cel mai eficient bolii respective. La Spitalul Militar, folosindu-se astfel de fotocoagulator, deseori „lumina” ochilor a revenit cu ajutorul „luminii” laserului. Pătrunzând adinec cu laserul inteligenții lor într-un domeniu de noutate, de avangardă științifică, niște tineri entuziaști și harnici de la I.A.U.C. au pus calitățile de excepție ale razei miraculoase să servească omul, gândurile lui bune și frumoase.

FLORIN CONDURATEANU ■

Laserul ca medicament

neon are loc o regenerare promptă a leziunilor. Se constată o multiplicare a fibrelor colagene, o diviziune celulară accelerată, o rapidă revascularizare a țesutului afectat și alte modificări enzimatice și histologice favorabile ale celulelor lezate. Spre exemplu o rană sau altă leziune cutanată „luminată” de laser în câteva săptămâni de tratament se cicatrizează mai rapid și mai frumos”. Înțelegem că prin profunzimea lui de penetrație, laserul de asemenea redă prompt prospețimea ligamentelor și articulațiilor „de a dincime”, „iradiat” cu raza miraculoasă, un proces inflamator și dureros „și face mai repede bagajele”, plecându-se învins în fața eficacității simbiozei între medicină și tehnică. Din ce se compune acest aparat de top științific conceput și realizat de specialiștii de la

nătațe. Cu acest aparat, aducând pe undeva cu un mic tun, cel mai pașnic și folositor tun din lume, medicul „tinteste” zona bolnavă a corpului, tămăduind-o rapid, fără dureri și complet aseptice. Prototipul s-a testat cu efecte foarte bune la clinica de traumatologie și ortopedie a Spitalului municipal și la Spitalul „Dr. Cantacuzino”, pasul următor fiind seria zero de aparate. Îi urmărim cu atenție pe șefii de atelier Cornelii Toader, Cristian Popescu, pe inginerii Tudor Migia, Anca Mihalache, Roxana Migia, Fabiola Bogățeanu care ne poartă pe cărările cercetărilor lor în acest domeniu. Tineri, foarte tineri, sub 30 de ani. Așa cum deosebit de tineri sînt inginerul șef Vladimir Păduraru, șeful de secție Constantin Filip și mai toate figurile întinse în halele întreprinderii. Dar tineri nu nu-

musește muncii și vieții! „Cam cât a durat expediția dumneavoastră științifică?” „În primul rînd, ea continuă, căci această finalizare este doar o stație intermediară, — adaugă inginerul Cornelii Toader. Și apoi cînd faci ceva cu pasiune, cînd în fiecare zi îți provoci o înținare cu un aspect nou, inedit, ai un tonus sufleteș bun, și simțindu-te excelent nu prea numeri filele calendarului și nici nu te uiți la ceas să treacă cele 8 ore!” Într-adevăr și celelalte stații ale muncii a acestor specialiști de ispravă, cărora le place briza proaspătă a noului și necunoscutului științific, sînt la fel de importante. Bisturiul laser cu CO₂ aduce cu el precizie în intervenții, înlătură sîngerările abundente și asigură o regenerare promptă a țesuturilor. Folosind acest delicat, „stilou” cu radiație în infra-

Democrația ca fapt de viață

Demnitatea muncitorească

Adunarea reprezentanților oamenilor muncii de la Fabrica de utilaj energetic, din cadrul Întreprinderii de mașini grele București, s-a desfășurat într-un climat de exigență aparte. Era firesc să se întâmple astfel dacă ne gândim la faptul că aici se fabrică turbinele termoelectrice de la 1Mw până la 330 Mw, și că tot aici se fabrică, pentru prima dată în țară, turbina de 700 Mw care va echipa Centrala nuclearo-electrică de la Cernavodă. „De altfel, ne spunea tovarășul Ioniță Năstase, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, tot ce fabricăm la F.U.E. (fabrica de utilaj energetic), se realizează în condiții de calitate garantată. Am pus în aplicare un sistem de asigurare a calității, lucrare gândită și elaborată de un colectiv de ingineri, tehnicieni și muncitori de la noi, în care sînt evidențiate toate reglementările și cerințele ce definesc programul de realizare a calității unui produs. Avem un corp ingineresc și tehnic foarte bine pregătit, în măsură să rezolve probleme ce se pun și se cer la nivel mondial”.

Cînd ajungi, așadar, aici, exigența devine platforma de susținere. Darea de seamă, prezența de Marin Maroel Badea, inginerul șef al fabricii, a lărat, să spunem astfel, sub semnul acestei sporite exigențe. A scos în relief realizări și performanțe, dar a adus în prim plan mai ales lipsuri și a desfășurat firul în patru acolo unde realitatea se situează încă sub cotele de exigență impuse: fapt ce a dus la nerealizarea indicatorilor fizici, a exportului, la punerea în funcțiune cu întârziere a unor investiții la nivelul economiei naționale. Cauzele nerealizărilor au fost dezbătute de toți cei care au vorbit în adunare, dar noi ne vom opri la un fel de cauză a cauzelor: la indisciplina. Am reținut din darea de seamă un exemplu concret: numărul orelor absente (motivate, nemotivate, în vîră de la program) a fost echivalent cu numărul de ore necesar fabricării unui turboagregat de 330 Mw! Atît a pierdut colectivul acesta harnic de muncitori, în toate cele trei ipostaze ale lor — proprietari, producători, beneficiari, din cauza unor plimbări, a unor chiușangii, cum au fost numiți pe drept în adunare de către colegii lor care au luat cuvîntul. „Si acesta nu este un fapt democratic”, au subliniat ei. Adevărata democrație este să-ți faci datoria. Cei care au tras în jos realizările colectivului au fost numiți în darea de seamă

și n-au fost puțini. Și mai grav ni s-a părut faptul cînd printre ei au fost citați și maiștrii și șefii de echipă. „Nu ne putem declara mulțumiți de realizările noastre, spunea inginerul Mircea Tănase, șeful secției alternatoare; ele au fost mici, iar nerealizările din unele compartimente se datorează tot indisciplinei. Nu a fost pusă la treabă întreaga capacitate umană a secției alternatoare. Maiștrii nu și-au făcut totdeauna datoria, n-au făcut o planificare concretă a lucrărilor, nu și-au controlat și nu și-au supravegheat oamenii din subordine, iar alții au devenit exemple negative în fața oamenilor”. Și iar au fost numiți cei care, în loc să se impună prin puterea exemplului personal, prin menirea lor de educatori și pedagogi, mai trebuie să fie educați, împinși din spate spre fapte mai bune. Și critica a mers și mai sus, la nivelul conducerii secției, unde, din trei ingineri șefi de secție, doar unul a lucrat satisfăcător. Era firesc, deci, în mod profund democratic, ca unii vorbitori să se întrebe și să întrebe: de ce nu au fost schimbați acești conducători?

Din cuvîntul altor vorbitori, printre care maestrul Pavel Dedu, inginerul Nicolae Iacob, Nicolae Lăcea, Alexandru Cuciureanu, Ionel Tudor, șef contabil la mecano-sudură, am reținut că tot despre indisciplina este vorba cînd se ignoră calitatea, cînd se livrează utilaje incomplete, cînd unii controlori ai calității observă defecțiunile abia în final, cînd produsul e gata, și nu pe flux, cînd unii lucrători lasă mașinile și pleacă după SDV-uri, cînd alții pleacă mai devreme de la program, cînd alții fac risipă de energie electrică. Cum tot despre indisciplina poate fi vorba cînd unii proiectanți, fără simț de răspundere față de ceea ce aștern pe hirtie, întocmesc proiecte greșite, „adevărate năstrușnicii”, cum li s-au spus în adunare, care ajung în secție, se pun în aplicare, antrenează după ele o serie mare de costuri, ca la urmă sau cine știe în ce fază a fabricației să se constate că sînt greșite.

— E timpul, sublinia maestrul Pavel Dedu, să facem o opinie mai hotărîtă împotriva celor care ne trag înapoi; să-i educăm, dacă e vorba de lipsă de educație, să-i ajutăm, dacă e vorba că nu sînt ajutamați, să-i învățăm, cînd nu știu. Dar să nu rămînem indiferenți în fața actului de indisciplina al omului de lingă noi. În fiecare grupă de sindicat, în organizațiile de tineret, femei, în organizațiile democrației și unității socialiste să întărim munca de educație de la om la om, să dezvoltăm conștiința muncitorească, responsabilitatea comunistă, interesul pentru tot ce întreprindem aici, în acest dețasament muncitoresc important, în calitatea noastră de proprietari, producători și be-

neficiari. Numai astfel vom înlătura lipsurile, numai astfel ne vom achita de marea noastră sarcină, aceea de a fabrica unicatele cele mai importante ale economiei naționale, produse de un nivel tehnic foarte ridicat”.

Locul lor, al acestor harnici și pricepuți constructori de mașini, un loc important în ierarhia marilor constructori de mașini, sarcinile mobilizatoare ale noului an, cerințele mereu crescînde ale economiei românești în plină și accentuată dezvoltare, exigențele de calitate, precum și faima pe care și-au cucerit-o cu produsele lor pe piața internă și externă îi obligă, îi obligă mult la înlăturarea tuturor lipsurilor. Într-un astfel de climat, exigent și democratic, profund democratic, acolo unde se forjează o solidă conștiință muncitorească, toleranță, lenea, suficiența, lipsa de pregătire sau slaba pregătire profesională sînt indicatori morali în continuă scădere.

— Să păstrăm și să întărim, spunea în încheiere tovarășul Dumitru Constantin, directorul general al întreprinderii, acea demnitate muncitorească pe care ani de-a rîndul colectivele noastre au cucerit-o aici, ca pe o prețuită redută, în întreprinderea de utilaj greu. Ea ne dă dreptul să abordăm cu curaj și cu înaltă profesionalitate orice sarcină din programele prioritare ale partidului nostru, dar în același timp ea ne obligă la realizarea exemplară a acestor mărețe sarcini prioritare. Trebuie să ne gândim că de felul în care lucrăm noi, ne achitam de sarcini, depinde punerea în funcțiune la termen a multor investiții; este important să-ți faci datoria, să faci bine șurubul sau carcasa la care lucrezi, dar tot atît de important este să-ți cunoști menirea ta în acest mare angrenaj al economiei românești, să fii pătruns de responsabilitatea pe care ți-o conferă poziția ta, statutul tău, la fiecare loc de muncă. Să știi că nerealizarea la timp și în bune condiții a unei sarcini atrage, pe lanțul unei causalități și al unei planificări unice, nerealizarea altor obiective.

Adică să-ți faci bine, la timp și în tot locul sfînta datorie. Asta e democrația care ni se cere!

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Un bun comun: tractorul românesc

Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică

pentru tractoare Brașov (ICSITT) se află gard în gard cu Întreprinderea „Tractorul”, momentul cel mai important, al acestui început de an, pentru cercetătorii institutului este realizarea faptului că gardul cu pricina nu este chiar atît de mare și de netrecut pe cît ar fi părut cu nu prea multă vreme în urmă. Altfel spus, cercetătorii, oamenii care nici pînă acum nu se arătau insensibili față de isprăvile constructorilor, au ajuns la concluzia că o colaborare mai strînsă, mai concretă, mai exactă, chiar dacă iese din tiparele, din „răceala” unei colaborări clasice, poate să facă mult bine tractorului românesc.

Să precizăm cîteva lucruri, dintre care unele, mai mult ca sigur, sînt cunoscute și de pionieri, într-atît fiind prinse în conștiința noastră. Tractorul românesc fabricat la Brașov este cunoscut în nenumărate țări ale lumii, acesta este faptul de notorietate. Pe de altă parte, din punct de vedere al nivelului tehnic, cele 50 de performanțe cuprinse în testele impuse de OCDE, pentru Europa, și Institutul Nebraska, pentru restul lumii (un loc 1, trei loc 3 și multe alte locuri fruntașe, la toate clasele de putere), în condițiile unei concurențe dure, sînt, de asemenea, elocvente în ceea ce privește calitățile produselor firmei brașovene.

Dar, așa cum se sublinia în darea de seamă prezentată adunării generale a oamenilor muncii de la ICSITT, preluîndu-se cuvintele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „...industria românească a ajuns la un asemenea nivel de dezvoltare, încît problemele de calitate, problemele nivelului tehnic sînt hotărîtoare pentru dezvoltarea viitoare”. Și din acest punct de vedere, în anul 1986, firma „Tractorul” a avut destule neîmpliniri. Despre ele s-a vorbit și la adunarea generală de la ICSITT, cu același patos, cu aceeași răspundere, pentru că așa cum au arătat numeroși oameni ai muncii, produsele nu sînt doar ale constructorului, dar și ale cercetătorului. „Calitatea se regăsește în toate fazele ciclului de viață ale tractorului și în comportarea fiecărui subsansamblu în parte, la care se adaugă și activități ca asigurarea service-ului, garanția, buna execuție în general, aspectul comercial, designul”. Așadar, proiectanții și-au propus să se implice într-o mai mare măsură în „viața” tractorului, fiind cu conștiința împăcată atunci cînd utilajul dă roadele scontate în exploatare, în țară sau în lume. „Degeaba avem progrese în concepție, spunea inginerul Laurențiu Henter, de la atelierul tractoare agricole, dacă tehnologia rămîne în urmă. De asemenea, scotocesc să se impune o mai mare exigență în verificarea proiectelor, astfel

încît, la fabricant, să nu mai fie descoperite erori”.

Viața unui tractor începe atunci cînd acesta ajunge la beneficiar. Cînd intră în exploatare, cînd devine util. Dar nici în acest moment proiectantul sau fabricantul nu se sînt liniștiți. Ei trebuie să fie mereu la curent cu mersul, cu funcționarea utilajului. „Produsul nu «moare» cînd intră în serie”, afirma inginerul Ioan Stanciu, șeful atelierului proiectare, cercetare tractoare industriale, el poate suporta o serie de modificări care-l fac mai fiabil, care înlătură unele necazuri apărute ulterior. Este și cazul celui mai modern tractor românesc (de fapt, o familie, U—350, U—1010). Omologat în urmă cu trei ani, el face astăzi obiectul unei cercetări atente pentru validarea performanțelor, pentru reomologare. În același timp i se aduc îmbunătățirile care erau prevăzute să vină mai tîrziu, în anii următori.

Dincolo de critici (inginerul Adrian Nicov afirma că încă nu este gata poligonul de încercare, poligonul care va scurta timpul de probe, existînd astfel posibilitatea unor încercări accelerate ale tractorului în ansamblu), deci dincolo de critici, un loc important l-au ocupat propunerile. Propunerile strîns legate de realitate, deloc formale, lucruri de bun simț izvorite dintr-o sinceră dorință ca întreprinderea alăturată să scoată pe piață, o piață care să-i solicite produsele în permanență, numai mașini foarte bune. Pentru că, atunci cînd este vorba de competitivitate, sînt luți în calcul peste 40 de parametri. Și iată, una dintre hotărîțile oamenilor muncii de la ICSITT Brașov, s-a referit la efectuarea încercărilor produsului în condiții reale de exploatare. Pînă acum se făceau doar probe de casă prin care se confirmau performanțele. În plus, se adaugă acum și încercarea de fiabilitate pe proba zero. Fabricantul va primi, în acest fel, un produs bine pus la punct. Totodată, în sprijinul sporirii calității producției, proiectanții au hotărît să fie lingă constructor pe liniile de fabricație, urmînd realizarea subsansamblelor. Desigur, discutiile oamenilor muncii de la ICSITT au vizat mult mai multe probleme, unele mai simple, altele mai complexe. Demnă de reținut ni s-a părut și atitudinea lor față de prezentul și viitorul produselor pe care le concep, sprijinul pe care se simt datori să-l acorde constructorului amintindu-și că acesta este chiar vecin cu ei, gardul care-i desparte neîmpiedicîndu-i să vadă că tractorul este un bun comun.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

POEME PENTRU PATRIE

Locul nașterii

Din subtilele, varii conexiuni
ale inimii, la o anume stea
Una-i mai vie : dragul de loc,
De locul nașterii, de patria mea

De pretutindeni m-adun
intr-o adevăritoare minune —
Aceasta, că dor mi-e și spun :
Locuri străbune !

Cosmul, zidirea, acasă,
Saiul, oricarele
Foșnet de nouri sub coasă
nuntă a lunii cu soarele

și izvorul dinții, al cunoașterii,
Primul cuvânt
Acesta fiind loc sacru, al nașterii
și legământ.

EUGEN EVU ■

O mare actriță se confesează publicului său, cu farmec, cu dragoste, cu responsabilitate

Tamara

Buciuceanu :

„Vreau să fiu mereu de folos scenei românești“

Ceea ce urmează va semăna doar cu un interviu, fără să fie cu tot dinadinsul. Motivul? Voluntara, simpatica tiranie a dialogului cu actrița Tamara Buciuceanu, misterul prin care aproape fiecare întrebare adresată a fost asumată instantaneu pe cont propriu, bumerang în drum surizător către reporterul care — chestie de bun simț — n-a mai avut altceva de făcut decât să se așeze comod în fotoliu, urmărind spectacolul unui caracter.

— Draga mea, o să-mi permit mai întâi eu câteva întrebări la care te rog să-mi răspunzi. Ce te-a făcut să mă cauți de mai multe ori, să insiști pentru acest interviu?

— Încăpăținarea, în spatele căreia se ascunde, firește, stima pentru ceea ce faceți pe scenă, pe marele și pe micul ecran. Ar fi loc de mai multe vorbe, ele ar suna însă a flătarie, așa că îmi reamintesc, chiar și în aceste paradoxale condiții, de rolul meu simplu de reporter. Să spunem că m-a adus, întâi de toate, acest ultim rol al dumneavoastră din **DI-MINEAȚA PIERDUTĂ** de la Teatrul Bulandra.

— Ei, despre asta putem vorbi oricât. Da, acum înțeleg. Să știi că în această piesă mi-am recuștigat — hai să facem un calcul — toate diminețile pierdute ale meseriei mele de aproape treizeci și cinci de ani. În rolul Vicăi Delcă am găsit un timp cștigat profesional și sentimentul că acum și numai acum puteam să-l joc. E un rol care cere multă experiență, și profesională, dar și de viață. Această viață risipită a eroinei romanului scris de Gabriela Adameșteanu și dramatizat de Cătălina Buzoianu, această viață risipită a unei inimi generoase, care a știut în aceeași măsură să iubească, să urască, să stea în expectativă, să critice „cucoanele Bucureștiului“, cum le spunea ea, tot ce-au avut ele bun și rău fiind ale unor vechi timpuri — toate acestea aveau nevoie în scenă de un joc cit mai firesc, cit mai aproape de viață, or asta e încercarea cea mare a meseriei de actor. De aceea m-a bucurat enorm cînd Gabriela Adameșteanu mi-a spus că personajul pe care-l interpretez a ieșit în carne și oase dintre paginile cărții.

— Ce vă leagă de acest personaj pe care se pare că-l iubiți în mod deosebit?

— Da, asta voiam să spun acum. Eu am fost toată viața mea un om activ, un temperament foarte tenace și prin asta mă asemăn personajului. Mi-a plăcut mai ales cum moare ea la sfîrșitul spectacolului. Așa cum trebuie să moară asemenea oameni : brusc, fără avertismente penibile, fără chinuri. Dar, despre această Vică Delcă s-a scris un roman. N-o să-mi permit eu acum să fac altul. Am dorit să transpun în scenă această fire cit mai adevărat și mai simplă în modul de exprimare scenică. Așa am hotărît încă de la început, de la primele discuții cu regizoarea. Pentru această sinceritate și naturalitate am pierdut — pentru a câștiga — multe dimineți, ne-am chinuit, ne-am enervat, uneori ne-am sărutat de bucurie, tot timpul au existat controverse, așa cum era de așteptat la o așa de mare cantitate de caracter sceneice. Am avut norocul să joc în acest spectacol alături de mari actrițe. **Dimineața pierdută** este o piesă cu femei și despre femei. Ca personaj de legătură, Vică Delcă se întilnește pe tot parcursul piesei cu fiecare din celelalte ipostaze feminine, ceea ce conferă mișcare spectacolului. Sint fericită că am în această piesă parteneri foarte buni, pentru că teatrul adevărat fără parteneri nu există. Or, Gina Patrichi, Rodica Tapalagă, Lucia Mara, Tora Vasilescu, Irina Petrescu și Eugenia Balaure au însemnat pe o paletă diversă culori care, loialtă, au dat viață acestei familii, acestei atmosfere.

TANIA RADU ■

(Continuare în pag. 14)

În 1787, cu exact două sute de ani în urmă, visterul Ienăchiță Văcărescu, dregător sub Nicolae Mavrogheni, tipărea cea dintîi ediție a gramaticii sale, dedicată episcopului de Rîmnic. În prefața ei, scrisă și semnată în ianuarie 1787, poetul mărturisea nevoia de dascăli și de astfel de manuale, pentru mai buna însușire a limbii române : „Căci dă ar fi fost după retragerea armatei romane măcar un dascăl dă gramatică, astăzi am grăi toți limba latinească sau talienească cu carele au venit acei stăpînituri dă atunci aicea“. Cartea, tipărită chiar la Rîmnicu Vilcea, e cea dintîi gramatică a limbii noastre scrisă în românește și, după Sulzer, în a sa *Geschichte des transalpinischen Daciens*, anterioară, ca elaborare, chiar aceleia redactate de Micu și Șincai, *Elementa Linguae dacico-romanae sive valachicae* (1780). Mai veche decit gramatica lui Văcărescu pare să fie totuși aceea a lui Dimitrie Eustatievici, elaborată între 1755 și 1757, rămasă în manuscris și necunoscută la vremea autorului.

Manuscrisul gramaticii lui Văcărescu se află azi la Biblioteca Academiei Române și are numărul de înregistrare

305. Titlul adevărat al cărții este extrem de lung, în spiritul epocii, cu întotochieri retorice, reverențioase și galante : **Observații sau Băgări-dă-Seamă asupra regulilor și orînduilelor gramaticii românești, adunate și aleătuite acum întâiu, dă dumnealui Ianache Văcărescu, eel dă acum dicheofilax a bisericii cel mari a Răsăritului și mare visteru a Prințipatului Valahiei, și hărăzită dă însuși**

Gramatici românești

la prea cinstitul sfințitul, dă Dumnezeu iubitoriul episcop a sfinței episcopii Rîmnecului, chir Filaretu. Tipărită cu porunca și blagoslovenia sfinției sale, acum în domnia prea înălțatului și prea luminatului prințipu a toatei Ungrovalahiei, Nicolae Mavrogheni voevod. În arhieria prea sfințitului și alesului dă Dumnezeu mitropolitu și arhiepiscop a țării chir Grigorie. La leatu 1787. În tipografia sfinței episcopii a Rîmnecului. De Gheorghe sin Popa Constantin tip. Rîmnicea-

nul. Avînd ca modele presupuse gramaticile lui Antonio Califoro, Girolamo Gighi, Gheorghe Fatseas, însă luîndu-și libertăți proprii și adaptînd normele teoretice la necesitățile limbii române, după observația lui D. Popovici, Ienăchiță Văcărescu a servit, la rîndul lui, ca model pentru gramaticile de mai apoi ale lui Radu Tempea, Paul Iorgovici, C. Diaconovici Loga, Heliade Rădulescu și Iordache Golescu, cartea Văcărescului reprezentînd și o deschidere spre lingvistica așezată, o eliberare de presiunea lingvistică fanariotă. Cea dintîi parte a opului conține o definiție a gramaticii, noțiuni de fonetică și morfologie, iar cea de-a doua probleme de sintaxă, ortografie, ortoepie, topică, prozodie, cu ilustrații din propriile încercări lirice.

În scurt timp, autorul a tipărit și ediția a doua, la Viena, ajutat chiar de Mavrogheni care voia să treacă și un sprijinitor al culturii. Ca elogiu adus „limbii patriei noastre prin care cuvîntăm“, **Gramatica** lui Ienăchiță Văcărescu continuă să fie și azi, la două sute de ani de la apariție, un act de cultură remarcabil.

RADU G. ȚEPOSU ■

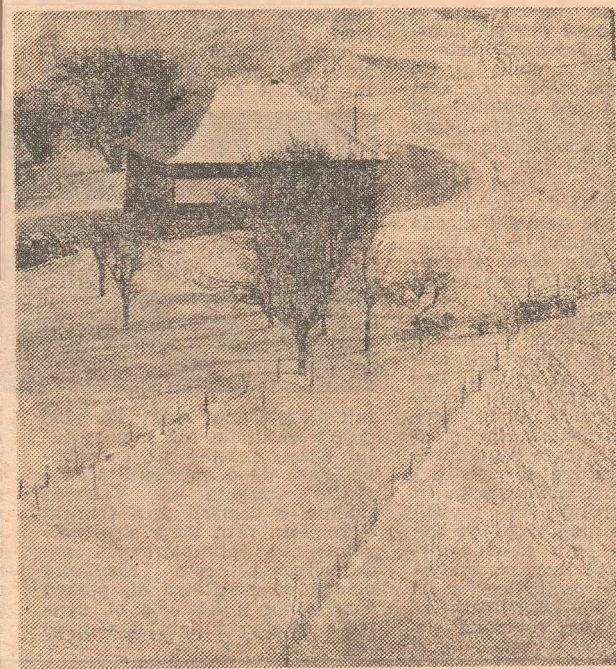
Cînd mîna lor pare a se odihni

Vernisată la **Orizont** și intitulată **Desene de sculptor**, expoziția în cauză ne convinge, o dată în plus, că prima formă de manifestare a unui artist plastic, oricare ar fi domeniul său strict de activitate, este desenul. Desenul, acest alfabet general al artei plastice, această fabuloasă deprindere fără de care arta însăși n-ar exista, n-ar avea mijloacele prime pentru a se exprima. În ceea ce-i privește pe sculptori, desenul lor poate fi, cel mai adesea, ipostaza grafică a unei viitoare lucrări abia desprinsă din stadiul de gînd. Sau poate fi vocea grafică pe care o lucrare, deja încheiată, încă o mai trimite spre artist, neliniștindu-l sau, dimpotrivă, fascinandu-l. Căutare sau transpunere, desenul în cauză poartă în el, în măsura în care jocul este curat și cinstit, o calitate estetică în sine, o anume vibrație ușor de sesizat, desenul constituindu-se într-o altă față a trăirii și mărturisirii artistice.

Dar desenul unui sculptor (și nu numai al unui sculptor, firește), mai poate fi, adeseori, și o abandonare totală a universului plastic, constituit, o imixtiune, dacă vreți, în lumea însăși a graficii, uzînd nu numai de procedeele specifice ale acesteia, ci chiar și de limbajul ei. Si-n fine, desenul mai poate fi un naiv sau savant joc de linie și culoare, intrupat din amuzament, de dragul jocului în sine, fără alte virtuți decit cea a zîmbetului, a bunei dispoziții. Expoziția de la **Orizont** însumează toate aceste motivații cărora, desigur, li se adaugă altele și altele, mai mult sau mai puțin definitorii. Cu o minuție rafinată, cu voluptatea de-a surprinde impactul lumii cu formele corpului uman, Horea Flămîndu expune trei nuduri ce fac dovada unei rasate elaborări plastice. Desenele lui Gh. Iliescu-Călinești,

VICTOR NIȚA ■

(Continuare în pag. 14)

Mai scrie-mi

Mai scrie-mi din vacanțele de iarnă colindul colindării împreună — trimite-mi plicuri albe, să mă cearnă ninsorile de vorbă caldă, bună...

Mai scrie-mi din vacanțele de iarnă în care nu mai sintem împreună — ce noi ninsori de dragoste te cheamă ? ce dalbe flori primești ?, din care mină ?

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

Schimb de generații

Un nou colectiv de conducere la Filarmonica „George Enescu”! Iată, într-adevăr, un eveniment deosebit care stărneste legitimă curiozitate, dar și speranțe. Maestrul Mircea Basarab a ieșit la pensie și locul său a fost luat de cunoscutul și apreciatul Cristian Măndea. Un schimb de generații fericit, dar care nu poate trece neobservat. So-cuvine chiar, acum — la plecarea sa din rândurile filarmoniștilor — a se aminti activitatea și serviciile deosebite pe care le-a aduse, în primul rând muzicii românești, de dirigijorul Mircea Basarab. Eram încă student când dascălul meu, marele Theodor Rogalski, l-a numit pe Mircea Basarab (care lucrase mai înainte la Biblioteca Muzicală Radio) în funcția de conducător al fostului Ansamblu al Sfatului Popular al Capitalei; discurile și înregistrările pe benzi ale acelor ani, stau încă măturate asupra valorii care guvernă colectivul Ansamblului. Puțin timp, după aceea, în 1954, George Georgescu — un alt monstru sacru al baghetelor — l-a luat de mină pe tânărul Basarab (avea 33 de ani!) și l-a numit dirigijor al orchestrei simfonice a Filarmonicii bucureștene, succedându-i astfel lui Rogalski, puțol mult prea devreme dintr-un vâr. Semn de mare prețuire pentru talentul și seriozitatea proaspătului venit în aula Aeneului. Și, concomitent cu aceasta, Basarab a devenit și cadru universitar (conferențiar la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, clasa de orchestră și citire de partituri) continuând și munca de compozitor (ce păcat că a scris atât de puțin!), iar din când în când se apăca asupra unor partituri ale colegilor din Uniunea Compozitorilor și le îmbrăca într-o haină orchestrală, purtând amprenta deosebitului său simț al culorilor timbrale. Mulți dintre cunoscuții creatori ai cîntecului patriotic, ai operetei, își dato-

rează o mare parte a prestigiuului valoric genialilor orchestra-tori care au fost Alfred Alessandrescu, Theodor Rogalski și Constantin Bobescu, cărora li s-a alăturat și Mircea Basarab. Iată însă că, în 1964, i s-a încredințat marea cinste de a con-„George Enescu”. Preocupările ducă destinele Filarmonicii directoriale i-au răpit, vreme de cinci ani, tot timpul, dar instituția a mers înainte cu toate că marile său mentori, George Georgescu, trecuse în neființă. Mircea Basarab a colindat lumea, ducînd cu el mesajul artei românești; din U.R.S.S. în R.F. Germania, din R.P. Polonia în Japonia, Finlanda, Iugoslavia, Anglia, Franța, Austria, Grecia, Spania, Irlanda, valoarea școlii autohtone de compoziție, ca și a celei interpretative s-a afirmat neîncetat, a incințat, ne-a adus noi prieteni și România a mai adăugat o pietricică la edificiul prestigiuului său internațional. Mircea Basarab a primit în două rânduri Ordinul Muncii, tot de două ori a fost distins cu Ordinul Meritul Cultural, i s-a decernat Premiul de Stat și, în final, după ce primise titlul de Artist Emerit, l-a primit și pe acela de Maestru Emerit al Artei din R.S.R., prin acestea țara recunoscîndu-i înaltele sale merite în ceea ce privește valorificarea și răspîndirea muzicii românești! Se poate spune azi, cu deplină temei, că mai bine de 30 de ani, o mare parte din creația simfonică românească și-a găsit în Mircea Basarab un mesager infocat. Acum, după pensionarea acestui maestru, cînd acest fapt s-a petrecut, parcă, prea în tăcere, față de meritele pentru serviciile aduse artei românești, se cuvine să avem încredere în proaspătul Cristian Măndea! El să nădăjduim că pilda predecesorului său îi va sta mereu trează în conștiință. Căci, așa cum spune și directorul Filarmonicii „Geor-

ge Enescu”, maestrul Mihai Bre-diceanu: „eu învăț și astăzi de la Basarab, pentru că el știe tot atita carte cit au asimilat mai mulți dirigijori tineri, luați la un loc”!

Dirigijorul Horia Andreescu a părăsit bagheta ploieșteană, devenind noul director artistic al Filarmonicii bucureștene. Fapt important, atît în cariera sa dirijorală, cit — mai ales — în treburile repertoriale ale instituției. Așadar, o echipă de mină întii: Mihai Bre-diceanu, directorul Filarmonicii, cu experiența, tactul și cultura sa: Horia Andreescu, cu efuziunea tinerescă și deschiderea spre nou, împreună cu Cristian Măndea, stăpîniți — în primul rînd — de ambiții înalte, ce vor să se concretizeze în ridicarea pe mai departe a prestațiilor colectivului simfonic, Mircea Cristescu, cu abilitatea, pedagogia și finețea-i recunoscută de atita vreme pe podiumul de concert; Radu Gheciu și Petre Codreanu, doi muzicologi cu o deosebită penetrație în fenomenologia actualului de creație și interpretare; iar lingă ei tenorul și muzicologul Vladimir Popescu Deveselu; Nicolae Bica, noul dirigijor al corului Filarmonicii, care do-rește ca formația sa să fie mai bine acordată și cu o mai bună emisie vocală (intenții laudabile, în principiu, dar care au dus la o mai slabă activitate concertistică, de aproape un an, fără rezultate spectaculoase, deocamdată...); iată schimbările de stafetă, importante, tinerești, pline de avîntul de a munci cu eficiență sporită, precutece recent la Filarmonica „George Enescu”.

Iar colaborarea dintre generații va aduce, cit de curînd — sîntem încrezători — la o vi-guroasă reînnoire spirituală a primei instituții de concertate a țării, în beneficiul publicului larg.

CLAUDIU NEGULESCU

Desene pe asfalt

Gingășie

„Clientul nostru, stăpinul nostru!”

Hai să recunoaștem că această clasică formulă și-a pierdut cam de multor sensul și a devenit de o (inofensivă, ce-i drept) stupiditate. Dacă vorbim despre stăpîni atunci neapărat ar trebui să fie cumva prin preajmă și... slugi. Și nu e cazul. Omul din comerț căruia i se zice, iarăși cu temei îndoielnic cum că ar fi doar lucrător, e mai degrabă un companion al cumpărătorului, un consilier de taină al lui și, de ce nu, un soi de amic.

Întă de ce înregistrăm cu bucurie asemenea semne de amicitie. De-o parte și de alta. Îmi place cumpărătorul politicos și-mi place și mai mult „vinzătorul” ce nu te tutuiește, ce nu se răstește la tine și nu citește Sporul tocmai cînd îl interpelezi, serafic, dacă e bun să-ți ofere o pereche de blacheuri.

Mergi adesea la o aniversare și constai că sticla de șampanie pe care vrei s-o cumperi îți e oferită în... pielea goală. Nu se cade. Zilele trecute am văzut cum o casieră a scoțocit prin multele-i hirtii spre a ambala prețioasa butelie deși nu era aceasta misiunea ei. Un firesc multumesc. O firească și ea, privire de admirare și respect.

Am văzut uneori pe unul din librării ce vind cărți în stradă (vara pe caniculă, iarna pe frig) ce prevăzuse volume noi apărute cu scurte dar extrem de utile note de prezentare a conținutului „mărfii”. Izbutea să atragă, să convingă. Chel-tuia ei citeva ceasuri cu caligrafia „afiptelor” dar se merita. Mulțumesc! E singura vorbă care mi-a venit pe buze și un suris confratern a încheiat fericit, scena.

Cum un solemn mulțumesc țin să-i adresez briantului (care nu devine de la Briand), efectiv briantului (era să scriu berbantului sau brigandului!) Gaby Michailescu, vechea mea

simpatie care ne-a dăruit de curînd o nouă, fermecătoare carte: „Vagonul de turneu”. Omul nostru a fost ani și ani impresar de teatru — meșteșug la care s-a renunțat, din păcate — și vagonul lui de re-memorări e impresionant. El nu s-a mulțumit să nareze peregrinările căruțelor (vagoanelor) cu dulci „paițe” în sutele de localități mari și mici unde teatrul românesc se nevoia să-și mărturisească prezența și strălucirea ci a întocmit fără să știe (chiar așa?) o adevărată Istorie a teatrului nostru. Cu o precauție parcă apropiată de spaimă s-a ferit să utilizeze prea mult cuvîntul (cuvîntelul) eu, lăsîndu-se cu bună știință în afara lumii de miraje a teatrului. Prefigurînd cascadoria (teatrul are și el un cascador al sărutului: Cyrano al lui Rostand), Gaby Michailescu (atenție! cu a și fără căciulă), dar asta e alta căciula) s-a dăruit celor mai grele și umile munci de care își amintește însă cu bonomie. El i-a slujit pe slujitorii Thaliei și acum cînd cei mai mulți s-au călătorit fără un vagon de turneu și din fericire fără impresar peste... Styx, nu se împacă nici-cum cu dispariția lor. Pe unde or fi? să întrebă cînd e vorba să-i evoce. Unde s-au dus? În ce s-au prefăcut? Fiindcă moartea e singura vină ce o aduce marilor meșteri.

În 250 de pagini de carte (cărțică, zice autorul, în pre-față) nu există absolut nici un singur rînd ofensator pentru vreo „umbră”. Impresarul e generos și în posteritate cu „copiii” cărora le era copil. El e „doar” un colecționar de frumuseți, are memorie doar pentru sublimitatea „saltimbancilor” săi.

Așadar... Mulțumesc Gaby Michailescu!

Și... vorba cîntecului: autorul nostru, stăpinul nostru!

GHEORGHE TOMOZEI

„Un afiș, privit în sine, poate fi un document efemer: Adunate și recitate, după ani, ele ne pot reda dimensiunea exactă a unei cariere artistice, a unei vieți.”

Haine de gală pentru Cenușăreasa

Revenit acasă, în țară, la Constanța, după un remarcabil turneu în Austria, Olanda, R.F.G., Belgia, Elveția și Luxemburg, unde a cucerit nu numai aplauzele celor îndrăgostiți de nobila și subtila artă a dansului, dar și aprecierile unanime ale specialiștilor, ale criticilor de artă, secția de balet clasic a Teatrului de revistă „Fantasio” și-a incințat admiratorii, care au umplut pînă la refuz sala Casei de cultură, cu premiera, în țară, a unui spectacol de aleasă ținută, Cenușăreasa. Vom intra, firește, și în amănunte, dar trebuie să spunem încă de la bun început că, de-a lungul celor aproape 10 ani citi au trecut de la înființarea acestui magnific ansamblu, valoarea în sine a „trupeii” de la „Fantasio” a crescut enorm. Spectacolele sale, mai vechi sau mai noi, sînt o veritabilă lecție de frumos, de sunet și culoare, dar mai ales de grație a mișcării trupului uman, de poezie și ingeniozitate artistică. Atît de limpede sînt puse în evidență aceste calități, incît sîntem convinși că, pentru oricare tînar din țara noastră,

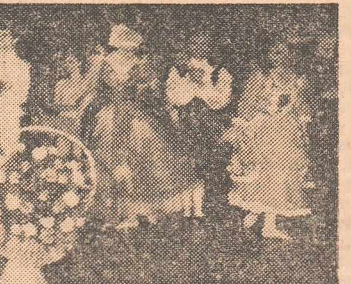
ba chiar și de pretutindeni, a participa la unul din spectacolele trupei „Fantasio” este o adevărată șansă a vieții lui. Cu ce rămîne după oricare spectacol al lor este un acut sentiment de liniște, de lumină și înnobilitate sufletească. A transforma incințarea de o clipă într-o înțelegere profundă a artei, într-o nevoie constantă de frumos artistic, iată doar una din marile reușite ale baletului de la „Fantasio”, trupă ale cărei spectacole sînt luate, la Constanța, cu asalt. Este aici, desigur, meritul unui coregraf de excepție, artistul emerit Oleg Danovschi (care a fost sărbătorit cu căldură și emoție cu prilejul împlinirii frumoasei vîrste de 70 de ani, din care 57 au fost dedicați artei dansului), dar și al forurilor locale care au îmbrățișat cu încredere și speranță ideea înființării la Constanța, în cadrul Teatrului de revistă „Fantasio”, a unei secții de balet clasic în care să-și continue, să-și desăvîrșească pregătirea, toți absolvenții liceelor de specialitate din București și Cluj-Napoca. Dar, revenind la

premiera în cauză, Cenușăreasa, spectacol distins cu Premiul Excelenței pe anul 1986, acordat de Clubul Teatrelor din Berlinul occidental, se cuvine să remarcăm ingenioasele interpretări aduse libretului de către regizorul și coregraful spectacolului, același neobosit și împătî-

mit Oleg Danovschi. Păstrînd datele esențiale ale cunoscutului basm, spectacolul, care beneficiază de o excelentă scenografie semnată de Valentin Codoiu, a urmărit și a realizat o relateare prin dans a nemai-pomenitelor întimplări prin care Cenușăreasa este răsplătită pentru generozitatea ei, pentru cuminenția și hărnicia ei, pentru puritatea sufletului său, în

evident contrast cu mama vitregă și cu cele două fete ale acesteia, țifnoase, rizgilate, peste măsură de răsfățate. Este, firește, meritul coregrafului care a valorificat la maximum capacitatea de expresie a balerinelor Maria Bârlea (Cenușăreasa), Violeta Pavel (mama), Carmen

Mandache și Dana Dembinski (fetele), un quartet în jurul căruia s-a alcătuit întregul spectacol. Li se adaugă, fără doar și poate, Prințul (George Postelnicu) și Zina bună (Carmen Anghelus) doi interpreți cu o bogată experiență scenică, amîndoi etalînd o virtuozitate și un rafinament artistic de înaltă ținută. Tulburător de frumoase ni s-au părut momentele în

care Zina bună, cu tot alalul ei de slujitoare, o îmbracă și o inițiază în arta dansului pe Cenușăreasa pentru a participa, totuși, la balul de la curte, și balul însuși, o sumptuoasă sală de dans cu trei mari oglinzi în fața cărora povestea de dragoste dintre Cenușăreasa și Prinț este reală și ireală în aceeași măsură. Sînt acestea două momente în care, ca și în cel final, cînd protagoniștii regăsindu-se după îndelungi căutări, se retrag în legendă (idee pe care scenografia o sugerează printr-o lumină albastră ce vine dinspre fundalul scenei) dansul și muzica lui Prokofiev conferă textului o calitate în plus, un farmec în sine, mult mai profund și mai emoționant decît arhicunoscuta legendă a Cenușăresei. Aceasta este, de-altfel, menirea însăși a unui spectacol de balet care traduce scenic un text literar, de a-i conferi acestuia un limbaj universal, o nouă semnificație, o nouă trăire. Grație artiștilor de la „Fantasio”, Cenușăreasa a îmbrăcat un strălucitor veșmint, o haină de gală, confirmînd încă o dată puritatea și eleganța rafinată a artei acestui colectiv.

VICTOR NIȚA

Se cuvine să precizăm de la început că de mai multă vreme poezia lui Mircea Ivănescu este recunoscută. Faptul în sine nu e rău fiindcă ceea ce se observă la nivelul modului de structurare al enunțurilor de gândire și limbaj, ca și al alfaburii poetice specifice, poartă marca unui artizan cu daruri deosebite.

Mircea Ivănescu fotează din ce în ce mai mult frontierele universului său imaginar grefind mici stări emotive și intelectuale prin obiecte cleroclitice, dimensiuni ale timpului și informații literare asumate ca fapte de conștiință, capabile să indice un anumit spirit al veacurilor. Dar dincolo de ceea ce este previzibil în arta acestui scriitor, care și lasă în mod programatic deschisă la vedere o bună parte a travaliului său literar, se întinde o imensă prerie de simboluri și imagini miniaturizate, mereu stimulate pentru lectura decelatoare de sensuri a unor anumite categorii de cititori. Monoton, ca unele ape de adâncime ale lacurilor montane sărate, adormitor ca muzica siderală ascultată în surdina, Mircea Ivănescu se străduiește frumos să-și seducă cititorii prin alte modalități de captare a conștiinței gata să atipească.

Formula recentă (Mircea Ivănescu, Rodica Braga, *Commentarius perpetuus*, Editura Dacia, 1986) reprezintă o ingenioasă experiență relevantă pentru contactul dintre două conștiințe, dintre două voci lirice, capabile (cit?) să intre în același flux de gândire, să se conecteze la aceleași canale de comunicare dintre interior și exterior.

Poetă și prozatoare, Rodica Braga unește în discursul său literar senzorialitatea cu reflectia abstractă, interogația cu răspunsul cert sau evaziv-ipotețic. Și în vreme ce în partitura lui Mircea Ivănescu lumea ca text se melamorfizează lent într-o imagine a textului ca lume, Rodica Braga evoluează spre o cantată lirică expurgată de orice elemente literare.

Un duet liric de acest gen este în primul rând un act de mare virtuozitate literară. În tiparele artistice, precreate de Mircea Ivănescu, Rodica Braga se integrează de la început, efortul de acomodare fiind anterior actului literar. Cele două partituri literare funcționează complementar ca niște acte de consonanță-disonanță. Vocile lirice nu se contopesc niciodată, fiindcă poezia celor doi scriitori nu acționează asupra cititorului ca un pleonasm, ci ca un comentariu la comentariu, așadar, ca un comentariu ce întreține iluzia unei „perpetuități” posibile.

Poemele vag estetice ale celor doi scriitori imaginează o înfățișare pe scară o mișcare dublă de urcarea-coborâre, de întretăiere de culori și căutarea clipei, a unui fragment de timp pierdut și regăsit, ale cărui firimituri = amintiri se rostogolesc de la un interlocutor al altui ca o minge, ca o idee făcută să profereze, ca un sentiment triumf să germineze prin schimbarea de vatră matricială.

Partiturile lirice concepute de cei doi scriitori pun în lumină o teorie a comunicării, adusă la nivelul de funcționare al pragmaticeii textului. Dialogul dintre interlocutori relevă relația dintre emițător și receptor, actul literar scris devenind într-o primă ipostază un act social prin însuși procesul lecturii. Ingeniozitatea acestui mod de textualizare literară rezultă din faptul că poziția interlocutorilor se schimbă mereu prin

lectura fiecărui mesaj individual, fiecare autor fiind rind pe rind emițător și receptor. Dar ceea ce nu se modifică niciodată în acest du-te vino este relația dintre *animus-anima*. Mircea Ivănescu (animus) rămâne mereu spiritul lucid, analitic ale cărui idei funcționează ca de obicei prin avans și recul, dând astfel impresia unui miscăci pe loc, într-un spațiu relativ restrâns, cu un caracter perpetuu. Rodica Braga este cutia de rezonanță, ipostaza de receptare și emitere cu un caracter afectiv mai pronunțat (anima), actele ei scrise (vorbite) având un caracter ornamental, situat dincolo de metaforă.

Dacă ar fi să ne referim la *Tiganiada*, poemul poli-fonic creat de Ion Budai-Deleanu, am spune că Mircea Ivănescu apare în ipostaze asemănătoare cu cele ale lui *Erudiția* sau *Criticele*, în vreme ce Rodica Braga se configurează uneori ca *Musă* (sic!), dar cele mai adeseori ca un fel de *Cocoon* (Cocoonă) *Coantrăz*. Dar dincolo de îngemănarea (comunicarea) dintre partiturile celor doi autori se cuvine să subliniem leit-motivul acestei opere, grefat pe sentimentul timpului

Cronica literară

de Romul Munteanu

Un duet liric

cu toate modulațiile sale derivate. Evident că timpul este mereu spațializat, iar relația dintre aceste două dimensiuni ale realului imaginat se împlinește prin proiectarea mișcării în spațiu și timp, ea și prin sugerarea momentelor de repaos și odihnă, identificabile din când în când cu acelea de repliere în tăcere, în întreruperea voluntară a fluxurilor de comunicare.

În raporturile sale cu cititorul (interlocutorul), Mircea Ivănescu se comportă programatic ca un spirit didactic emițător de învățătură, dornic să arate, să demonstreze și, uneori să explice. Atitudinea scriitorului față de existență este asemănătoare cu virtuțile eului imaginat de Fichte ca un creator de universuri. Afirmatia este tradusă de autori în acte de limbaj de factură interogativă: / „Lumea este într-adevăr reprezentarea unora dintre noi? / și reprezentare ce înseamnă?” / Răspunsul la întrebare se produce printr-o ilustrare concretă: / „Să luăm de pildă o scenă, / și să ne reprezentăm posibilele ei urmări.” / (Lumea reprezentată pe scări la bibliotecă astră).

Rodica Braga intră în acest duet liric printr-o desplazare a atenției spre un alt obiect arătat. Modul de enunțare rămâne același, dar centrarea reflectiei spre altceva capătă o semnificație deosebită. / Poezia este într-adevăr intuirea unor relații inefabile? / și intuire ce înseamnă? / Explicarea întrebării în termenii inteligerii artei ca un mod de comunicare cu efecte

variate este realizată prin încercuirea relației cu desființării. Accentul pe anima este relevant pentru cutia de rezonanță / Să luăm, de pildă, o poezie / și să ne reprezentăm posibilele ei reverberații / în suflul unei femei (patetismul, apartina jocului). (...ca apele de uscat).

După cum ușor se poate constata cei doi scriitori își construiesc parabolele după aceleași, tipare literare. Ele tin de un consens ce vizează convențiile stabilite ale modurilor de enunțare. Perechile de poeme orchestrate pe aceleași teme fundamentale ce nu exclud însă „diversiunile” de detaliu, nu lasă niciodată cititorilor sentimentul unor lecturi tautologice. Performanțele realizate de *animus* și *anima* relevante pentru extensiunea în nuanțe (uneori chiar mai mult) și competența imaginativ-afectivă dovedită de *anima*. Și dacă pentru Mircea Ivănescu poezia nu este intuiție, realul se configurează, în schimb ca o părere, viața în general prelungindu-se în ipostaze de vis. Cutia de rezonanță încearcă să-și găsească tonalități și stări afective relativ autonome. Rodica Braga ne atrage astfel atenția că „viața se trăiește, nu se visează ca o mare iubire”.

Spirit analitic prin excelență, Mircea Ivănescu nu se sfiește în fața conceptelor acceptate de el în poezie, nu evită silogismele construite ca modele logice de gândire, nu se teme de expansiunea propriului spirit spectral în țesătura unui lirism de factură pur cerebrală. Fără îndoială că riscurile acestei poezii împregnate cu mici nuclee narativ-descriptive sint destul de mari. Literatura acreditată de Mircea Ivănescu în ultimii ani este amenințată de un val de uscăciune din ce în ce mai evident. Seductia microideilor risipite în stare abia născândă în versurile sale nu este afit de puternică pentru a suplina ceea „prozaizare” voluntară a unor texte cu scurte secvențe esecistice. Nimic nu poate contesta, desigur, îndrăzneala tentativă a poetului de-a scrie poeme ca: *pietrelor prefăoase sau nu sau wagner despre prăbușirea capitalismului sau parabolă despre așa-numita ambiguitate sau noua critică încercând să definească ironia retorică* etc. Altfel vreme cit poezia năzuiește să comunice printr-un limbaj specific ceea ce nu se poate transmite prin alte tipuri de discurs (juridic, istoric moral), se cuvine ca creația lirică să nu fie alterată până la estompere de alte genuri de informații.

În acest duet literar, Rodica Braga nu-și asumă curtezanțele lui Mircea Ivănescu, dar nici riscurile sale. Ea crede în poezia-poezie, tiparul scriptural al versurilor sale asumind cu discreție o bună tradiție: / tot mai ades, octombrie, cu soarele-i de rațere, / își subțiază frunza și limpedele cer, pină ce-n / arbori soacă și cel din urmă cîntec, pină cînd / umbrele se-mbată și detină frenetic se lasă măturate / de pe asfaltul rece de-un tîrn de gunoier” / (În timpul farat nu ne putem ascunde).

Reverbele literare ale lui Mircea Ivănescu (animus) se interferează astfel într-o frumoasă armonie contrapunctică cu vitalismul afectiv dulce-amar, cultivat de Rodica Braga (anima). Și cum acest ingenios duet liric nu este doar o părere, o ipoteză ludică trecătoare, sensurile sale de durată artistică ni se arată a fi destul de mari în acest anotimp european cu puțină poezie autentică.

Putem constata cu satisfacție că o anume ceață destul de persistentă pînă nu de mult în ce privește gîndirea și creația de teatru din opera lui N. Iorga, a început să se risipească. Poate, chiar, s-a și risipit cu totul. Datorăm aceasta mai multor factori: timpul care s-a scurs, cu perspectiva lui limpezitoare; progresele vremii, ca mentalitate și ca metodă de lucru, în știința istoriei și a reconsiderărilor literare; retipărirea scrierilor, în ediții critice și comentate; apariția de cercetători pregătiți și devotați, dispuși să scormonească în arhive pentru a descoperi aici sensuri de cultură și de axiologie românească.

O carte apărută de curînd — *N. Iorga. Teatru și societate*, antologie și note de Gabriela Moldoveanu, studiu introductiv de Valeriu Răpeanu, Editura Eminescu, 1986 — constituie încă o confirmare în spiritul celor arătate mai sus. Reflectiile ce urmează încearcă să pună unele accente pe cîteva din multele înțelesuri cuprinse în paginile acestei cărți.

Avem de-a face cu o antologie, incluzînd în ea texte privind prezența lui N. Iorga, ca doctrinar și ca pedagog social, în mișcarea teatrală românească de la sfîrșitul secolului trecut pînă în primele decenii ale secolului nostru. În speță: articole, medaliaone, cuvîntări, interpelări în parlamentul țării, conferințe la radio, comunicări academice, capitole de resort din volumele de istorie a literaturii românești.

Să scrutăm, o clipă, în fondul director al acestei activități! Istoricul, aici, este deopotrivă și moralist. Proclamă rîspicat: trebuie să mijlocim cunoașterea neamului pe cit mai multe căi de cultură posibilă. Realitățile umane în general, și realitățile patriei în special, au nevoie, nu numai să fie constatate rece, ci și transfigurate afectiv. Totul, în această materie, poate interesa: de la marile linii de forță, prin care trecutul național s-a încadrat în mersul vieții universale, pînă la ultimul detaliu local, capabil să închidă în el un specific, o pulsație de viață, o vibrație umană.

Teatrul are menirea să fie o școală la îndemîna și pe înțeleșul celor mulți. Educația națională, în chiar datele și obiectivele ei de bază, trebuie să se sprijine și pe teatru. Acesta, atît ca formă de artă, cît și ca instituție, reprezintă o necesitate publică. În această privință, o seamă întregă de aspecte din secolul trecut, în procesele renașterii noastre naționale, pot face dovezi preemp-

torii. E greșit să se spună că N. Iorga ar fi ignorat vreedată criteriul estetic. Nu este însă mai puțin adevărat că refuza să acorde acestui criteriu libertăți absolute. Socotea că fără ancorări sigure într-un cuprins de ideal, și mai ales într-o finalitate etică, acest criteriu ar putea să alunece cu ușurință în arbitrar, în construcții lipsite de generozitate și de căldură umană. Și ca profesor, și ca șef de școală, și ca purtător de cuvînt al formelor umaniste de cunoaștere și de acțiune, înțelegea să protesteze cu înverșunare împotriva a tot ce ar putea să degradeze ceva în ideea de teatru. Mai precis: împotriva a tot ce ar încerca să folosească ideea de teatru pentru amuzamente vulgare, pentru spectaculozități convenționale și artificioase, pentru aberații pe uzul

înțelege: nu ar fi de ajuns ca istoria să figureze doar în tratate și să fie predată doar de la catedră. Trebuie, deopotrivă, să intre în minți și în suflute. Istoria are în ea zone de inefabil, mistere, imponderabile, suiri și coboriri, tumulturi și liniștiri, oscilări între extreme, drumuri fătuse și injustiții sau dimpotrivă spre măreții umane. Acestea, toate, cer ca unghiul sistematic și unghiul poetic să se întrepătrundă, devenind spiritualmente o simbioză. Forma dramatică este chemată, și este cu deosebire aptă, să-și însușească și să exprime o asemenea simbioză.

Pe scenele de teatru, știm, dramaturgia lui N. Iorga a reușit relativ puțin sufragii. Putem presupune că faptul nu l-a fâsat indiferent; e posibil,

patriotică, cu vocație misionară. Pe de altă parte, cartea ne dezvăluie aspecte de seamă din fresca societății noastre moderne; o societate în plină afirmare, cu stîngăci și erori în unele din manifestările sale exterioare, nu însă și în conștiința ei de adîncime, ca entitate istorică și ca voință de a fi. Și trebuie adăugat: o societate sensibilă la valorile spiritului și ale culturii, dispusă să delege teatrului părți însemnate în programul ei de înălțimi.

Este posibil, parcurgînd această antologie cu texte despre mișcarea teatrală românească pînă în preajma primului război mondial, să nu fim întotdeauna de acord cu vederile marelui profesor. Despre Hasdeu se aminteste mai mult în trecere. Alecsandri, și el, este pus uneori sub semne de in-

ascundeau în ele semne de credință, de sinceritate luptătoare, de voință morală, reprezentînd în ultimă instanță formă patetică de angajare. În fond — paradox? nu! — N. Iorga a fost mare, nu numai prin ce a statornicit ca viziune românească de viață, ci și prin contradicțiile pe care le-a pus în mișcare.

Editoarea antologiei, Gabriela Moldoveanu, și-a impus sarcina pe care le-a dus cu bine la capăt. Selecția la care s-a oprit convinge. Ne ajută să înțelegem în ce măsură ideea și practica de teatru însemnau pentru N. Iorga, nu o preocupare laterală, accesorie, ci una de fond, legată de multe fibre ale personalității sale. În speță: ale omului de cercetare și de catedră, ale istoricului literar, ale omului politic, ale militanțului prin cultură, ale viziionarului umanist. Notele din josl paginilor ale editoarei, și acestea, sînt întocmite cu justete și acribie. Intervin la timp; aduc lămuriri și completări necesare; întregesc înțelesurile în cauză și, în genere, se îngrijesc să împropășteze fapte și imagini peste care era inerent ca între timp să se aștearnă uitare.

Studiul introductiv semnat de Valeriu Răpeanu reflectă condescendența pe care o datorăm luptei lui N. Iorga pentru ideea de teatru românesc, dar nu în mod apologetic, ci într-unul critic, totodată sociologic și istoric. Precizează: este vorba de o luptă „superbă”, cu „momente de culme” și cu „erori”, erori „caracteristice” omului, tumultului său spiritual, modului său de judecată. A pus în mișcare idei și inițiative, cărora nu le-a urmat propriu-zis o mare biruință. Însă, și așa, aceste idei și inițiative își au valabilitatea lor. Continuă, tăcut, ca și fătus, să spună, ceva în posturările și drumurile de viitor ale teatrului autohton. Există o etapă de jumătate de secol, în viața teatrului românesc, în care nici estetica, nici istoria și nici practica lui nu ar putea și nu ar avea dreptul să ignore ceea ce în această materie a răsărit din mincea și inima lui N. Iorga.

De mulți ani încoace, Valeriu Răpeanu este cercetătorul, istoricul literar, criticul și în genere omul de literă care contribuie esențial ca figura lui N. Iorga să intre în conștiința generațiilor contemporane, în afara operii lui sistematice, de istorie prin expresia lui vie ca om, prin prezența lui neobosită în dezbaterile existenței românești, prin neastîmpărul său creator.

ION ZAMFIRESCU

Pagini din mișcarea românească de teatru

Revelații și înțelesuri

sufletelor oboșite, pentru interese dispuse a se abate de la linia înălțimii și a demnității umane.

Materialele cuprinse în această antologie se referă la ideile despre teatru ale lui N. Iorga, nu și la creația lui dramatică propriu-zisă. Totuși, într-un fel implicit, contextual, semne și înțelesuri desprinzînd din această creație își spun și ele cuvîntul. Ideile în cauză nu erau rostite abstract, ca de pe catedră și cu rigoare rece de sistem, ci se desfășurau în mod natural, cu puterea lor directă și neprefăcută, cu expresia lor sinceră de fapte trăite în propria sa experiență de viață.

Să nu uităm că în decurs de trei decenii, din 1910 pînă în 1940, N. Iorga a dat la iveală cincizeci de piese de teatru. Ce anume l-a îndemnat pe marele învățat — savantul, gînditorul, istoricul, omul de catedră, filozof al istoriei — să fie și dramaturg istoric? Desigur, a dictat în el o fibră poetică; aceea pe care și-a mărturisit-o întotdeauna și ale cărei pulsații de adîncime pot fi recunoscuțe pe largi întinderi ale creației sale. Dar nu e numai atît! Ne întîmpină, mai ales, o concepție; o concepție anume, reprezentînd totodată afit aportul de gîndire al savantului cît și structura sensibilă a omului. Ni se dă a

chiar, să-î fi procurat grele amărăciuni. Aceasta, însă, nu l-a împiedicat să scrie mai departe teatru. Pentru că, în viziunea sa de cărturar, precum și în aceea de scriitor, teatrul însemna și altceva, nu doar reprezentare pe scenă. A scrie teatru îi constituia, deopotrivă, și o nevoie intelectuală, și una sufletească. Îi constituia un mijloc întîn pentru a se descoperi, a se regăsi, a se confirma pe sine. Ca istoric, anume, teatrul îi susținea în ideea că istoria trebuie să fie și trăită, să beneficieze și de ilustrări vii, intuitive, nu numai să fie receptată rațional și sistematic. Iar ca moralist, teatrul îi oferea puțința ca elaborările gîndirii sale, să nu răsune uscat, apodictic, ci să însemne și încarnări de umanitate, cu putere sugestivă și iradiere patetică.

Cartea de care ne ocupăm este bogată în revelații și înțelesuri. Pe de o parte, ne pune în față un document psihologic, privind latura militantă a personalității lui N. Iorga. Uneori acesta este inegal, malițios, ironic, reehizitorial; se lasă prins în virtuțile pasionale ale temperamentului său aprins. Simțim, totuși, și prezența unui fond permanent, ineluctabil: un fond anume, stăpin pe nevoia lui de adevăr, cu idei ancorate puternic în realitatea vieții, cu încredere în valori, cu fervoare

trebare. Teatrul nostru istoric este analizat cu reticențe. Tînăr fiind, în procesul deschis *Năpastei*, sârșise cu perspicacitate în apărarea lui Caragiale; mai tîrziu, însă, avea să proclame *Scrisoarea pierdută* drept o „eroare”. Harald Lamb Lecca — căruia ca autor dramatic nu i se pot refuza anumite merite — apare pe un piedestal înalt, greu de acceptat. S-a dovedit nedrept cu dramaturgia lui Mihail Sorbul. Și adesea manifestă o rezistență aspră, oarecum autoritară, față de repertoriul străin. Poate că uneori împingea argumentul patriotic sau pedagogic mai departe decît era necesar, lăsînd în umbră multe alte dimensiuni și condiții înteresînd deopotrivă viața, stilul și complexitatea fenomenului teatral.

Totuși, să nu trecem cu ușurință la concluzii radicale! Faptele, în majoritatea lor, trebuie privite și interpretate în lumina epocii în care s-au produs și care le-a adăpostit. Teoretic, N. Iorga se războia cu romantismul; psihologia lui, însă, avea în ea dominante romantice. Nu era și nu putea să fie un lînistif. Ceva vulcanic străbatea prin toată ființa lui spirituală. Avea, într-adevăr, intransigente. Aceste intransigente, însă, nu erau acte de ințenție și de factură dogmatică;

Energia: să închidem toate

Fiecare kilowatt este o porție prețioasă din „oxigenul” de respirație al industriei, din „oxigenul” cu care se desfășoară viața noastră zilnică. A-l economisi este până la urmă și un act de conștiință. Dacă te interesează și acționezi ca fiecare kilowatt să curgă sănătos și economic, înseamnă că ai înțeles nevoile țării, ale tuturor, înseamnă că te respecti pe tine și pe ceilalți. Când folosești energia electrică trebuie să te gîndesti că fiecare kilowatt nu se obține ușor, că scormonim pentru el în măruntăie pămîntului după țitei și cărbune, că tăiem muntii și domesticim apele, că va trebui să facem „chirurgie” în microcosmosul atomului. Un adevăr: „să economisești un kilowatt este mai ușor decît să-l produci!” Am întîlnit la Uzina de aluminiu Slatina oameni care au în permanență în minte aceste lucruri, care, cu mentalitatea bunilor gospodari, au obținut succese importante în economia energiei, pentru ei materia primă. Obținerea metalului alb pentru aripile de zbor ale industriei aeronautice, pentru vehiculele șoselelor și liniilor ferate implică un consum considerabil de energie electrică. Uzina de aluminiu nu folosește această energie doar ca un auxiliar, ci pentru ea este chiar materie primă, așa cum spuneam căci în miile de cuve, curentul electric de mare amperaj, ca un veritabil fluid tehnologic, descompune alumina pentru a depune aluminiul metalic la catod. Este de înțeles ce importantă este pentru un consumator de asemenea anvergură găsirea unor soluții de micșorare a numărului de kilowați. Specialiștii de aici, oameni cu har profesional și ingeniozitate tehnică, le-au găsit, obligînd ca descompunerea electrolică să aibă loc la o tensiune cit mai mică. Nu au făcut economie de idei, pentru a face economie de energie. În frunte cu directorul general, Alexandru Orzată, și cu directorul Centrului de Calcul, Gheorghe Barbu, oameni cu deschidere spre nou și curaj tehnic, slăbim au cerut o mină de ajutor calculatoarelor concepute și construite de talentații ingineri Sabin Stamatescu, Mircea Brozici, Radu Pop și Marin Gheorghe de la Întreprinderea de Calculatoare Electronice București. Calculatorul are pe zi ce trece mai multe utilizări, în gestionare, cercetare, proiectare, medicină etc, dar cel mai bine își demonstrează calitățile în rolul de calculator de proces, cînd efectiv poate conduce o tehnologie. Aluminisții și computerisții au introdus calculatorul ca un nou și eficient „utilaj” în fluxul tehnologic ca un agregat cheie în campania de reducere a consumului de energie. Pe 25% din numărul de celule, calculatoarele montate își achiziționează, în orice moment, date despre evoluția parametrilor tehnologici, le stochează și le prelucreză, le compară cu punctele optime de funcționare și elaborează legi de comandă subansamblelor de execuție din instalație. Pînă acum, operatorul citea tensiunea pe o cuvă și acționa pentru a o echilibra energetic, timp în care celelalte cuve asteptau să le vină rîndul, neputînd să funcționeze aproape de optim. Chiar aparatura automatizată, convențională nu urmărea și regula decît 1-2 parametri, pe un număr mic de cuve, deci cu o eficiență scăzută. Calculatorul de proces măsoară simultan numeroși parametri de pe 16 cuve, „le gîndeste” în interdependența lor și dă comenzi armonizate, care fac ca toate cele 16 utilaje să se apropie simultan de regimul optim al fiecăruia.

— Calculatorul este de fapt o echipă de calculatoare în sistem ierarhizat care se autoinstruiesc pe baza unor date culese pe perioade lungi și a unor prelucrări statistice — ne spune ing. Sabin Stamatescu. Computerul central supervisor, de tip Coral, un fel de „creier” sef, fixează parametrii optimi ai fiecărei cuve și îi comunică celor 16 „subalterni”, calculatoare Selrom, care reglează cuvele de care sînt răspunzătoare.

„Comandoul” deștept de computere este protejat la sincopile de tensiune, iar la „îmbolnăvirea” eventuală a „șefului”, cele din subordine își pot continua munca pe baza ultimelor comenzi. Implementarea calculatoarelor, „operatori” ce observă, gîndesc și acționează rapid și cu mare suprafată de desfășurare, chiar în inima procesului tehnologic, a dus, împreună cu alte măsuri, la o reducere a consumului de energie electrică de peste 100 kWh pe tona de aluminiu. Marea uzină slătineană a consumat cu circa 15 milioane kWh pe an mai puțin decît în perioadele precedente. Computerele sînt concepute și executate la Întreprinderea de Calculatoare Electronice, nu costă mult și se amortizează repede numai din economiile masive de energie electrică ce le aduc. Dar specialiștii de aici nu s-au limitat la această măsură, de mare eficiență în gospodărirea kilowaților, ci au analizat și acționat în orice loc unde se putea face ca electricitatea să pulseze cu un randament sporit. Pentru ei, drămuirea cu cumpătare a energiei nu este o campanie, ci o stare continuă de căutare spre mai bine.

— Pe lîngă această implementare a calculatoarelor de

ridicat sînt responsabile pe o săptămînă de funcționare combinatului, cu accent pe energie, asigurîndu-se respectarea strictă a regimurilor, siguranța în exploatare, operativitate în intervenții, pentru a închide ferm robinetul unei eventuale risipe și a storce din fiecare kilowatt cit mai multă eficiență. Recentul Decret al Consiliului de Stat privind economiile de energie electrică și gaze naturale în sectoarele neproductive a declanșat și în uzina din Slatina măsuri prompte de raționalizare a prețioaselor energii. Inginerul Mircea Chiostec ne relatează că prin sectorizarea iluminatului se anticipează o economie în luna februarie de 110 mii de kWh. Reducerea consumului pe ultimele 3 zile cu 15 mii de kWh este un început de bun augur. Furnizarea agentului termic la grupurile sociale numai în perioada de rotire a schimburilor va conduce în februarie la economii de circa 170 de mii Nmc gaz metan, dar diminuarea pe ultimele 3 zile deja cu 75 mii Nmc este încurajator, și probabil că această cifră de economii va fi depășită.

Experiența de pionierat a Uzinei de Aluminiu Slatina în conducerea unui procedeu tehnologic de „mîntea” lîmpede a calculatoarelor a fost preluată și de alte întreprinderi, cum ar fi Combinatul Chimic Rimnicu-Vilcea. Și aici există procese industriale mari consumatoare de energie electrică, și anume instalațiile de electroлиза sării cu producere de clor și sodă caustică. Se află în experimentare 4 celule de electroлиза la care s-au grefat calculatoarele inginerilor Sabin Stamatescu și Mircea Brozici, tensiunile curentului de foarte mare intensitate fiind scăzute spre valoarea optimă de „mîntea” sigură și promptă a inteligenței artificiale scolariizate de specialiștii români. Pînă acum, rezultatele sînt favorabile și se pronosticează o reducere a tensiunii pe celulă cu 200 de milivolti. Se anticipează un ecou important în scăderea consumurilor pe unitatea electrolică, și anume cu 70 Kw. Această inițiativă de fond vine să se adauge altor acțiuni care au scăzut considerabil suma consumurilor de kilowați și kilocalorii ale marelui combinat. Oamenii de aici, harnici și constienți de importanta problemelor, nu au stat liniștiți cu capul pe pernă pînă nu au reușit să introducă hidrogenul excedentar de la instalația de electroлиза în focarele centralei termice, economisind aproximativ 5.500 tone de combustibil convențional. Așa cum menționa inginerul Ion Firtat, șeful sectorului mecano-energetic din marele complex chimic vilcean, din lungă listă de măsuri întreprinse, nu mai răcirea autoclavelor de polimerizare cu apă decarbonată în locul agentului frigorific energofag a consemnat economii în 1986 de 88, de mii de gigacalorii. Și aici, ultimul Decret al Consiliului de Stat a stimulat noi idei de gospodărire mai judicioasă a energiilor, în sectoarele neproductive. Reducînd iluminatul exterior și păstrîndu-l doar în punctele unde efectiv se lucrează, s-a reușit să se micșoreze consumul ultimelor 3 zile cu circa 4 mii de kWh, iar montarea unor diafragme pe conductele de agent termic a raționalizat consumul de abur, economia pînă acum fiind de aproximativ 1.000 de tone.

Revenind la acea acțiune de mare eficacitate energetică care este dirijarea proceselor industriale prin calculator, trebuie arătat că ea se pretează și în alte industrii, cum ar fi cea metalurgică. „Gheata” a fost spartă de Combinatul Metalurgic Hunedoara care va elabora sarijele de otel după comenzile computerului, care a fost învățat bine lecția energiei și ale căruia sfaturi înseamnă economii notabile de prețioși kilowați. Să avem încredere în calculator, căci el este unul dintre cei mai rapizi, prompti, profunzi și inteligenți conducători ai unei tehnologii, și, în paralel, unul dintre cei mai economici „gestionari” de energie!

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Energofagii

De la primele ore ale dimineții, centrele de servire ale abonaților țînd de IDEB sînt asaltate de numeroși cetățeni. Frinturi de discuții te lămuiesc asupra unicului subiect: economisirea energiei electrice.

— Un plus de atenție și de grijă ne permite tuturor să ne încadrăm în cotele recentului act normativ — afirmă inginerul Gheorghe Lăzărescu, șeful Centrului I.

Că este așa, o demonstrează simpla răsfoire a așa-numitelor „carnete de lectură”, oîndă fidelă a „cîntarelor” cu care se măsoară energia — contoarele. La prima vedere, se pare că ai de-a face doar cu date și cifre. O lectură atentă îți dezvăluie însă că ești departe de o simplă înșiruire de semne matematice. Poți descifra — și vom argumenta imediat — afirmația — chiar omul reprezentat aici printr-un simplu carnet de citire. Exemplele alese au meritul de a fi cit se poate de elocvente.

Emilian Barta din str. Polonă 115, Bl. 15, sc. 2, ej. 3 ap. 51 este posesorul a trei camere. Carnetul său de citire ni-l prezintă ca pe un om deosebit de grijuliu — și nu de azi, de ieri. Într-un întreg an el a consumat în apartamentul său 384 kWh, ceea ce înseamnă, în medie, 32 kWh pe lună. Potrivit prevederilor recentului decret, are dreptul să consume 47 kWh, dar, pentru a fi un bun gospodar, n-a așteptat să i se atragă atenția. Pe perioadele de vară — arată același carnet — a consumat 113 și 120 kWh. De cum a venit iarna, consumul său a scăzut la 31 kWh, semn că frigiderul a fost deconectat imediat ce a sosit vremea rece. Și vecinul său, Adrian Firloiu, înțelege să consume cu măsură. Pentru cele două camere ale apartamentului 22 pe care-l ocupă, i-au fost suficienți într-un an 413 kWh, ceea ce înseamnă, la o simplă socoteală, 34 kWh pe lună.

In același bloc însă, și tot

în două camere, se cons într-o singură lună aproape într-un an la vecini.

Dincolo de numărul de l wați, carnetul acesta, ca și le din păcate, mai reflect altceva — o mentalitate, ca face pe unii insensibili la nea de economie. După gîrlor părere, invităm un cotator, apăsăm pe un buton lumina vine din perete. Cîntimplă dincolo de perete acesta al lor, nu-i mai înt sează!

In nici un fel nu-ți poți plica altfel, cum se întimpl în Șos. Nordului 60—62, conste de vară nu diferă de cel al ier cantitatea de energie cîtuță se ridică la 3.863 kWh tr-un an. Și, un alt exen cit se poate de elocvent, as a ceea ce înseamnă risipi: arată tot contorul și, imp carnetul de citire. Iată cî consumă într-un apartamen trei camere din bd. 1 nr. 106 : de la data de 3 X pînă la 5 I 1987 — deci în luni 1990 kWh. Nemulțu pare-se, cu o medie lunară 663 kWh, locatarul „s-a s duit” să bată un adevărat cord. Așa că, în luna ian 1987 „cîntarul” său de măs rea energiei a atins respo bila cifră de 1.156.

Preferăm se ne oprim e exemplificarea, deși e ca ar putea fi continuat considerăm suficiență pe unica concluzie pe care o p trage : este necesară o sc bare de optică la mulți d noi în ceea ce privește m în care utilizăm o zestre s pă a țării — energia. Nu p consuma mai mult decît pr cem, iar datoria civică a f ruia este aceea de a cons rațional înlăturînd exce Schimbarea aceasta de opti va reflecta, cu siguranță, a acele carnete de citire pînă în prezent, de ce să recunoaștem, nu face în nic fel cîntse posesorilor lor.

M. LIȚ V.

Iluminatul casnic a devenit de o extremă actualitate. Pentru că, făcut rațional, în mod cu deosebite gospodăresc, el poate evita consumuri inutile de electricitate, aduce însemnate economii de energie. O lustră cu trei becuri de cite 100 W și cu abajururi care iau din lumină poate oferi condiții de citit inferioare celor pe care le asigură o așa-zisă lampă de carte (miniveioză ce se prinde cu un cleștișor unde vrei, aproape de cartea pe care o citești, eventual de o altă carte) avînd un abajur-jucărie cu interiorul reflectorizant. Deși cea de a doua sursă folosește un singur bec. De 15 W. Dacă scopul pentru care apeși pe intrerupător ca să aprinzi lumina este cititul, atunci îți protejezi și ochii. Iar în cameră atmosfera poate fi mai plăcută. Faceți socoteala cit se economisește pe zi, dacă ați citi în medie o oră. Dar într-un an? Veți vedea că merită să adoptați soluția care vă și costă mai puțin.

Să revenim însă la lustre. Mulți, cînd cumpără una, nu prea au de unde alege. Chiar dacă magazinul are tavanul plin de expozate. Pentru unul motiv că prea multe seamănă între ele. Mai tronează în magazinele de specialitate diferite lustre care te-ar strivi dacă te-ar prinde sub ele, sau lampadare cu al căror suport — unori de bronz!?! — poți dărîma o casă. Sigur, nimeni nu intră într-un asemenea magazin cu gînd să dărîme, ci să mobilize, să facă mai frumoasă o încăpere. Poate la aceasta se gîndesc și autorii măciucilor metalice, dar, oricum, nu se justifică irosirea de bronz, cupru, alamă practică de diverse cooperative care se întrec în etalarea unor asemenea minunății, adesea total inestetice. Pentru care își agonisesc materia primă pe căi oculte : în mod cert nimeni nu planifică risipa și încă una cu chip grotesc ! Este ciudat că nu se întreprinde un control riguros al aprovizionării acestor cîudați risipitori cu nevăzute buzunare doldora, din nevăzute surse, prin nevăzute relații.

Toate acestea ar trebui v în lumina legii. A tuturor rilor ei !! Risipă neaștept metal fac însă și unele prinderi. Luni, 9 februarie l-am rugat pe tovarășul Ghe Tîrcolea, șef de etaj gazinul „Unirea”, să lustră cu 9 brațe pe care raionul Stefaniei Parasci mai multe exemplare și în variante (una alămită) și rate de niște lanțuri luate din romanița în care le p patru „personaje” cu ocheturali și priviri blinde-bl Ei bine, șeful de etaj, car un bărbat voinic, s-a înc sub podoabă. Monstrul se meste în documentele l „stare civilă” candelabru 5 este produs de Întreprin Victoria Timișoara. Nu îns prea mult asupra lustrelor.

Lustre

brațe de sticlă, decorați frunze de... sticlă, oati aproape cit o căruță fără c de la roți. Se produc în I rești, la Curtea Sticlarilor. Întreprinderea Victoria, cum ne spune tovarășul E Jitaru, merceolog princip Întreprinderea de comerț d icata pentru produse me casnice (I.C.R.M.), după a apreciere „foioasele” de soi ar atrîna vreo 15 kilog cînd au 6 brațe și peste 5 kilograme dacă numărul b lor ajunge la zece. Inter e ni se par cele spuse în c nuare : „Noi n-am vrut s luăm, dar ei aveau deja tractate pentru toată pro tia (!?), așa că am zis s dea și nouă (orgolios, n.n.) va pentru Capitală”. Ac singură frază și întîmplare care izvorăște ar fi de pentru a ne face să refle mai serios asupra unor fa stări de lucruri. Pe min:

portile risipei!

ncă din 7 februarie a.c., la ceava, ca în toată tara de fel, s-a trecut la aplicarea prevederilor decretului 27 al nsiliului de Stat cu privire la reducerea consumurilor de energie naturale și energie electică.

Despre măsurile concrete înscrise în aceste zile de succes ne-a oferit amănunte sectorul Întreprinderii de Re-e Electrică, inginerul Ovidiu Istată :

— As începe prin a mă referi la consumul de energie electrică în sectoarele neproductive și unităților industriale. Re-tul decret prevede la această primă categorie o reducere a consumului de minimum 30 sută. Cu ajutorul unităților pective s-a identificat cit prezintă acest consum din al. Este vorba de iluminatul ililor, al depozitelor, al spați-ilor care n-au legătură cu flu-ur tehnologic. A rezultat că în let puterea absorbită pentru isumul neproductiv se ci-ază la 1,7 MW. O mare par-din acest consum era absor-ă până acum de depozitele eroiare, în special la unită-ile de prelucrare a lemnului. em trei asemenea consuma-i în județ: Combinatul de re, celuloză și hirtie, Combil-ul de prelucrare a lemnului a și Întreprinderea de aarea lemnului Rădăuți. asemenea, la unitățile Com-atului minier există o serie platforme de depozitare a nerezului, unde nu se execu-decît simple operații de în-icare-descărcare, dar ocupă itii mari și consumau pînă m energie, în special pentru minat. Avem deja dovada că puteau face economii — iată, numai două zile acest con-n a fost redus cu 0,6 MW, a ce înseamnă că pînă la rșitul lunii februarie se va tea realiza la această catego-de consumatori o economie e 316,8 MWh. La toate întrepr-derile din județ se conti-

nuă identificarea a noi spații la care, pe lângă reducerea consumului de energie electică se reduce și spațiul încălzit — prin gruparea personalului de administrație, spre exemplu, realizându-se și o economie de energie termică, deci de gaze naturale.

Suceava:

**Kilowați
trecuți
în
producție**

La unitățile comerciale ale cooperativei de consum și meșteșugărești, ca și la cele social-culturale, cea de-a doua categorie mare de consumatori, s-a trecut, de asemenea, la reducerea consumului cu 30 la sută, ceea ce s-a dovedit perfect posibil prin stabilirea programului de funcționare între

orele 8,30 și 16,30, cînd nu este nevoie de iluminatul artificial. Unitățile de alimentație publică au trecut la înlocuirea plitelor electrice cu sistemul de plită-aragaz și chiar cu plite ce folosesc drept combustibil lemnul. O plită electrică putea ajunge să consume într-o zi și 30 kw, aproape cit un întreg bloc de locuințe, consum ce nu se poate justifica în nici un fel pe perioada de iarnă.

Reducerea consumului de energie electrică a început chiar de la sediile consiliilor populare, care constituie un exemplu pentru întregul județ al modului de aplicare a prevederilor recentului decret.

În ceea ce privește consumul de energie electrică al populației, aș menționa că, împreună cu asociațiile de locatari, s-a stabilit ce cotă energetică revine fiecărui bloc pe fiecare zi, ținînd cont de numărul de apartamente și de mărimea lor. Tot în vederea reglării consumului pe județ s-a fixat și cota de energie electrică destinată fiecărei comune — transmisă consiliilor populare — în funcție de abonați și de numărul unităților economice existente.

Am zice că la această oră fiecare strop de energie a județului nostru a fost drămuț și, pe baza a ceea ce am realizat pînă acum, putem prevedea să avem o reducere a consumului energetic în luna februarie de 146 MW ore pe zi, din care, 26 peste prevederile decretului.

Toate aceste reduceri se fac în sectorul neproductiv și oamenii sint conștienți de faptul că asta va permite industriei județului nostru să meargă la întreaga sa capacitate. Se va putea, în felul acesta, realiza planul pe luna februarie, creîndu-se posibilitățile pentru îndeplinirea sarcinilor ce revin județului Suceava în primul trimestru al lui 1987.

LIANA MOLNAR ■

vine uneori un material sever ergointensiv precum e sticla? ne aduce în comerț tot felul monstruoziități? După ce terii? Ce pregătire au cei pe stul cărora se întemeiază și lăsată asemenea alege-este în interesul public să im mai mult și mai adinc, ur responsabil aceste lucruri. Dar nu din unghiul esteticii și i măcar din acela al risipei materiale energointensive a privit în primul rînd și lusele, corpurile de iluminat în ere, și accesoriile lor, ci din ghiul din care se ne putem mai bine seama în ce măsură ii ajută pe oameni să econo-sească, acasă la ei, energia electrică. Oamenii gospodari au t dintotdeauna economii, au itat risipa fără să le bată teava în poartă ca să le aducă

acelea mari nu aveau nici mă-car avantajul de a fi aspectuoase. Multe sint chiar urite. „A-venim în depozit 39 de sortimente de lustre, ne spune tovarășul Paul Colorian, șeful serviciului comercial, dar, dacă vi le arăt, nici una n-o să vă placă“. Unele produse ale Întreprinderii de prestări servicii Timișoara, după ce că sint neatrăgătoare, consumă și exagerat de mult metal. Astfel, lustrele cu sim-bolurile P 620 și P 621, ni se spune că au și brațele și corpul din aluminiu, a doua — cu 5 becuri — costînd 761 de lei. Doar atît. Te și miri că nu costă mai mult. Dacă-i bal, bal să fie! Tot în întregime din alumi-niu este și produsul în formă de felinar (foarte înzorzonat cu metal, sint de părere cei de la I.C.R.M.) al Cooperativei Arta

de 25 W, 45 000 becuri de 40 W și 67 000 becuri de lanternă. Acestea sint numai restanțe la contractele cu ICRM București, să ne înțelegem! Și numai într-o lună.

Noutățile cele mai atrăgătoare în materie de corpuri de ilumi-nat sint realizate de „Romlux“ Tirgoviste (F.I.D.), o aplica multifuncțională cu tub. fluo-rescent de 6 W) și de Întreprin-derea de cinescoape București (tot o aplica și tot cu un ase-menea tub). Precizăm că aceste tuburi se produc în ambele unități și că nu s-au mai făcut pînă acum în România. Prima dintre cele două aplica amintite costă 220 de lei. Au sosit în București 300 de exemplare pentru testarea cererii. De men-ționat că nici tirgovistenii și nici confrății lor bucureșteni n-au pus cordoane de alimen-tare numitelor — și de altfel frumoaselor — aplica. Par să fi uitat. Probabil din grabă, din entuziasm.

Am ținut să ne încheiem do-cumentarea în biroul tovarășu-lui Ion Olaru, director adjunct al Direcției comerciale metalo-chimice din Ministerul Comer-țului Interior. Aici ni se spun următoarele: „A crescut pon-derea corpurilor de iluminat locale — aplica, veioze — și a lustrelor cu 1—2 becuri pînă la '66 la sută din totalul celor contractate pentru 1987. Împreună cu lustrele de 2—3 brațe, ajung la 90 la sută. Aceasta era orien-tarea noastră încă din vara trecută, concretizată la contrac-tări, în septembrie. Mai mult decît în alți ani, am comandat lămpi de carte (100 000 de bu-căți), adică acle veioze mici cu abajur reflectorizant și becuri de 15 W. Este regretabil, înto-lerabil chiar că nu se produc și corpuri de iluminat cu tuburi fluorescente adaptate — prin dimensiuni, formă, aspect, func-tionalitate — nevoilor casnice“.

Producția în general a corpu-rilor de iluminat și a accesori-ilor va trebui să răspundă prac-tic și eficient, în cel mai scurt timp, cerințelor unui consum rațional de energie.

DORIN GHERGHINESCU ■

Copii mulți și frumoși
să-și ferească părinții,
să se bucure țara!

„Pentru ei trăim“

Iarnă grea la Mălaia, în mun-ții Lotrului. Zăpadă mare, ră-scolită de vînturi cu pulber de ger în spic, azvirlită peste ca-sele zăvorite în grea tăcere și peste fantasmă și arbori în odăjdii de promoroacă fină. Dacă ai sufla spre case sau spre arbori ar ninge cu stele, te-ar orbi niște pulberi scinteietoare, zburînd peste munți în roiu, ca de albine. Cînd sint pomii încărcăți de promoroacă, spun localnicii, va fi un an bun.

Singuri pe ulițe, diminețile, sint copiii. Înfruntă voinicește nămeții uriași, cad, se ridică, îi înfruntă din nou, chemați de clopotețul de sticlă rece al șco-lii. Unii zboară spre școală pe schiuri, de fapt pe niște tălpici de lemn cioplite din bardă, zboară peste bolovănișurile ză-pezii în hurducături și chioțe de echipaje cu cai. Sint și cai, trăgînd sănii ușoare, încărcate cu alți copii. Sute și sute de copii, îșnînd de pretutindeni, din toate curțile, într-o năvală de iezii zburdalnici. Nu-i casă fără patru-cinci, destule au cite șase-sapte, unele cite nouă-zece. Mălaia, sat românesc de sub munte, e un sat al cop-iiilor, un sat-cuibar de copii, un fel de „Disney Land“ ori de „Fairy Land“ al Carpaților, un continent încă nescufundat al unei vîrste sau al unui miracol din începuturi.

Lelea Floarea și nea Gheorgh-e Belet au 13 copii, șapte bă-ieți și șase fete. Cei mari sint la rostul lor, unii sint și ei pă-rinți, cei mici încă se țin de poala mamei. De sărbătorile iernii au fost toți 13 acasă, în casa cu prispă și stîlpi incrus-tați de lemn, cocoțata pe o coastă a satului, în casa spre care, de oriunde-ar fi, se întorc mereu, ca la o Arcadie.

— Cum i-ați crescut pe toți 13, nea Gheorghe?

— Omul are o ezitare, e parcă incurcat, dă din umeri, se întoarce spre nevastă-sa :

— Să vă spună ea, ea i-a crescut.

Așadar, mama. El, tatăl, a muncit. A muncit din greu pentru toți. A plecat din zo i la pădure (e muncitor la pă-dure, adică a fost, acum s-a pensionat) și s-a întors odată cu seara, frînt. Și deseori, frînt fiind, a înjugat boui la plug, ca să are ogorul noaptea; ca s-o cruțe pe femeie, care mereu avea un copil la piept și alți doi-trei-patru ținînd-o de fuste; ca să n-o ostenească în grele munci pe această ma-mă, prea ostenită de copii; ca să nu-i sece laptele, ca să n-o dovedească vreo boală, fiindcă o boală a mamei ar fi însemnat pierirea copiilor.

Așadar, mama. — Cum i-ați crescut, lele Floare?

Păi cum să-i crească, se miră, așa, cum se cresc copiii. Nu-i nici o taină, copiii se cresc greu, așa a fost, așa e și așa va fi cit o să fie lumea lume. Întii, că trebuie să-i hrănești. Al doilea, că trebuie să-i faci oameni. Cine zice că nu vrea copii fiindcă sint greu de hrănit, acela nu-i om. Pă-rinții noștri ne-au adus pe lume cînd viața nu era ca acum, era acră ca pădurețele, dar și-au rupt de la gură, au făcut ce-au făcut și, peste vatra ne-gră a sârăciei, au asternut zim-bete de copii, au clădit dulceața și trînciția casei. Un zîmbet de copil îți luminează întreaga via-ță. Asta-i una. Alta-i ce vâ spusei, că trebuie să-i crești ca să fie oameni. Oamenii întregi, în rînd cu oamenii.

— Și cum ați făcut, lele Floare?

Păi cum să facă, i-a învățat pe toți, de mici, să muncească.

I-a trimis la patru-cinci ani cu giștele la păscut, la șase-sapte cu vaca. Le-a învățat pe fete, copile fragede, să țeasă la răz-boi, i-a învățat pe băieți, copilandri fără tulleie, să țesale calul. Adică i-a învățat pe toți, de mici, că fiecare are o treabă, o „slujbă“. I-a învățat că viața familiei este rodul trudei fiecăruia, că viața asta n-ar putea exista fără truda fiecă-ruia și-a tuturor. I-a făcut păr-țași la toate grijile casei, dar vechind ca aceste griji (și cite n-au fost, la o casă cu 13 cop-ii!) să nu le vatăme simțămîntul de siguranță, credința în bine și în ziua de mîine, chiar dacă în inima lor, a pă-rinților, acest simțămînt se în-țețoșa uneori. Adică s-au arătat copiii (chiar dacă nu era tot-deauna așa, fiindcă nu poate fi totdeauna așa) ca doi oam-neni uniți și neîncovoiați în viață, răsădindu-le astfel de timpuriu, ca să rodească lute și tealar, încrederea în steaua fam-iliiei, a spîței, a neamului.

— V-au plăcut mult copiii, nea Gheorghe...

— Pentru ei trăim.

Pe băiatul cel mare, tot Gheorghe pe nume, l-au avut cînd nu se luaseră cu cununie. Cînd s-a născut băiatul, s-au luat. Nu știu cum o fi pria alte părți, zice nea Gheorghe, dar aici, la noi, așa e, copilul se naste dintr-o iubire și el face din asta căsătorie, familie.

În rest, Floarea și Gheorgh-e Belet, din Mălaia Lotrului, i-au lăsat pe copiii lor să zboare. Tatăl nu l-a oprit lîngă el pe Gheorghe, ca să-l ajute la scos bușteni din pădure, cînd Gheorghe s-a hotărît să urmeze „profesionala“. Mama n-a oprit-o lîngă ea pe Iulia-na, ca s-o ajute să spele rufe și să facă mîncare, cînd Iulia-na și-a arătat dorința să în-vețe la liceul industrial. N-au vrut să supraviețuiască în cop-ii înveșnicind în ei un tipar al lor, și-au dat seama că tipa-rul lor era prea strîmt pentru lumea și timpul în care creș-teau acești copii.

Ei știu însă un lucru. Copiii vor face să supraviețuiască tot ceea ce este mai bun în ei, în părinți. Copiii îi vor răzbuna, prin împlinirile vieții lor, pen-tru toate sacrificiile, grijile, ne-cazurile, ofensele, insatisfac-țiile pe care le-au trăit crescîndu-i. Și pentru asta — știînd bine asta — le-au dat, crescîndu-i, totul.

— Și totuși, dacă toți copiii o să vă plece de-acasă, dum-neavoastră, care ați trăit pen-tru ei, ce-o să vă faceți? N-o să vă fie greu?

Mama tace. Nea Gheorghe tace și el. Apoi :

— Vremurile se schimbă, n-ai ce face.

Mama :

— Dar nu ne uită ei. Mereu vin pe-acasă. Nu pleacă bine unul că vine altul.

Da, copiii se întorc mereu aici, le e dor de casă, le e dor de părinți, le e dor să afle din gura tatălui sau a mamei ceva ce tata și mama știu ca nimeni alții de pe lume. Tata și mama nu prea știu să-i descurce în incilcitele treburi de muncă și viață ale orașului, unde trăiesc cei mari (în treburile astea, zice nea Gheorghe, tot ei, copiii, se pricep mai bine, sint mai deștepti, mai „ridicați“), dar, ascultîndu-le „problemele“, dar, dăruiesc, ca răspuns, singurul lucru în care le sint cei puțin egali : omenia lor.

Din ea s-au născut, prin ea au crescut, luîndu-și zborul spre viață, cei 13 copii ai Floa-rei și ai lui Gheorghe Belet, din Mălaia Lotrului.

ILIE PURCARU ■

ridicat cu macaraua?

nte. Problema actuală este pentru a se conforma prevederilor recentului Decret privind unele măsuri pentru rațio-nalizarea consumului de gaze naturale și energie electrică în zile februarie și martie ale a-stui an, cetățenii au nevoie să sească ACUM în magazine corpuri de iluminat care să-i ae să economisească energia. hnic, posibilități există, ar fi copilarie să pretindă cineva fel. Vom spune doar răspletă te vede oricine : de ani de tot priticom această nevoie consumatorilor mici de elec-itate care să aibă totuși o e-iență bună la iluminat, iar gazele continuă să prezinte entativ altceva. Repetăm, t ani buni de cînd una zic ii tovarăși și alta vind. Este justificată și firească on-tarea I.C.R.M. de a contrac-entru 1987 doar în proporție circa 3 la sută lustre cu mai ut de trei brațe. Mai ales că

decorativă Cluj-Napoca, purtător în scripte al simbolului S 883, care se vinde — pentru cine are bani de dat pe așa ceva — cu 490 de lei. Cit despre lampadarele pe un picior, cu 1 pînă la 3 becuri, este suficient să spunem că ele costă de la 700 de lei pînă la mai mult de 1000. Toate sint în suferință la capi-tolul aspect. Dar sint pline magazinele de ele, iar frenezia cu care le livrează producătorii și le acceptă com-erțul frizează absurdul.

La magazinul „Unirea“, vin-zătoarea Gabriela Moise de la raionul de accesorii pentru cor-puri de iluminat ne spusese : „Tuburi fluorescente ne lipsesc de o săptămîină“. La I.C.R.M. ni se spune că lipsesc din ma-gazinele Capitalei și becurile de 25 W, „fiîndcă avem furni-zori restanțieri“. „Steaua elec-trică“ Fieni are, numai din ianuarie, restanțe de 5 000 becuri de 15 W, 22 000 becuri

atelier literar

de G. Dumitrescu

M. Dtr. : De data asta, e mai prezentă impresia efortului, a lucrului „făcut iar nu născut”, deși, uneori („Frunza aceea”, „Sărutul”, „Lacrimea”, „Urmata de tine”) desenul e aproape convingător. (Mulțumiri pentru „Neiertătoare”, dar din păcate, nu i-am prins „cheia”).

C. Ciocan : Nu sînt lucruri noi, demne de interes, în cele două plicuri. Multe compuneri facile, inconsistente, naive. (Ceva, în „Principiu fizic”). Aveți nevoie de multă lectură de poezie, de studiu atent, aprofundat, asupra măștrilor genului, etc.

Mihaela C. : Nu ne putem ocupa și de traduceri — se poate vedea cu ochiul liber! „Pacea mării” e sub nivelul dv. obișnuit (pe care ar trebui să vi-l respectați mai mult și să încercați să-l faceți să urce!).

Corneliu Speranța : „Dați-mi o floare / s-o pun catapetesmă / pe rănile veacului...” E vorba, desigur, de cataplasma / (care se pune pe rani)... Ceea ce înseamnă una din

confuziile cele mai originale din cite am întîlnit. În general, lucruri de nivel modest.

O. Kadar : Mai de grabă: „Din ce stea”, „Ușile” (mai ales pentru idee), „Devin ușoară”, „Nu aștepta”, „Dificultate” (dar titlul nu acoperă îndeajuns semnificația, profunzimea problemei).

Bogdana : „Poveste” (bine făcută, amuzantă) confirmă impresiile anterioare (n-are rost să le repetăm). Păcat că nu vreți să vă luați în serios. (Mulțumiri, asemenea și dv. !)

A. Valoni : Și totuși, e mai de grabă, efort, strungărie de vorbă... Ceva mai bine, în „Acuare-lă”, „Cred că”, „Din alt plic”, „Mi-e dor”.

Gabriel Nicolaie : Sînt unele semne bune, pe lângă o anumită grabă și inerție, pe lângă lipsa de experiență a „lucrului pe text (efort — inspirat — de „transcriere critică”, de epurare și imbogățire, etc.). Mai bine, în „Întoarcere”, „Masă festivă”, „Relativitate”. Să vedem, în continuare.

V. Mircea : După cit se pare, n-ați recepționat în întregime răspunsul nostru. Căci, după „Dealțul”, „amicus (rîndul e frînt, dintr-o eroare de corectură), urmează, de la cap: „Plato”... (adică: „amicus Plato”... abreviere uzuală a unei celebre ziceri latinești, care afirmă — pe bună dreptate — că: „mi-e prieten Platon, dar mai prieten adevărul”). Deci, trebuie recitat răspunsul integral (inclusiv jumătatea care începe cu „Plato...”). Noile texte trimise nu aduc, din păcate, nevoia unei revizuirii a părerilor. Generoasele urări, în schimb, reclamă mulțumiri cordiale și reciproc!

D. Brăgaru, P. Chirilă, C.S. Marin, C. Nora, N. Perajoc, Din Petre, Corn. Toma, Ionela Trifan, M. Vasile, J. van Angella (mai citet), M.D. Vărzaru, C. Vaciu, Popescu C-tin, T. Nour, P. Elvira, N.V. Toia, A. Bruno, Amedea A., G. Cimpoeru : Încercări de nivel modest.

G. DUMITRESCU ■
N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ACESTE PLOI

Noaptea pe ploi
pădurea fumegă a credință
cerul cu părul buclat
acoperă orașul aproape scheletic
pîntecul norilor se surpă-n cădere

de după geam
fără de îndoială și umilință
neclintindu-mi dorința
privesc și gîndesc
ce frumoase sînt noaptea
aceste ploi

IOANA PREDĂ

TATĂ BĂTRIN

către os către piatră
semnul adus ;
cum îmbătrînise viitorii ?
baina de-acum zece ani dacă-i afirmă
pe trupu-i puțin
ar încăpea în ea
liniștea toamnei ?
I-aud trezindu-se pe întuneric
robotind în tîndă
apoi în ogradă
în crîngul memoriei mele apoi ;
porunca duioasă aproape
bătînd în aurii
de cocean
dor de
alfabete
de piatră de os
bune pentru o
îmbă uranică...

PAUL GON

AMINTIRE

Pe-aiici îmi pare c-ai trecut
Sau că mai ești. Că m-au durut
Culoarea vechiului fotoliu
(fără de tine — un fel de doliu),
Minerul care s-a totit
Sub brațul tău neliniștit,

Podelele care răsună
De pașii noștri împreună.
Lumina dulce în ferestre,
Suava formă-a unei cești
Și ochii mei și alba treaptă
Se infioară și așteaptă.
Privighetoare fără glas,
Pe masă iată ce-a rămas :
gutuița putrezind încet
și cartea unui vechi poet.

DIANA BARBU

PATRIE

Brațele amindouă le-ntînd,
e avîntată acolada
cu care caut să cuprind
perfecțiunea unui sentiment.
Atîtea s-au scris, s-au rostit
despre tine
incît buzele-mi sînt peceiuite,
subțire ca aerul
e cîntecul ce țî-l închin
din cuvinte și necuvînte.
Fiecare atom din mine
continuă să vibreze,
fiecare rază să mă-nșinezeze.
Pămînt al nemărginirii
mi se pare că ești,
atunci cu sufletul te cuprind
acole Tu sălăștuești.
Prin noi crește a ta lumină
o Patrie, eternă rădăcină !

GABRIELA MUNTEANU

URMATĂ DE TINE

Se prăbușea aerul în urma ta fără
zgomot melodios
ca un cîntec lipsit de cuvînte
venea de foarte departe și, mergeai
către foarte
departe : drumul tău trecea și prin mine
de o viață întreagă tot veneai
tu urmată de tine de tine de tine

MARIUS DUMITRESCU

„Vreau să fiu mereu de folos scenei românești”

(Urmare din pag. 9)

— Da, aș vrea să mă întreb de ce nu pomenesesc și despre bărbații din piesă. Să nu se supere că i-am lăsat la urmă pe Valentin Urtescu, Victor Bengiuc, Marcel Iures, Ion Beseiu, Răzvan Ionescu și pe tînrul student Mihai Constantin, dar de multă vreme scena n-a mai oferit o așa bogăție de partituri feminine, dînd posibilitatea altor actrițe să joace împreună.

— Și, după Vica Delcă, ce veți juca ?

— Crezi că-am vorbit prea mult despre ea ? Uite, și la întrebarea asta o să-ți răspund tot cu... **Dimineața pierdută.** Curios, sînt într-un moment în care atît de mult m-a încercuit acest rol, acest spectacol, incît nu pot să mă gîndesc la altceva. Nu am în gînd decît că am învins un lucru extraordinar de greu și mă scald în satisfacțiile pe care mi le aduce victoria. Și apoi, nu uita că totuși eu m-am retras din activitatea scenică. Acest rol este o colaborare a mea cu Teatrul Bulandra.

Sănătatea m-a obligat, după cum sănătatea mă face să joc în **Dimineața pierdută** mai rar decît aș vrea. E pentru mine un consum foarte mare, pe care trebuie să mi-l dozez cu atenție. Dar, de la o vreme, de cînd m-am pensionat, mă urmărește un-dor. Mi-ar place să am timp, să pot să văd, așa cum în tinerețe făceam destul de des, să văd ce mai joacă foștii mei colegi din teatrele din țară, colegii mei din alte generații. Pe vremuri, dacă auzeam că la Iași, la Constanța, la Brașov, la Cluj sau mai știu eu unde e un spectacol interesant, mă urcam iute în tren și mergeam să-l văd. Mi-a plăcut să-mi urmăresc colegii și aceste întîlniri ale noastre în sălile de teatru au dat continuitate vieții mele artistice. Ar fi bine ca și cronicarii dramatici să aibă asemenea bune obiceiuri, să vadă actorii în mai toate spectacolele lor, nu întîmplător, să-i cunoască pe parcursul carierei lor.

— Ați jucat multă comedie. Publicul vă cunoaște îndeosebi în această ipostază. Țineți la dragostea publicului ?

— Să o iau de la început. Niciodată nu m-am gîndit : acum joc comedie, acum joc tragedie. În felul în care înțeleg eu meseria de actor e un principiu : să nu supralicitezi momentul, să-l Iași să curgă de la sine, iar spectatorul să-și ia din el efectul care-l convine. Aș vrea să mă întreb ce înseamnă pentru mine comedie și ce dramă !

— În dramă, momentele joacă uneori, datorită atmosferei, aproape singure. În comedie lucrurile sînt mai complicate. Actorul se sprijină mai puțin pe atmosferă și mai mult pe jocul lui individual. În ce mă privește, nu calculez niciodată unde se va rîde și unde se va plînge la rolurile mele. Totdea-

una am considerat că lucrurile grave nu trebuie spuse cu o gravitate căutată, după cum cele frivole nu trebuie neapărat să adopte tonul ușor. Dimpotrivă poate. La comedie, publicul e mult mai receptiv și de aceea e nevoie de atenție mai mare. Dar și despre asta s-au scris tomuri întregi, care au înșirat soluții, rețete, au clasificat poantele... Pînă la urmă însă, tot instinctul, talentul e singura rețetă. Despre cit țin eu la publicul meu și cit ține el la mine am să vorbesc mai tîrziu.

— Acuma știu că o să mă întreb de lucruri trecute. Despre acestea am mai vorbit și în alte interviuri. Vreau să mai repet însă că acest rol a strîns în el tot bagajul profesiei mele de 34 de ani. Mă simt încă tînră, aș vrea să fiu mereu de folos scenei românești. Îmi ador publicul și sînt, din dragoste față de el, foarte riguroasă. Chiar cînd sînt invitată la un spectacol de varietăți, nu uit nici o clipă că e tot teatru.

— Sînteți la fel de sensibilă și față de prețuirea specialiștilor ?

— Ca să zic așa, și mai și. Nu m-ai întregat direct, dar aș vrea să-ți spun ceva mai mult despre cronicarii dramatici. Am eu un „of”, chiar dacă problema e mai delicată. De ce există cronicari foarte drepti și cronicari care, chiar dacă sînt într-un anume fel, se lasă influențați de alții sau chiar se abțin să scrie despre adevărurile spectacolului. Ce-ar fi dacă, dintr-o dată, cronicarii de teatru ar lăsa deoparte toate simpatiile și antipatiile, toate interesele de un fel sau altul și ar scrie, pur și simplu, despre ceea ce văd ? Ei, ce zici ?

— Cită vreme rămînem la o discuție „în general” nu pot decît să fiu de acord cu principial. Și totuși...

— Nu, nu dau nume. Problema contează în general, nu neapărat în raport cu persoana mea. Poate că acești specialiști, cronicarii dramatici, se gîndesc prea rar la faptul că viața artistică a actorilor stă uneori în mîinile lor, că acele cîteva cuvinte ale lor rămîn în istoria unei vieți. Această artă atît de „vizuală” nu rămîne, din păcate, decît tocmai prin ceea ce scriu cronicarii. De aceea subliniez eu nevoia de sinceritate, de cinste în acest domeniu. Sîntem noi, actorii, o cocă atît de maleabilă, atît de sensibilă la orice gest, privire, darămite la vorbe scrise ! Și cînd ești nedreptățit, te întreb de ce ? Așa e lucrul cel mai greu. După cum — reversul — ani de zile, după un mare succes, trăiești fericit.

— Sînteți unul din cei mai vechi colaboratori ai televiziunii. Este aceasta o altă meserie ?

— Am avut satisfacția să mă număr printre primii actori care au lucrat cu televiziunea noastră. Făceam dublaje de film, spectacole de divertisment — și toate pe viu, nu ca acum cu în-

registrare. A fost foarte greu, dar asta mi-a dat o anume siguranță în reprezentațiile de teatru de mai tîrziu. Ce-i drept, televiziunea n-a uitat niciodată că am... copilărit împreună. Sînt permanent invitată la tot felul de emisiuni și răspund cu plăcere. E adevărat, televiziunea mi-a creat o popularitate imensă și pentru asta, îi mulțumesc. Cred că nici eu n-am dezamăgit-o. Dar mi-am asumat și niște riscuri. Regizorii, de felul lor, mizează pe distribuții sigure. Ești bun într-un gen de rol, nu te mai scoate nimeni din el. Uneori mă încercă și pe mine — deși am jucat în **Jocul de-a vacanța, Gaițele, Domnișoara Nastasia, Chirița** și altele altele — nostalgia rolului de compoziție. Compoziție nu neapărat în sensul vîrstei, mustăților sau alte asemenea, ci pur și simplu compoziție de caracter. Țin minte o vorbă a bietului Toma Caragiu : „Măi, fată, să nu-ți fie rușine nici să cînti, nici să dansezi dacă poți. Uite, eu n-am voce prea mare, dar îmi place să cînt”. Dealtfel, tot ce am făcut, am făcut numai cu plăcere. În teatru, nimic nu se face numai că „trebuie”.

— Dar în film ?

— Nici în film. Eu n-am făcut prea multe filme, dar cele pe care le-am făcut mi-au adus multumire. Un tînr mi-a spus, de pildă, că puteam să mă fac la fel de bine profesoară de matematică, după **Liceenii** și **Declarație de dragoste**. E un compliment care m-a atins. Țin mult la filmele acestea care au avut mare succes. Am încheiat apoi filmările la un film după piesa lui Kirîțescu, **Gaițele**, în care mă înscriu unei distribuții prestigioase. Am mai făcut : **Grăbește-te încet, de Geo Saizescu**, ecranizarea după romanul lui Liviu Rebreanu. **Ion**, în regia lui Mircea Mureșan... Nu e cine știe ce. M-a „menajat” Bufta, dar de la un timp, văd că sînt asaltată... Mai bine mă tîrziu decît niciodată.

— Iubiți succesul ?

— Crezi dumneata că vreun actor care se află la începutul carierei sale va crede vreedată că n-o să aibă parte de succes ? Poate că tocmai această încredere în ceea ce faci e cheia succesului, după cum eu cred că o condiție a lui este generozitatea. Nu se poate reuși în artă decît pe această cale.

— Dar-ți-am promis că-ți vorbesc despre cit îmi iubesc publicul, despre relația mea cu spectatorii mei. Toate momentele fericite ale vieții mele s-au legat într-un fel sau altul de teatru. Fie că au fost invitațiile la diverse festivaluri, gale, concursuri (chiar în timpul dialogului nostru, un telefon de la Bistrița încerca agenda Tamarei Buciuceanu pentru primele zile ale lui aprilie — n. rep.), fie că au fost oameni care mă opresc și acum pe stradă și-mi spun cite ceva despre ei, despre mine, fie că sînt florile țigăncii din colț sau cutefoanele din provincie după cutare emisiune de televiziune. Asta înseamnă că încă mai exist.

Cînd mina lor pare a se odihni

(Urmare din pag. 9)

adevărate schițe de atelier, intrupeză aerul misterios ce se naște împrejurul înaripatelor sale, fără a cădea însă într-o literaturizare facilă, dimpotrivă, liniile au ceva din severitatea și uscăciunea viziunilor strict tehnice, frenetic, imaginînd o sumedenie de personaje în mișcare, confruntîndu-se, sau acompaniîndu-se, Marcel Gugulanu expune o turburătoare friză grafică, un veritabil dans al liniei. Într-una din lucrări, Dinu Rădulescu reface un fragment dintr-o anume lucrare a sa (recursul citorva forme energice, ascuțite și elegante, curbate), pentru ca într-o altă să surprindă mișcarea în forță a unui corp uman țîșnit sper cer. Stranii, ca atitudine, și inconjurate de un aer supra-realist, personajele lui Ion Iancuț au ceva din aceea înefabilă esență a sculpturii sale. O stare ireală a clipei, o imagine venită parcă din viitor, dintr-o lume de science-fiction ne sugerează primele două desene ale lui Sava Stoianov, cea de-a treia, o grafică în toată puterea cuvîntului, imaginînd, cu detaliu și durere în același timp, creșterea unei arapi din umărul unui personaj parcă dobo-

rit de această insolită întîmplare. Două desene tinzînd spre domeniul însăși al graficii expune și Vlad Ciobanu, sculptor care n-ar surprinde pe nimeni dacă și-ar organiza la un moment dat o personală de grafică. Incitante, marcate de tensiuni interioare riguroso structurate, sau, dimpotrivă, elegiace, mărturisind o delicată poezie a realului imediat, desenele unor sculptori ca Radu Aftenie, Tiți Ceară, Bela Czitrom, Gheorghe Marcu, Mihai Ecobovic, Grigore Patrîchi, Cristian Breazu, Florentin Tănăsescu, Carmen Teșșan, Jana Gherțler, Panaite Chifu, Wilhelm Demeter, Vasile Gorduz, Neculai Păduraru, Romeo Pervelovici, Ernest Kaznovsky, Valentina Boștină, Alexandru Grosu, Vasilița Martinescu, Zoe Pop Toacă, Șerban Crețoiu, Ioan Deac, Nicolae Enea, Constantin Popovici, Mircea Dup Darie, Peter Balogh, Alexandru Argîra Călinescu, Adrian Popescu, Mihai Istudor, Aurelian Bolea, Radu Silvia. O expoziție care, pe ansamblu, aduce în fața iubitorului de artă un crîmpei din lumea de gînd a sculptorilor, a atelierelor lor, a neodihnei cînd mina lor pare a se odihni.

Un punct de atracție în stagiunea concertelor pentru studenți ale Filarmonicii „George Enescu” : dirijorul italian **Alessio Vlad**, un fost elev al lui Carlo Zecchi și Sergiu Celibidache și asistent al lui Leonard Bernstein va dirija concertul de la

Ateneu, luni 16 februarie, ora 18, cu un program de mare atractivitate : „Visul unei nopți de vară” de Mendelssohn Bartholdy, concertul nr. 2 de Rakhmaninov (La pian Sandu Sandrin) și Simfonia a IX-a „Din lumea nouă” de Dvorak.

La Opera Română

■ Cu Elena Simionescu în rolul titular și Florin Farcaș în Pinkerton, sub bagheta dirijorului Lucian Anca, vineri 13 februarie, la ora 18, **Madame Butterfly**.

■ Tot din repertoriul italian, **Lucia di Lammermoor** de Donizetti, sîmbătă 14 februarie (ora 18). În distribuție figurează : Lucian Marinescu (Enrico), Victoria Bezetți (Lucia), Ștefăniță Lascu (debut în Edgardo), Gabriel Năstase (Arturo), Pompei Hărășteanu (debut în Raimondo), Ruxandra Vlad (Alisa), Marcel Angelescu (Normanno). Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

■ Isprăvile marelui surubar Coppellius sînt prezentate, spre bucuria copiilor, în baletul **Coppelia** de Delibes din matineul de duminică 15 februarie (ora 11). În rolurile principale : Cristina Teodorescu (Swanilda), Laurențiu Guinea (debut în Franz), Adrian Caracș (Coppellius). Dirijează Lucian Anca.

■ Spectacolul de duminică seara (ora 18), **Trabadurul** de Verdi, are ca principali interpreți pe Vasile Martinoiu (De Luna), Sanda Șandru (Leonora),

Lucia Cicoară (Azucena), Constantin Ene (Manrico). Dirijor : Constantin Petrovici.

■ Povestea medievalului „doctor” Faust, imortalizat în profil gotic de J.W. Goethe, spiritualizat la modul galico-mediteranean de către Charles Gounod, opera **Faust** deci, marți 17 februarie (ora 17). Vor interpreta : Florin Diaconescu (Faust), Elvira Cirje (Margareta), Dan Zancu (Mefisto), Cornelia Angelescu (Siebel), Lucian Marinescu (Valentin). Conducerea muzicală : Carol Litvin.

■ Mica serenadă de Mozart, **Simfonia neterminată** de Schubert, **Valsuri** de J. Strauss compun spectacolul **Scară vieneză** de miercuri 18 februarie (ora 18). Vor evolua în roluri principale : Maria Cumbari, Cristina Teodorescu, Cristina Opincaru (debut în Valsuri), Carmen Anghelș, Ștefan Bănică, Mugur Valsami, Mihai Tugearu, Nicolae Deneș. La pupitru : Lucian Anca.

■ Cu Silvia Voinea în Violetta, Florin Georgescu în rolul Alfredo, Vasile Martinoiu în Germont, joi 19 februarie (ora 18) **Traviata** de Giuseppe Verdi. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

Un pictor

in prim planul

culturii române

Nu toată poezia e netraducibilă și nu toată pictura piende în reproducere. Grafica și pictura lui Octav Grigorescu își risipesc, totuși, parțile bune din înțeles în reproducere întrucât, la altă scară, efortul său extrem analitic aproape că nu mai e sesizabil.

Toate acestea nu sînt observații tehnice, adică din al doilea plan al comentariului. Octav Grigorescu rămîne, și acum, după ce se stinge din viață în cel mai bun moment al creației sale, un excepțional cugetător în cîmpul mijloacelor și al puterilor imaginii pictate și, foarte probabil, un model minunat pentru generațiile viitoare. El este un artist, adică un om profund moral în chestiunile meșteșugului și ale concepției. Nu a făcut, ca pictor, decît ceea ce a știut bine și, lucru important, a lucrat cu un ideal. Demersul intens analitic are la Octav Grigorescu un fel net : să își așeze creația într-o tradiție. Pictura lui e ceva ce consfințește într-o simțire profund românească.

Octav Grigorescu a avut o multitudine de îndoieli, în lupta sa cu imaginea, dar cu publicul a procedat întotdeauna cu onestitate și adevăr : publicului el nu i-a dat niciuna din incertitudinile sale, ci numai ceea ce se stratificase în încredere și frumos. Cît de frumoasă e pictura lui Octav Grigorescu ne-a arătat retrospectivă din 1984, de la Muzeul de Artă al României.

Mulți artiști ambiționează să expună la Muzeul Național, puțini pot să reziste vecinătății a tot ce-i mai valoros în arta noastră și a altor pinze și obiecte de valoare din arta universală. În Muzeu, pictura lui Octav Grigorescu avea sunet și venea cu o boare delicată și proaspătă, avea o dulceață a sentimentului foarte aproape sufletului nostru, rînit în sumedenia de mișcări artistice iconoclaste.

TUDOR OCTAVIAN

Vorbiți și scrieți românește

Puțină ordine

Puțină ordine ar trebui făcută odată și odată prin rafturile și vitrinele unităților comerciale. O ordine... lingvistică !

Despre lucrurile acestea s-a mai scris și am scris de multe ori, dar, fie că cei implicați vor să furnizeze în continuare material ilustrativ rubricilor de cultivare a limbii, fie că pur și simplu n-au observat nenumăratele intervenții din diverse publicații, greșelile de limbă — uneori caligrafiate cu conștiințiozitate — continuă să se lăfăie în vitrine și galantare. Problema e că apar citeodată atît de multe „variante“ ale aceleiași erori, încît nici nu-ți mai poți da seama care este de fapt forma corectă.

Iată celebrul **abajur** (aceasta este forma corectă stabilită de toate lucrările normative pentru neologismul în cauză provenit din cuvîntul francez **abat-jour**, ajuns **abajour** (cel mai frecvent), **abajer** (?) și chiar **ambajur** !

Alături de el, **reșou**, cu pluralul **reșouri**, trece prin transformări năstrușnice : **reșeu** (foarte răspîndit), **rișeu**, **reșo** și... **rășeu** ! (Asigur cititorii că nici o formă nu este inventată ! Numai pentru că aici punem o problemă de principiu și nu are rost să umplem spațiul degeaba, nu trimitem exact la locurile unde aceste cuvinte pot fi văzute de toată lumea).

În magazinele de jucării, continuă să troneze forma de plural **mingii**, corespunzătoare unui singular pronunțat și scris greșit **mingie**.

Intrat de vreo cîțiva ani în limba română, corespunzător unei realități moderne, termenul **rotisor** (desemnînd un aparat pentru prăjit carnea) n-a intruziat să genereze variante : **ro-**

Se va vedea cu vremea ce mare pictor de istorie este Octav Grigorescu. Nu vreau să spun că meritele picturii sale istorice n-ar fi fost cinstite și discutate cum trebuie, ci doar că aceste tablouri, greu de produs, pentru că sînt pictate cu multe straturi subțiri de culoare, aproape acvarelitate și cu tușul mătășii celei mai fine n-au putut fi popularizate astfel încît să devină și embleme ale unei spiritualități.

Recent, o monografie a Doranei Coșoveanu, o carte alcătuită cu tot devotamentul și cu pătrundere, a strădăit să fixeze locul artistului în contemporaneitate. Volumul a izbutit mai mult decît atît și ceea ce a putut să pară temerar unora — adică ideea că Octav Grigorescu e nu numai mare artist de azi, ci mare pictor român în toate timpurile — se adevărește grăbit acum, cînd opera se încheie.

Ca profesor de Arte Frumoase pictorul are, în studenții săi, încă o operă. El i-a învățat să gîndească mișcarea penței pe hirtie și să conștientizeze consecințele, acestui act.

Ni se pare potrivit să amintim aici opinia unui străin, a reputatului Giuseppe Marchiori, care socotea în ton superlativ virtuțile desenului lui Octav Grigorescu și proceda mai îndrăzneț decît mulți alți critici. O îndrăzneală sigur motivată : „Cînd se vor stînge ecourile celor mai absurde polemici în spațiul desert al cuvintelor inutile și pierdute, foile desenate și pictate de Octav Grigorescu vor apărea ca documente rare și prețioase — confesiuni ale unui om care a forțat în el însuși pentru a face din natura sa (din povestea vieții) urzeala cea mai adevărată și mai profundă a unei opere intens plastice“.

TUDOR OCTAVIAN

tiser, **rotisoar** (culmea, aceasta din urmă mai apropiată de forma franceză **rotissoire**, care formează originea cuvîntului !) și — undeva, la un popas turistic — **rotitor**, poate datorită faptului că... ceva se învîrte în acest aparat !

Despre **mizgrilul** (**mixed-grill**) din restaurante am mai scris, dar l-am uitat pe **ordevră** (pronunțat ca atare), cu variantele **ordevru** și **ordevre**, adică, vezi bine, un **hors-d'oeuvre** care a finit să-l înlocuiască pe mai vechiul și bine cunoscutul **aperitiv**. De ce ?

Exagerînd puțin, aș putea spune că, la urma urmei, e indiferent cum e scris sau pronunțat cuvîntul respectiv, de vreme ce știm despre ce este vorba. Sau că, nefiind românesc la origine, cuvîntul are variante firești de adaptare. Dar această aparentă nepăsare vrea să sublinieze tocmai necesitatea unei pronunțări și scrieri unitare căci nu este suficient să vorbim despre imperativul folosirii corecte și unitare a limbii, trebuie să punem și în practică acest principiu.

Bănuiesc că lucrătorii din comerț sînt absolvenți ai unor școli sau cursuri speciale pentru profesiunea lor. Nu s-ar putea face acolo și scurte expuneri asupra laturii lingvistice a domeniului ? Lucrările normative de limbă română, care ar sta la baza unor astfel de expuneri nu lipsesc.

Poate așa vom mai scăpa de **surupeliuite** și **stechere**, de **sulacre** și **kek**, de **șpite** și **geantă** (pentru bicicletă), de **crenviși** cu sau fără **maineză** și de alte... produse lingvistice rebutate !

CEZAR TABARCEA

Departate de a deveni „oala neagră“, istoria politică și diplomatică rămîne preocuparea predilectă a celor mai mulți dintre istoricii noștri, care preferă istoria evenimentială, a ceastă aparență ce ascunde adevărata istorie, derulată în culise și în structurile ascunse, unde trebuie căutată, analizată, explicată. Istoriografia nouă a lărgit cîmpul documentului istoric ; istoriei pozitive fondată esențialmente pe texte, pe documente scrise, ea i-a substituit o istorie fondată pe o multitudine de izvoare : scrieri de tot felul, documente figurative, date arheologice, izvoare orale etc. O statistică, o curbă de prețuri, o fotografie, sau, pentru a merge și mai departe — în fond sîntem martorii unei revoluții științifico-tehnice fără precedent, — polenul fosil, datele oferite de dendrologie, toate acestea sînt pentru istoricul contemporan izvoare de prim ordin. Se impune astăzi o istorie cu adevărat economică, demografică, istorie a tehnicilor și a obiceiurilor și nu numai istorie politică, militară, diplomatică. Istorie a oamenilor, a tuturor oamenilor, nu numai a regilor și a celor mai mari. Istorie a structurilor și nu a evenimentelor singure. Istorie în mișcare, istorie a evoluțiilor și a transformărilor și nu istorie pur narativă, descriptivă sau dogmatică. În concluzie — istorie totală.

Societatea umană a fost confruntată dintotdeauna cu fenomene cum ar fi ploile, inundațiile, secetele, înghețurile etc. Dar omul contemporan este cel dintîi care, orientîndu-și privirile spre viitor, a căutat să prevadă aceste fenomene, să le preîntîmpine și chiar să le producă (vezi încercările de provocare a ploilor, acolo unde acestea sînt deficitare). Modificarea profundă a climatologiei în ultimele decenii, prin definirea obiectivelor și adoptarea de noi metode, a permis istoricului deschiderea unui nou șantier, a unei noi direcții — climatologia istorică — căreia îi stau la dispoziție trei tipuri de date. În primul rînd informațiile propriu-zis meteorologice — înregistrări sistematice ale temperaturilor, observații barometrice și pluviometrice —, care încep să se facă la noi în a doua jumătate a veacului trecut (vezi multitudinea de studii ale lui St. C. Hepites, apărute în diferite publicații ale Academiei Române). În al doilea rînd datele întîmplător înregistrate în cronici, în condiții ale minărilor, însemnări pe manuscrise etc. Puse în serie, aceste date pot duce la apariția de corelații sau convergențe semnificative. Al treilea tip de surse rezultă din colaborarea istoricului cu climatologul ; studiul datelor anuale legate de procesul viticulturii face posibilă formularea de ipoteze asupra condițiilor climatice : datele culesului sînt strîns legate de temperatura și pluviozitatea din timpul perioadei vegetative. Tot în această ultimă categorie trebuie incluse datele oferite de glaciologie (studiul fin al calotelor glaciare permite identificarea perioadelor de răcire sau de încălzire), palinologie (prin studiul polenului fosil se pot analiza depozitele vegetale din turbăriile subglaciare), dendrologie (analizarea inelurilor de creștere a copacilor face posibile cronologii ale diversilor parametri climatici).

Ne oprim aici la o singură categorie de date, cele notate „incidental și sporadic, de cei modeste și puțîn cărturari uenori, care nu se gîndesc nici la un patron, nici la un public, ci pun pe hirtie ce știu, din simplu impuls instinctiv de a nu lăsa ca faptele să se piardă ori din nevoia de a face și pe alții, necunoscuți, martori ai suferințelor, isprăvilor și întîmplătoarelor bucurii ale lor. E istoria țării prin cei mici“ (Nicolae Iorga). Într-adevăr citim pe un manuscris aflat la Biblioteca Academiei însemnarea : „La leat 1778... au fost iarnă caldă, știu, ca la luna lui maiu, de imblai pã la Bobotează cu cămașa. Și am scris pentru pomenirea celor mici. Diaconul Manole zugrav“.

Insemnările pe manuscrise sau pe cărți vechi se referă la majoritatea evenimentelor climatice majore, făcînd adesea legătura cu urmările pe plan economic : în 1814, aprilie, „la 29 și la 30 de zile și la zi întîiu al lui maiu ; ninsoare și zăpadă mare și frig de mijloc, fără de vîfor. Nevoe, scribã la toată“.

Nu lipsesc nici datele privind viticultura, a căror importanță am amintit-o deja : „1784, sãptemvrie 23 s-au tîmpat ploai și pe urmã au și ninsu ca di doao degite, și-au țînut zile. Cari

nime n-au apucatu încă a culegi vilie pe multe locuri și pãpuși, un lucru care nu țînu mințe să fi mai fostu altã datã la aciastă vreme“.

Acest gen de izvoare, marcat de simplitate și naivitate, conține de cele mai multe ori date precise, unele din ele puțîn fi verificate cu documente deja cunoscute. Valoarea lor pentru studiul climatologiei nu va putea fi obținută decît după ce vor fi puse în serie pentru a constata astfel fluctuațiile climatice, cum a fost, de exemplu „mica erã glaciară“ care a caracterizat Europa occidentală în perioada 1600—1850.

Și în domeniul climei poate fi aplicată schema celor trei cadențe ale istoriei stabilite de Fernand Braudel : evenimential, conjunctural, structural (durata lungă). În istoria climei acestei scheme îi corespund : accidentul climatic, evoluțiile observabile în cadrul unei perioade de decenii și, în sfîrșit, curentul climatic, tendințele de durată multiseclară. Toate aceste modificări au un puternic impact asupra societății umane, ceea ce nu înseamnă că istoria oamenilor poate fi explicată prin istoria climei, cum, pe bună dreptate, a arătat Emmanuel Le Roy Ladurie în **Histoire du climat depuis l'an mil**. Pentru a cita un exemplu binecunoscut de accident climatic cu profunde implicații istorice, să amintim că Revoluția franceză a fost precedată de ploile și de inundațiile din 1787, urmate de o perioadă de

diile de demografie istorică din ultimele decenii au readus în actualitate interesul pentru mentalul colectiv, care fusese estompat de preocupările de istorie economică. Pentru a ilustra folosul pe care studiul mentalităților colective — în cazul ales de noi, al mentalităților revoluționare — îl poate avea din datele oferite de demografia istorică, vom cita lucrarea devenită clasică a lui Georges Rudé, **The Crowd in the French Revolution**. Așa cum arăta cu dreptate Michel Vovelle, grație studiilor confratelui său de la Universitatea din Adelaida, mulțimile anonime, exaltate de Michelet sau condamnate de Taine, și-au căpătat o identitate care explică comportarea lor în zilele istorice ale revoluției franceze. Astăzi știm că mulțimile revoluționare, al căror mental a găsit în Georges Lefebvre un excelent analist, nu au fost alcătuite din ceea ce am numi un „jumper proletariet“ constituit din drojdia societății, delieventii etc. Dimpotrivă, numărul delieventilor se dovedește a fi fost întotdeauna mai mic de 1/6 din numărul total al revoluționarilor ; cel al șomerilor — cel mult 1/5. În timp ce salariiții reprezintă în zilele de 14 iulie și 10 august între 1/4—1/3, grupul socio-profesional cel mai important este alcătuit din micii meseriași și micii negustori pe care Parisul îi dădea în proporție de masă Dealtminterii și ca vîrstă (media se plasează între 29 și 38 de ani) ei aparțin generațiilor tinere deschise noului, dar în același timp cu o anumită maturitate și experiență care-i determină să adere mai lesne la un program politic decît să cadă pradã emoțiilor colective. Este așadar evident că prin condiția lor materială și intelectuală acești oameni erau în măsură să recepteze realitățile economice și social-politice mai puțîn la nivel subliminal și mai mult la acel al conștiinței, altfel spus mai puțîn la nivelul reprezentărilor confuze și mai mult la acel al ideilor. Credem că așa s-ar explica deosebirea dintre conduita acestei mulțimi urbane care reacționează prompt și conștient la marile evenimente politice și conduita maselor țărănești terorizate de marea frică (**La Grande Peur**), de complotul aristocratic și de acțiunile briganzilor. Undele de spaimă care traversează zona rurală a Franței relevă fondul lor irațional în care răzbat atîtea dintre stereotipele mentalului colectiv țărănesc.

Constatări similare pot fi făcute și în desfășurarea revoluției din 1821 din Țara Românească. În absența unei orășenii dezvoltate, forța motrice a revoluției a constituit-o țărâimea liberă (moșnenii). Așa cum remarcă încă Marx, ea a îndeplinit funcția social-istorică a clasei de mijloc, adică a burgheziei. Angajată în afaceri de negoț care se întindeau cu mult dincolo de frontierele țării, această țărâime liberă avea un orizont politic și cultural care o făcea receptivă la ideile propagandei revoluționare. Din rîndurile ei s-au recrutat majoritatea cadrelor de conducere ale Adunării Norodului — denumirea armatei revoluționare ca și grosul acestei armate. Conduita ei în timpul revoluției se caracterizează prin disciplină și perceperea conștientă a scopului revoluției — cucerirea puterii politice. Cu totul altul este comportamentul țărânimii clăcașe de pe domeniile boieresti și minăstirești. Aici condițiile vieții materiale și realitățile politice au fost percepute la nivel subliminal, adică în tiparele tradiționale ale mentalului colectiv medieval. Pe aceste domenii revoluția retrogradează la nivelul răscoalei. Nemulțumirea țărănească se fragmentează într-un șir de acte izolate, care se plasează toate sub orizontul țelului revoluției. Pe acești clăcași nu-i interesează luarea puterii ci reglementarea raporturilor cu stăpînii de pămînt. O cercetare aprofundată a mentalului țărănesc astfel cum el se degajă din documentele revoluției din 1821 rămîne o sarcină a cercetărilor viitoare. Ea ar fi cu atît mai interesantă cu cît astăzi, grație monumentalei monografii consacrată de acad. D. Prodan **Răscoala lui Horea** dispunem de un excelent termen de comparație între atitudinile mentale ale țărânimii răscolite din 1784 și ale celor participante la revoluția din 1821. În ambele cazuri abordarea demografică a cercetării mentalităților colective s-ar dovedi fecundă în rezultate.

ANDREI BUSUIOCANU

Tendințe noi în cercetarea istorică

Climatologie, demografie

secetă, apoi de grindina din 13 iulie 1788, care s-au asociat toate pentru a compromite grav recolta din acest ultim an, redusă în chip catastrofal. Evident, cauzele Revoluției franceze sînt mult mai adînci, dar este sigur că în precipitarea izbucnirii ei proasta recoltă din anul precedent, urmare a unor accidente climatice, a jucat un rol important. În ceea ce privește evoluția climei pe perioade îndelungate, istoria Europei occidentale în prima parte a evului mediu, oferă de asemenea un exemplu concludent. Studiul polenului fosil a arătat că între anii 750—1150 a existat, în această parte a Europei, o climă mai caldă, cu o umiditate mai redusă decît în perioada precedentă, fapt care a favorizat dezvoltarea agriculturii, asigurînd astfel o fază de expansiune economică în cursul căreia sporul de populație este ușor de sesizat în izvoarele epocii.

În istoria țării române astfel de exemple vor putea fi întîlnite pe măsura progresului cercetărilor de istorie a climei și populației. Abia atunci vom fi în măsură să stabilim corelația dintre graficul evoluției climei și acela al populației, puțîn astfel în lumină și pentru spațiul carpato-dunărean impactul neindoielnic pe care clima l-a avut asupra unei societăți, dacă nu dezarmate, cel puțîn slab utilitate — din pricina caracterului primitiv al tehnicii agricole — în fața vicisitudinilor climatice.

În altă ordine de idei am dori să abordăm istoria mentalităților prin filtrul demografiei istorice. Cel puțîn două motive justifică demersul nostru : în istoriografia franceză unul dintre autorii celor mai solide contribuții în domeniul istoriei mentalităților, Philippe Ariès, a ajuns după propria-i mărturisire la studiul mentalului pornind de la demografie. În al doilea rînd, așa cum arată același Ph. Ariès în substanțialul articol pe care îl consacra istoriei mentalităților, în alit de utila enciclopedie istorică **La Nouvelle histoire**, stu-

OAMENI SI PASIUNI

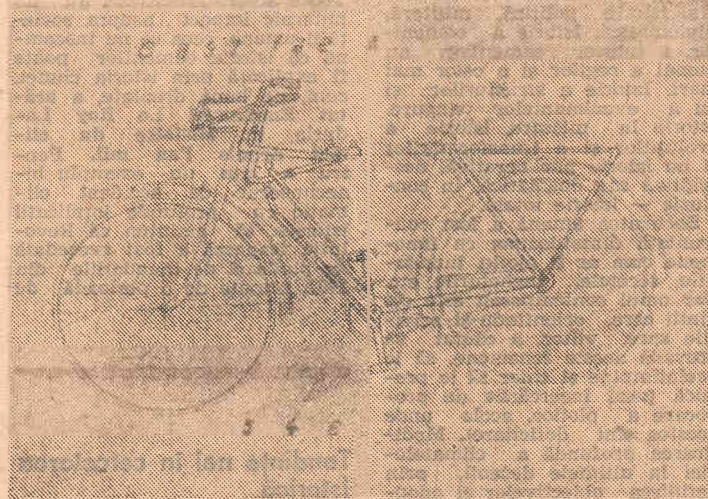
Biciclete de viteză pentru toate vârstele

Doi inventatori din Mangalia au izbutit să realizeze o bicicletă cu propulsie sportivă, suplimentând forța de tracțiune tot printr-o componentă mușchulară: cea a brațelor. Ideea s-a născut din dorința autorilor de a veni în deosebi în ajutorul populației rurale. „Eu însumi sint de la țară — ne mărturisește locotenentul de marină Vasile Ambrozio — și știu cit de multă nevoie este acolo de un mijloc mai rapid pentru deplasări zilnice. Bicicleta clasică este un vehicul ce scurtează distanțele pe drumuri netede, dar ea devine o povară de îndată ce ciclistul este obligat să parcurgă o șosea în pantă. Nu toți sintem așa ai ghidonului și nu toată lumea e tînără și în putere. Omul de la țară nu dispune de tramvaie, autobuze și metrou, dar ritmul vieții s-a accelerat pretutindeni, trîm cu toții, vrem nu vrem, în secolul vitezei”.

Vehiculul imaginat de Vasile Ambrozio și Virgil Tofan nu este un simplu proiect ci o realitate de fapt. El a trecut toate testele de specialitate și la 30 octombrie 1986 autorii au primit brevetul de invenție nr. 90.331. Cu toate acestea, noul tip de bicicletă continuă să rămînă o simplă promisiune, deoarece, din păcate, nici o întreprindere de profil nu și-a manifestat dorința de a o include în planul de producție. Rîndurile noastre vor avea poate puterea de a sensibiliza interesul unui virtual beneficiar.

În fapt este vorba așa cum se specifică și în brevetul amintit de un „Dispozitiv ergonomic de mărirea forței de propulsie a bicicletelor”. El poate fi montat pe orice tip de bicicletă fără modificări ale cadrului și este destinat învingerii virfurilor de sarcină pe care ciclistul le întîmpină pe drumuri în pantă sau la forța vîntului. Dispozitivul, ne asigură autorii, mai poate fi folosit la biciclete medicale în terapia supraponderabilității sau în scopul recuperării musculaturii atrofiate a brațelor, abdomenului, toracelui și spatelui. Mai poate fi utilizat deopotrivă la propulsia triciclorilor pentru transportul mărfii.

În esență este vorba de antrenarea ergonomică a forței brațelor simultan cu folosirea sistemului clasic cu pedale. Sincronizarea este garantată prin montarea pe cadrul vehiculului a două pîrghii oscilante care susțin două manete pivotante legate încrucișat, prin biele, cu brațele portpedale. Astfel, maneta din dreapta este legată de brațul portpedală din partea stîngă; iar maneta din stînga, de portpedala din dreapta. Schimbarea direcției se face prin rotirea simultană a manetelor pivotante, mișcarea fiind transmisă ghidonului prin intermediul brațelor oscilante și al brațului fix solidar cu ghidonul. În felul acesta, ciclistul sporește forța de propulsie, folosind atît cursa de tragere cit și pe cea de împingere a mîinilor. Experimentele au demonstrat că, paradoxal, sistemul nu

sporește, ci diminuează senzația de oboseală, deoarece antrenează în efort dinamic noi grupe de mușchi (pe cei ai brațelor, abdomenului și spatelui) sau ceea ce duce la o încărcare mai mică pe fiecare mușchi în parte.

Interesant de remarcat că înainte de acordarea brevetului, examinătorii au cercetat mai multe soluții asemănătoare brevetate în străinătate. Astfel, un model german utilizează acțiunea mîinilor concomitent cu cea a picioarelor prin intermediul a două manete oscilante montate pe ghidon și legate cinematic prin două biele de axul cotit al unei roți ce transmite mișcarea la o roată de lanț. Soluția se dovedește însă neergonomică prin neritmicitatea și nesincronizarea în contrasens a mîinilor cu mișcarea picioarelor. Este cunoscută de asemenea și o bicicletă care pentru suplimentarea propulsiei folosește tot un sistem acționat cu mîinile dar constînd din două manete pe a căror ax este fixată o roată de lanț solidară cu ghidonul și care antrenează roata din față prin lanț. Sistemul are dezavantajul că la acționarea manivelor cu mîinile se creează pe lingă cuplul util propulsor și un cuplu nedorit care tînde să rotească ghidonul, schimbînd direcția la fiecare rotire a manivelor. Examinătorii de la OSIM aveau de altfel să remarce în referatul de specialitate că „la soluția germană, transmisia se face printr-un sistem de pîrghii avînd în plus, față de soluția românească, niște elemente mecanice ce îngreunează transmiterea mișcării.”

Invenția a fost trimisă spre testare la Întreprinderea 6 Martie din Zărnești. S-a apreciat că soluția prezintă interes și că dispozitivul cu adaptările necesare poate fi montat pe orice bicicletă cu cadrul închis. Un aviz favorabil s-a primit și din partea Inspectoratului General al Miliției, Direcția Circulației, unde s-a considerat că „autoechilibrarea celor două sisteme de propulsie nu afectează securitatea circulației și nu contravine prevederilor legale privind circulația pe drumurile publice.”

Din păcate, așa cum aminteam, acest vehicul practic nu a intrat pînă în prezent în vederea nici unei întreprinderi cu toate că producerea lui în serie este simplă, puțin costisitoare, chiar pentru o cooperativă cu profil metalurgic. Faptul este regretabil deoarece bicicleta propusă de Vasile Ambrozio și Virgil Tofan, rapidă, nepoluantă și fără nici un consum de energie convențională, ar veni în sprijinul unei categorii largi de cetățeni.

LIVIU TIMBUS ■

25 de ani. A fost o vreme în care doar ei credeau în motorul cu ardere externă. O ezitare cit de mică ar fi însemnat poate abandonul.

— Să vă spun drept, cînd s-a prăpădit Papa, așa îi spune, am avut un moment în care m-am gîndit să renunț. Aș fi dat motorul unor specialiști, l-aș fi donat Muzeului Tehnic. Am avut o clipă senzația că fără Papa n-o să termin motorul niciodată sau voi reuși prea tîrziu. Am lucrat tot timpul cu credința că trebuie să ne grăbim. Ideea care s-a abătut asupra mea a fost treacătoare. Ar fi însemnat să mă dezic de munca noastră de un stier de secol. Și dacă tot trebuie să ne grăbim, eu sint strict necesar, mi-am zis, și după cîva timp m-am apucat și mai înverșunat de lucru. Ca pentru doi sau mai bine zis cit pentru trei pentru că Papa făcea cit doi.

Spuneam că au fost ani în care în motorul lor nu credeau decît ei. A venit timpul să creadă și alții, din ce în ce mai mulți. Întîi a crezut O.S.I.M.-ul. Apoi Tractorul Brașov, I.U.P.S., Academia Tehnică militară, Întreprinderea de utilaj greu pentru construcții. Spicuim dintr-o scrisoare a I.U.G.C., semnata de specialiști care își trăiesc viața printre motoare: „Motorul funcționează fără restricții privind calitatea combustibilului, este compact, cu înaltă eficiență economică, nepoluant. Realizarea lui are implicații deosebite în economie. Este un motor plicarburant și poate fi realizat în unități de forță de scări diferite. Reduce consumul de combustibil cu 50 la sută. Poate fi utilizat și ca sursă de energie pentru grupurile electrogene, compresoare, etc.”

Cînd stăteam de vorbă cu inginerul Constantin Ungureanu, acesta era căutat de inginerul Marius Roșca de la Metalurgica Buzău care dorea o colaborare în această direcție. Din cauza posibilităților financiare limitate, motorul a fost adaptat la un motor de Dacia. Prima etapă urma să demonstreze practic viabilitatea motorului, urmînd ca în etapa imediat următoare să fie proiectat conform parametrilor obținuți (aplatizarea curbei de presiuni, reducerea acestora la jumătate, duce la importante economii de materiale). Ei bine, Metalurgica Buzău a dispusă să ofere cîțiva proiectanți de nădejde pentru această a doua etapă. Comitetul municipal de partid a acordat sprijin inventatorilor oferindu-le posibilitatea să-și realizeze piesele în diferite întreprinderi dotate cu tehnică corespunzătoare. Urmează deci alte și alte etape.

Astăzi, motorul a trecut cu brio probele cu aer comprimat. A funcționat ceas, cum se spune, adică exact așa cum s-a așteptat Constantin Ungureanu. Pentru realizarea acestor probe a sîrit în ajutor un prieten, Stelică Sibianu, maistru, astăzi pensionar, fostul șef al standului de probe pentru motoarele de avion. Pentru optimizarea camerei de ardere, ultima etapă, lucrează și un colectiv condus de inginerul șef al I.U.G.C., Grua.

— Într-o perioadă, continuă Constantin Ungureanu, am crezut că am rămas singur. N-a fost așa. E drept, unii s-au interesat de motor, însă îl vor gata la cheie și atunci sint dispuși să-l folosească și mi-o spun de parcă mi-ar face o favoare. Mi-ar fi făcut-o ajutîndu-mă să realizez o piesă mai repede. Sper ca anul acesta să fie gata, să-l pun pe mașină și după 25 de ani de așteptare să învîr de cheie și el să pornească. Ce se va întîmpla cu el mai departe, dacă voi reuși să recuperez o parte

Ultima ștafetă

Din cînd în cînd, simțînd nevoia să readucem în actualitate motorul cu ardere externă și recuperare de căldură, inventat și brevetat de Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu, să mai găsim astfel oameni care să le sară în ajutorul realizării lui efective. Ce mai e nou, cum mai merge, unde ați ajuns? Erau întrebări la care răspundeam amîndoi. Alături, în micul atelier improvizat în locuința lui Teofil Pascovici, pensionar pe atunci, fost maistru mecanic, om cu idei și mîini de aur, autor a cîtorva invenții elegante și eficiente, erau împrăștiate piese dispartate ale motorului, realizate pe ici pe colo prin bunăvoința unor oameni de bine, un motor de Dacia, scos de pe mașina proprie a lui Teofil Pascovici, părăsită pe butuci într-o magazie. În discuția noastră se repetau cuvintele celor doi: un asemenea motor trebuie neapărat să apară în România. E prea important pentru a nu face totul să ne asigurăm această prioritate. Sintem convinși că el va revoluționa lumea motoarelor.

Cărți, diagrame, schițe, medificate și reconceptuate din mers, o atmosferă de lucru făcută cu maximă plăcere și entuziasm. Și mai era în plus o încredere totală, temeinică, argumentată solid în ceea ce făceau.

De data asta am discutat despre motor doar cu Constantin Ungureanu. Teofil Pascovici ar fi împlinit în decembrie 73 de ani. Constantin Ungureanu are 56 de ani. Au lucrat împreună

Încă de acasă profesorul Ștefan Fătulescu își pregătește întrebările

din banii pe care i-am băgat în el, dacă văzîndu-l că merge voi simți aceeași satisfacție pe care o așteptam împreună cu Papa nu știu. Știu însă că apariția acestui motor va schimba lumea motoarelor cu ardere internă. Va urma o vastă acțiune de proiectare a noilor tipuri de motoare, a adoptării acestuia făcut de noi la toată gama de motoare existente. Vă spun, au fost zile cînd mă îndoaia că-l vom putea duce la bun sfîrșit. Teofil Pascovici nu s-a îndoit nici o secundă. Îmi spunea: O să vezi că merge. N-are cum să nu meargă. Ne-am gîndit doar la toate aspectele. Și mai știu un lucru. Dacă aș avea din nou 30 de ani, m-aș apuca din nou de un motor cu ardere externă. Trebuie însă să ne grăbim. Dacă motorul se dovedește a fi cel pe care-l preconizăm noi, dacă va ieși exact așa cum l-am gîndit realizarea va fi deosebită. Să reamintim: poate folosi orice fel de combustibil, reduce consumul la jumătate, economii de materiale de ordinul a 40 la sută, este nepoluant. Ne pregătim să predăm ultima ștafetă proiectării și industriei. Ne-am tot spus că pentru a convinge cel mai bine de viabilitatea motorului va trebui să-l punem pe o mașină care să meargă, să ridicăm capota și să-l arătăm. Ziceam că sintem aproape gata. Vedeți, în 25 de ani m-am obișnuit cînd e vorba de motor să vorbesc la plural. Fără Teofil Pascovici motorul n-ar fi putut să apară.

OPREA GEORGESCU ■

Omul ghicitoare

Mai e ghicitoare o specie lirică actuală? Își are ghicitoarea specialității ei, detractorii și apărătorii săi? Nu cumva e un alavism pe trupul poeziei actuale? O fi o specie rară pe cale de dispariție care ar trebui, în consecință, ocrotită de lege și practicală doar în rezervații speciale? La toate aceste întrebări, ele inesele veritabile ghicitori, n-am deocamdată decît un singur răspuns: Ștefan Fătulescu. Așa cum sonetul ca formă de versificație își are practicantii binecunoscuți literaturii române, de la mia de sonete a lui Victor Eftimiu la cele deocamdată 50 ale lui M. Cartărescu, ghicitoarea noastră își are și ea combatantul ei. Mă mir însă că acest gen liric atît de concis și ingenios nu s-a constituit într-o dimensiune fundamentală a literaturii pînă în actualitate, definitoriu pentru profilul spiritului național cum haiku-urile pentru cultura japoneză. Cu atît mai mult cu cit ghicitoarea pare, a fi de departe prima formă de poezie pe scara istoricității formelor poetice, prima cîrmă a ideii actuale de metaforă. Dar tot e bine, îmi spun, că Sfinxul — strămoșul dîntii al ghicitorii — își are un urmaș direct în întrebarea românească!

Să intrăm puțin în amănunte. Ștefan Fătulescu este profesor de matematică și fizică (nici nu se putea altfel!) la Școala nr. 143 din Capitală și lucrează cu copii de vîrstă mică. E tipul de profesor care își pune întrebări capitale: de ce copiii mici sint solicitați de la cele mai fragede vîrste să se afirme în fața mușafirilor spunînd o poezie sau un cîntec? De ce s-au putut afirma printr-o reprezentare matematică? Și cum se poate pătrunde în universul copilului, chiar înaintea alfabetului și aritmeticii, cu elemente de matematică, fizică și chimie trecînd peste toate barierele de vîrstă și cunoaștere. Evident că trebuie găsit un cal troian sau, ca să ne exprimăm cu mijloace de tracțiune mai actuale, o rachetă purtătoare de inocență care să spargă barierele gravitaționale ale vîrștelor din ce în ce mai mici. Căci și vîrștele copiilor sint la fel de greu de abordat ca planetele necunoscute din univers, nu-i așa?

Calul troian a fost pentru profesorul Fătulescu ghicitoarea. El a intrat în plină matematică, fizică și chimie ca-n Troia. În fond, din punct de vedere strict poetic, nici nu sint atît de îndepărtate vremurile cînd legile erau cîntate în versuri iar cunoștințele generale ale omenirii erau conservate și transmise urmașilor în cîntece și imnuri. Profesorul Fătulescu nu pare a face decît o recapitulare de uz didactic a recu-

tului lumii prin ghicitorile sale, o recapitulare de sfârșit de mileniu sau de intrare într-un nou mileniu școlar, așa ca o evaluare a uneltor: să vedem ce ce forțe întimpinăm viitorul. Marele viitor tehnologic care bate la ușa mileniului III.

Cîteva ghicitori i-au intrat în manualele școlare de cls. a II-a și a III-a și se mențin în continuare în ultimele ediții. De cinci ani încoace „Revista de fizică și chimie” a elevilor îi pune la dispoziție coperta a IV-a pentru cele mai reușite dintre ele. Nici nu e rău, imi spun, pentru viitorul fizicii și chimiei românești să intre în cea mai fragedă actualitate prin măsurile și sonoritățile versului.

Să ne întoarcem la „Enciclopedia de întrebări” a profesorului Fătulescu. Ea cuprinde peste o sută de ghicitori pe teme de matematică, ghicitori ale cifrelor și semnelor operaționale, ale tuturor formelor geometrice și diverselor unități de măsură, chiar ale diverselor tipuri de operații matematice („Ecuatia asta, iată, / O prezint versificată!”). Oricît de neobișnuit ar părea, pînă și numărul fracționar își are ghicitoarea sa, virgula, rigla, segmentul de dreaptă, compasul, cubul, secanta, triunghiul isoscel, tot, absolut tot ce ține de universul matematic își are eticheta mirării și întrebării sale. Și același lucru se întâmplă în universul abecedarului și al scrisului, în universul gramaticii, al fizicii, geografiei, al anatomiei, mijloacelor de locomotivă, de la tricotă la farfurii zburătoare, în universul tehnicii actuală, de la rulment la supapă, ca să nu mai vorbim de jocul de șah unde ghicitoarea e regină și căruia îi consacră peste o sută de texte.

Prin această „enciclopedie”, profesorul Fătulescu ambiționează să reconstituie unitatea primordială a lumii din cioburile tuturor mirărilor copilărești, un Socrate minjit pe degete cu cerneală simpatică se plimbă prin apocalipsul de turtă dulce al acestei lumi alfabetizînd cu mirarea sa tot ce-i iese în cale. În fond Ștefan Fătulescu nu are ambiții mai mari decît oricare pictor naiv autentic: el vrea să ghicitorizeze învățămîntul și în general cunoașterea lumii exact cum prezentul tehnicii a electrificat planeta, cel mai obscur colțisor al ei. Așa stînd lucrurile, nici nu mai are importanță dacă creațiile lui Ștefan Fătulescu au vreo valoare estetică sau nu. E ca și cum Shakespeare ar avea un urmaș direct în poezia engleză contemporană, el însuși creator de poezie. Ei bine, eu cred că nici o creație poetică a sa n-are avea mai mare valoare decît faptul că el, autorul ei, este urmașul direct al marelui Will! Măcar din acest unic motiv e necesar să-l prețuim pe Ștefan Fătulescu așa cum se cuvine! Măcar pentru că ne obligă să ne punem întrebarea: care e viitorul ghicitorii românești? Așadar, ghici ghicitoarea sa!

ION ZUBAȘCU ■

— „Aproape totul despre fotbal” este un titlu incitant de carte sau aproape tot ce se știe?

— Cartea cuprinde, pe lângă aspectele istorice ale dezvoltării acestui sport, și regulamentul de joc, sancțiuni, deci nu este o carte de povestiri.

— Tovarășe Ghemigean, ne aflăm deci în fața unei cărți despre știința de a practica fotbalul, nu cum credeam, un divertisment pentru cititori.

— Este o carte de practică pentru jucători și arbitri, credem noi, autorii.

— Tovarășe farmacist Ghemigean, cite medicamente cunoașteți, în orice momente, fără să consultați formularul terapeutic?

— Presupunind că în practica mea de 40 de ani am memorat, pe lună, numai 10 produse, cred că tot ajungem la cîteva mii.

— Creierul meu a funcționat ca o mașină de calcul electronic și rezultatul e 4800...

— Nu e rău! E, într-un fel, chintesenta profesiei de farmacist.

— Sportul v-a pasionat în alt grad de intensitate. Pentru simetrie, stăpîniți un număr tot atît de mare și de reguli de joc?

— A trebuit să învăț regulile de joc cu aceeași stăruință ca și cursurile de farmacie. Am dat examene grele pe stadion ca și în sălile de curs. Dar nu cred că am învățat 40 de ani, mereu cite 10 reguli pe lună, ca-n profesia mea.

— Dualitatea medicină-sport v-a marcat viața. Care a fost dominantă?

— Cert, profesia mea. Dacă astăzi sint aici și nu în sport e cea mai bună dovadă.

— Un om cu profesia dumneavoastră, zi și noapte în ajutorul oamenilor, a putut rămîne atît de consecvent unei pasiuni care și ea este devorantă?

— Am practicat sportul de mic, mi-a intrat în sînge disciplina lui, care m-a ajutat și în profesie. În tinerete, zilnic am fost pe teren, am jucat tenis, am făcut sport de performanță, cînd n-am mai jucat fotbal, pentru că trebuia să mă decid — medicina sau stadionul — am dus o activitate obstescă... în domeniul sportului. De la responsabil sportiv în cadrul sindicatului pînă la funcții în diverse organisme ale CNEFS-ului. Și acum spriin această activitate ca vicepresedinte al Colegiului Central de Arbitri.

— Farmacistul este un om al doazelor de mare subtilitate. Pe teren ați fost la fel?

— Pe teren trebuie să fii corect! Arbitrajul este dificil și rar se poate vorbi de perfecțiune. Omul este supus greșelii, greșește și cînd arbitrează, fără să vrea, mă refer la buna lui credință. Nu este deloc ușor să iei decizii corecte în fracțiuni de secundă, cîteodată le poți lua în defavoarea unei echipe, fără să ai însă conștiința încărcată. Repet, nu există arbitraj perfect, dar există arbitraj corect,

„Aproape totul despre fotbal”

ceea ce este egal cu grija să nu viecezi un rezultat prin decizia ta.

— Deciziile dumneavoastră au fost vreodată contestate?

— Niciodată, cu toate că am arbitrat meciuri foarte grele, unde aș fi putut da ocazia la nemulțumiri.

— Uralele de pe stadion, suporterii, pot influența arbitrii? În secunda de decizie îl pot cuprinde indoielele, atmosfera stadionului îi poate schimba hotărîrea?

— Pe un arbitru slab de inger îl pot influența multe... De aceea cînd meciul se joacă acasă, unii cred că e sigur cîștigat. Falsă opinie pentru un om care este bine clădit!

— Nu la fizicul lui v-ați referit acum!

— Și nu la meciurile internaționale, ci la unele meciuri intercluburi, cînd arbitrii intranșigenți suportă chiar amenințări, dacă decizia e nefavorabilă echipei locale.

— Fiecare duminică din viața dumneavoastră a fost a stadionului?

— Cînd eram foarte tînăr și jucam fotbal, fiecare duminică îmi era ocupată. A venit internatul și nu am mai avut cea zi liberă, pentru că erau gărzi de noapte, pregătirea examenelor și atunci spitalul m-a rupt de jucătorul de fotbal și m-a trimis mai tîrziu către arbitraj. Pasiunea e pasiune nu o poate nimic înăbuși. Am făcut eforturi mari pentru a-mi chibzui timpul încît să pot trăi activ în lumea spitalului și activ într-a sportului.

— „Aproape totul despre fotbal” are doi autori. Nu este o poveste de vieți, de întîmplări, ci este o exemplară carte de reguli. Poate fi interpretată ca un manual de căpătii pentru arbitri?

— Așa au gîndit-o autorii, așa și este. Arbitrii din țara noastră își pregătesc examenele, problemele teoretice pe care le cer Colegiile județene și Colegiul Central de Arbitri, după cartea

noastră. Pentru loturile divizionare A, B, C, care anual dau două examene, subiectele de verificare a pregătirii lor sint selectate din „Aproape totul despre fotbal”.

— Imi dați voie să cercetez tabla de materii cu curiozitatea unui reporter care vrea să știe tot, pentru că fotbal n-am jucat, de arbitrat nici atît!

(Cu îngăduință amuzală)

— Vă rog, unde aveți nclărități, vă stau la dispoziție!

— „Mingea”, „Numărul jucătorilor”, „Arbitrul”, „Inscrierea unui gol”, „Incorectitudinile”, „Sancțiuni”, „Lovitură din punctul de pedeapsă”... Cît timp v-a luat elaborarea și redactarea acestei cărți?

— Prima parte este scrisă de arbitrul Chiriac Manușaride, partea a doua îmi aparține. Și una și alta au fost scrise într-un an și jumătate. În ce mă privește, în serile, din acest rîstimp, cînd veneam, după multe ore, de la spital, am fost preocupat numai de exactitate și concizie.

— Este o carte care se pretează la o continuare...

— Avem intenția să îmbogățim partea a doua.

— Atunci o veți transforma în „Totul despre fotbal”. O viață de arbitru n-are putea fi o altă direcție a scrisului dumneavoastră mai personal, o culegere a amintirilor de neuitat de pe stadion?

— Am avut de gînd și am renunțat pentru că, vedeți, de „neuitat” am crezut și eu amintirile, dar am făcut imprudenta să nu notez nimic din cei 12 ani de arbitraj...

— Sint și vieți mai lungi de arbitri?

— Sigur, cei care se apucă de arbitraj la 24—25 de ani, pînă la limita de vîrstă, 50 de ani, au dublul activității mele. Eu am început să arbitrez tîrziu, pe la 38 de ani.

— V-ați supus în cei 12 ani testului Cooper?

— Văd că sinteți informată!

— M-am pregătit pentru intil-

nirea cu dumneavoastră... De ce un arbitru are limita de activitate 50 de ani?

— Uneori aspectul exterior poate nu-i mai permite să apară în pantaloni scurți, poate că uneori podoaba capilară e mai săracă și acestea sint motive de ilaritate pentru spectatori mai puțin educați. Ajungem și la testul Cooper, al doilea și cel mai important motiv. Arbitrul trebuie să fugă în 12 minute 3000 de metri, să alerge 1500 de metri într-un anumit timp, 200 de metri într-un timp, și el e foarte scurt și la 50 de ani nu se prea încadrează. Cei care trec, totuși, aceste baremuri, își fac un mare rău, periclitîndu-și sănătatea.

— Viața arbitrilor din interior, nu este atît de spectaculoasă, ca atunci cînd îl oficiază...

— Ca și jucătorul el este supus aceluiași eforturi, pentru că trebuie să răspundă permanent la cerințele stadionului, să fie pe fază. În plus, în fiecare an, el dă examene...

— Dumneavoastră, după ce ați terminat farmacia, ca să nu ieșiți din ritm, ați continuat examenul în fiecare an...

— Aici nu se admit derogări!

— Critica de specialitate s-a pronunțat asupra cărții dumneavoastră și a lui Chiriac Manușaride.

— Așa se și explică reeditarea ei pentru că a fost considerată o carte unicat.

— Profesia dumneavoastră cred că v-a dat rigoarea, precizia, metoda...

— Metoda e învățată din facultate, celelalte sint rezultatul unei pasiuni frumoase care mi-a inseninat viața.

— Tovarășe Ghemigean, să încheiem cu o amintire colorată pe care ne-o încredințați nouă, înainte de a fi, poate, parte dintr-o viitoare carte...

— Arbitraj o semifinală a Cupei României, pe terenul de la Timpuiri Noi. Era o vreme cețoasă, ploioasă. Noroiul de pe teren era atît de mare încît noi eram, de sus pînă jos, negri. Meciul trebuia să se țină oricum pentru că una din echipe era în deplasare. Miza era mare, lume multă, stadion înflăcărat. Imi aduc aminte că am fluierat o greșeală a unui jucător și el, în replică, supărat pe mine, probabil, a lovit puternic mingea noroioasă, impropescîndu-mă de sus pînă jos. L-am eliminat din joc pentru comportare ireverențioasă față de arbitru.

— Nu era o nedreptate?

— Nu! Jucătorul, prin textul regulamentului, trebuie să se supună deciziei arbitrilor, fără să riposteze la decizia lui. Sportivitatea include și buna cuvință. Sportivitatea este obligatorie unde trăim, unde muncim...

— O respectăm toți?

CARMEN DUMITRESCU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Experiențe celebre (III)

La începutul veacului nostru, medicul Thoma Ionescu (1860—1926) era o personalitate științifică de prestigiu internațional. Intemeietor al școlii românești de chirurgie și anatomie topografică, el se dovedise un inovator în operațiile asupra ovarului, splinei, rinichiului, craniului, în chirurgia ulcerului gastric; era cunoscut pentru intervenții îndrăznețe, ca de pildă rezecția simpaticului cervical în hipertroidism, extragerea tumorilor nervului optic fără lezarea globului ocular, chirurgia radicală a cancerului colului uterin, cel dintîi tratament chirurgical în anghina de piept etc. Era de asemenea laureat al Premiului „Laboric” al Academiei de Medicină din Paris pentru lucrarea sa asupra herniilor (1890).

Inovator și în domeniul anesteziei, a adus și în această privință numeroase contribuții, dintre care cea mai importantă (cunoscută în literatura medicală ca „metoda românească”) a fost rahianestezia înaltă cervicală, practică uneori chiar la nivelul vertebrelor III și IV și echivalînd cu o rahianestezie generală. Aceasta îi permitea să

opereze și în cazul intervențiilor pe membrele superioare, cap și gît, la care rahianestezia lombară clasică nu era de nici un folos; injecta în acest scop un amestec de stovaină și stricnină (ulterior preferînd stovaină în amestec cu cafeina).

Cum metoda întîmpina neîncrederea specialiștilor, Thoma Ionescu a întreprins în anii 1909—1910 un răsător turneu demonstrativ, experimentînd procedeuul său, cu deplin succes, în clinici celebre, din Franța, Italia, Germania și S.U.A. (a fost primit și la Casa Albă). Medicul american William Mayo, din Rochester, care conducea o clinică renumită, declara atunci: „Nu știu ce să admir mai mult la domnia sa: abilitatea, știința și arta sau curajul extraordinar cu care se duce din clinică în clinică, înaintea unor oameni dispuși mai mult să critice decît să accepte ceea ce face și operează bolnavi pe care nu-i cunoaște...” Reușita a fost deplină.

În literatura medicală se menționează în mod curent „Marea experiență românească”, un sistem de vaccinare folosit împotriva holerei, dar și a

altor boli infecțioase, printre care mai ales febra tifoidă. A fost aplicat pentru prima dată în anul 1913, fiind conceput de un colectiv de specialiști în frunte cu medicul, epidemiologul și biologul Ioan Cantacuzino, fondatorul școlii românești de imunologie și patologie experimentală. Alături de el, au acționat o seamă de alți medici de valoare din cadrul Laboratorului de Medicină Experimentală de la București, printre care Mihai Ciucă, C. Ionescu-Mihăiești, D. Combiescu și Al. Slătineanu.

Epidemia de holeră izbucnise la sud de Dunăre, atît în rîndul soldaților români, cît și a populației civile, făcînd ravagii. „Statul major” al Laboratorului a luat în primul rînd măsuri de igienă și izolare. Apoi, cu un vaccin de calitate superioară, a început vaccinarea anti-holerică de masă în chiar focarele infecțioase, în plină epidemie. Metoda a stîrnit inițial nedumerire și chiar dezaprobare printre imunologii vremii, care considerau că vaccinarea este eficientă doar înaintea izbucnirii epidemiei; mai mult, aceștia prevedeau chiar reacții nocive, considerînd că dacă subiecții sint de acum infectați, o introducere suplimentară de agenți patogeni, chiar omorîți, va duce la o agravare a stării lor. S-a dovedit însă că savantul Ioan Cantacuzino, înțelesese mai profund mecanismul bolii și al combaterii ei, chiar dacă viziunea lui contrazicea în mare măsură ideea curentă a vaccinării concepută doar ca prevenire. În mai puțin de o lună, vaccinarea în plin focar infecțios a stîns epidemia, atît în

armată, cît și în rîndurile civililor.

A venit de aceea vremea ca scepticii să renunțe la obiecțiile lor, trecînd la studiul și la aplicarea metodei celei noi, socotită un moment de referință în istoria epidemiologiei; s-a apreciat ulterior de către specialiști că, datorită noului sistem de vaccinare, peste 20 milioane de combatanți, din toate țările, au putut fi feriți de holeră și febră tifoidă în cursul primului război mondial.

În activitatea marilor medici-savanți români se cunoșc adesea experiențe care au dat soluții unor probleme controversate, unele încercări implicînd chiar abordarea cu totul neobișnuită. Astfel, Constantin Levaditi (1874—1953), unul dintre fondatorii virusologiei pe plan mondial, un excelent cunoscător al bolii sifilitice, nu a pregătit să-i inoculeze singur sifilisul spontan al iepurelui (Spirocheta cuniculi), pentru a arăta că omul — în speță crescătorii de iepuri — nu au a se teme că se vor molipsi de această boală (deși agentul patogen repetiv părea foarte asemănător spirochetei sifilisului uman). O experiență riscantă? Cîtuși de puțin pentru cel sigur pe știința lui.

În cartea pe care i-au consacrat-o cu ani în urmă lui C. Levaditi, cei doi autori, Ștefan S. Nicolau și Radu Iftimovici, relatează istoria cu totul neobișnuită a unei alte experiențe, aparținînd anului 1921. Levaditi și asistentul său Șt. S. Nicolau au luat mai mulți iepuri de experiență, i-au operat și le-au introdus în peritoneu

saci de colodiu, în interiorul cărora au plasat virus vaccinal. Membranele de colodiu fiind extrem de fine, monomoleculare, cercetătorii presupuneau că inframicrobiile din sac nu pot ieși în peritoneu, dar că în schimb sururile hrănitoare din peritoneu vor pătrunde în sac, țînînd în viață, poate chiar înmulțind, virusul. Dar, în ciuda unor experiențe repetate, cu totul altfel s-au petrecut lucrurile. Pe peritoneul iepurilor au apărut, după cîteva zile, mici leziuni virale, care îl punctau. Concluzia nu putea fi decît una singură: virusii străbătuseră membrana de colodiu a saculețelor; „cercetătorii români făcuseră o descoperire de mare importanță, pusese în evidență ultrafiltratia, trecerea virusurilor prin membrana de colodiu”. Odată cu aceasta, dăduseră științei prima soluție pentru măsurarea dimensiunilor particulei virale, cu mult înaintea inventării microscopului electronic; mărimea porilor membranei de colodiu fiind cunoscută, putea fi determinată și dimensiunea virusurilor care ultrafiltrau.

Un an mai tîrziu, în 1922, alte experiențe ale aceluiași cercetător duceau la o concluzie crucială pentru medicină: virusurile omorîte nu dau imunitate, deosebindu-se și prin aceasta net de bacterii.

Deosebit de interesante și cu puternic ecou în istoria științei sint experimentările marilor fiziologi români: Daniel Daniopolu (1884—1955) și Grigore Benetato (1905—1972). Despre ele, în numărul viitor.

I.M. ȘTEFAN ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ În legătură cu solicitarea adresată nouă de Gheorghe Ștefan din satul Izvoarele, comuna Slobozia Conachi, județul Galați, care își exprima dorința de a fi încadrat într-o întreprindere gălățeană, am primit un răspuns favorabil din partea **Consiliului popular al județului Galați — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**: „La finele lunii ianuarie 1987, prin dispoziția nr. 10.463, Gheorghe Ștefan a fost repartizat ca docher în Portul mineralier Galați, unitate care are aprobarea organelor de resort în vederea încadrării în unele sectoare de activitate a persoanelor care nu au domiciliul stabil în acest municipiu.”

■ Dintr-o scrisoare, pe care și-au așternut semnătura peste 50 de locuitori din cele 8 sate ce aparțin comunei Poeni, din județul Teleorman, aflăm că de mai bine de un an chioscul alimentar din satul Vătăși a fost desființat din motive necunoscute, fapt ce afectează nu numai buna lor aprovizionare, dar și servirea unui mare număr de muncitori de la Schela petroliferă Poeni. Desigur, fiind vorba despre o problemă de larg interes cetățenesc, sperăm ca forurile competente să-și concentreze atenția asupra acestei stări de fapt, pentru aflarea în cel mai scurt timp a unei soluții de rezolvare, în concordanță cu nevoile oamenilor.

■ Un răspuns prompt, primim din partea **Consiliului popular al județului Hunedoara**, privind soluționarea scrisorii semnate de Gelu Chiriac, lucrător al Întreprinderii Mecanice din Cugir, județul Alba: „G.C. sesizează faptul că nu se respectă orarul de circulație al autobuzelor care transportă muncitorii din Oraștie la Cugir și de asemenea că nu sunt asigurate mijloace de transport la anumite ore spre localitățile Romoșel și Geoagiu, iar peronul gării din Geoagiu este amplasat prea jos față de înălțimea scârilor vagoanelor de tren, incomodându-i pe călătorii la urcare și coborire. Față de aspectele semnalate, s-au luat următoarele măsuri: începând cu anul 1987, atât Întreprinderea Mecanică Cugir, cât și principalele întreprinderi economice din Oraștie au încheiat convenții cu Autobaza Oraștie care va pune la dispoziția oamenilor muncii autobuze care să-i transporte la locurile de muncă și către localitățile de domiciliu. Începând cu data de 16 ianuarie 1987 a fost rezolvată și o altă cerință din zonă, și anume repunerea în circulație a cursei de călători cu plecarea la ora 17,45 din Romoșel și reîntoarcerea din Oraștie la ora 20,00. Gara din Geoagiu va fi modernizată în cursul acestui an, înlăturându-se, cu această ocazie, și deficiența semnalată. Socotim că prin aceste măsuri, problemele semnalate au fost rezolvate în totalitate.”

■ Am mai scris, în rîndurile acestei pagini, despre unele abuzuri comise tocmai de acia care sînt retribuiți anume pentru respectarea legalității, abuzuri ce lezează direct interesele cetățenilor. Iată însă că relatarea semnata de Nicolae Trebuian, maestru-instructor la Școala Generală din Verendin, județul Caraș-Severin, ne determină să revenim, acesta comunicîndu-ne că, în ciuda hotărîrii favorabile adoptate de D.P.M.O.S. Caraș-Severin privind acordarea alocației de stat pentru cei trei copii ai săi, contabilul Consiliului popular comunal Luncavița refuză în mod arbitrar să-i acorde acest drept legal, atît de necesar celor trei minori care, vrînd-nevrînd, au ajuns la mîna sa. Poate se va găsi cineva totuși care să-i „încheie” și contabilului socotelile așa cum se cuvine!

■ Transcriem, textual, răspunsul sosit din partea conducerii **Întreprinderii Antrepriză — Construcții Edilitare și Drumuri (I.A.C.E.D.) București**, prin care se încearcă clarificarea — dacă o putem numi așa — a unor aspecte negative semnalate de Asociația de locatari a blocului G1, situat pe strada Lucrețiu Pătrășcanu nr. 13; sect. 2: „Referitor la scrisoarea Dvs. (?!) nr. 2056/1986 și înregistrată la noi cu nr. 707/15.01.1987, privind evacuarea molozului din spatele blocului G1, vă facem cunoscut că din motive independente de voința noastră țiguma este plină de haz! — N.N.) evacuarea molozului se va rezolva în ultima parte a lunii martie a.c.”

■ **Consiliul popular al municipiului Oradea**: „Analizîndu-se sesizarea locatarilor din blocurile nr. 2, 3 și 4 situate pe Ca-

lea 1 Mai, din localitate, prin care se reclamă lipsa aprovizionării cu apă, s-au stabilit următoarele măsuri: în apropierea acestor blocuri a fost pus recent în funcțiune un hidrofor la care ele vor fi racordate, urmînd ca lucrările de racordare să fie executate în cel mai scurt timp după trecerea perioadei de îngheț. Se va crea astfel posibilitatea alimentării normale cu apă a acestei zone de locuințe.”

■ **Constatare**: un produs despre care nu se poate spune că ar avea cine știe ce valoare — luminările — se vinde în municipiul Giurgiu doar dacă cumpărătorul achită și contravaloarea unor... mănăși albe din cirpă, ce nu pot folosi decît cel mult amatorilor de glume, dornici să-și sperie cu ele prietenii! Sperăm ca factorii de resort din comerțul giurgiuvean să practice față de autorii procedurii o „tehnică”... fără mănăși!

■ **D.J.P.Tc. Tulcea — O.P.R.M. Tulcea 2**: „În legătură cu sesizarea apărută în nr. 49/1986 al revistei „Flacăra”: expediția coletului poștal 311, Ecaterina Gheorghe din București, la prezentarea obiectului de mesagerie a înscris atît pe buletinul de expediție cit și pe învelitoarea coletului, în loc de localitatea Babadag, jud. Tulcea, cum ar fi fost corect, numai Babadag jud. Tulcea (justificare, socotim noi, absolut formală! — N.R.). Cum în municipiul Tulcea există strada Babadag, coletul a fost păstrat în magazia oficiului mai mult decît termenul legal (poftim! — N.R.) fapt ce a determinat deprecierea conținutului. Întrucît conținutul coletului în cauză era alterat, destinatarul a refuzat primirea lui. Situația a fost reglementată prin acordarea despăgubirii petentei cu 500 lei, contravaloarea coletului poștal, sumă ce a fost expediată cu mandatul poștal nr. 210/1986. Luîndu-se legătura cu reclamanta, aceasta s-a declarat mulțumită, iar lucrătorii care s-au făcut vinovați de neatenție au fost sancționați.”

■ **Publicăm, evînt cu evînt, următoarea scrisoare**: „Subsemnatul Alexandru Cioana, domiciliat în Drobeta-Turnu Severin, str. Kiseleff nr. 39, bl. E5, et. 3, apart. 11, vă fac cunoscut că fetița noastră ALINA, născută în aprilie 1984 — pe cînd ne urcam la etajul 4 al blocului în care locuiesc, și ea vrînd să se sprijine pe balustradă, fără să mai am timp a o prinde, s-a rostogolit printre balustrade pînă la parter. Împreună cu vecinii din bloc am alergat jos, găsind fetița căzută la parter și sprijinită pe partea dreaptă a corpului. Dusă imediat la spital, i s-a constatat o fisură a piciorului drept și o rană superficială la frunte. A stat în spital o săptămînă cu piciorul în ghips. În prezent, fetița nu are nici o urmare cauzată de acest accident pe care l-a suportat la vîrsta de 2 ani și 7 luni.”

N.R. — Deși s-ar putea spune că nu face parte din profilul strict al acestei pagini, am publicat totuși scrisoarea fericitului tată, tocmai pentru a atrage din nou atenția părinților — și nu numai acestora! — asupra pericolelor aproape imprevizibile la care pot fi expuși uneori micuții nevinovați din partea unor surse greu de imaginat! Poate fi un prilej de meditație pentru noi toți, această întîmplare din care Alina a scăpat, într-adevăr, ca printr-un miracol...

■ Un apel, căruia îi dăm curs din dorința de a veni în sprijinul unui om aflat în pragul pensionării: „Subsemnata Jucovschi-Tofan Maria din București, B-dul Păcii nr. 23, bl. 3, sc. 6, apart. 304, lucrător în cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru industrializarea lemnului, vă rog să aveți amabilitatea de a mă ajuta, în sensul de a solicita celor ce ar fi în măsură să-mi restabilească vechimea în muncă pentru perioada 1952—1955 cînd am lucrat la Institutul de proiectări carbonifere (I.P.R.O.C.), devenit ulterior Institutul de proiectări miniere (I.P.R.O.M.I.N.), să-mi elibereze o adeverință în acest sens. Mă adresez dumneavoastră, deoarece de multă vreme nu reușesc acest lucru, (I.P.R.O.-M.I.N. nu deține arhiva decît din anul 1960 pînă în prezent), iar adeverința respectivă îmi este absolut necesară pentru întocmirea dosarului de pensionare.”

N.R. Mai exact, cine poate să-i spună Mariei Tofan-Jucovschi unde se află arhiva institutului, din perioada acelor ani.

■ **Consiliul popular al sectorului 6 al Capitalei** răspunde în legătură cu aspectele semnalate de Niculina Petre din București, str. Flămînda nr. 12, bl. 109, apart. 175: „Din verificările efectuate atît la Oficiul de pensii al sectorului 1, cit și la Oficiul de pensii al sectorului 6, a rezultat că reținerile care grevau asupra pensiei semnatarei au fost sistate, restituindu-i-se acesteia și suma de 300 lei ce i-a fost încasată în plus. Petiționarei i-au fost date toate explicațiile necesare privind sumele încasate și restul ce i s-a transmis prin mandat poștal.”

■ Vă mai amintiți poate faptul că în urmă cu citiva vreme consemnam în cuprinsul acestei pagini opinia unui bucureștean, care, relativ despre spargerea unei conducte de apă potabilă pe strada Olănești, aflată în imediată apropiere a Pieței Crîngăși, propunea, cu oarecare ironie, ca I.C.A.B.-ul să... populzeze cu păstrăvi noul riu format cu acest prilej. Pentru că întreprinderea amintită nu a luat nici pînă în prezent măsuri în vederea remedierii defecțiunii și de asemenea nu ne-a transmis nici un răspuns, ne temem că „propunerea” o fi fost luată în serios, motiv pentru care ne simțim datorii să precizăm că cetățenii de pe strada Olănești n-au, totuși, nevoie de păstrăvi, ci de o intervenție din partea lucrătorilor de la I.C.A.B.

■ Și tot... de-ale I.C.A.B.-ului! Cităm: „Urmare sesizării cetățenilor domiciliați pe Strada Sălăjeni sector 1 București, adresată revistei dvs. înregistrată sub nr. 12478/1986, prin care se solicita execuția lucrărilor de introducere a conductei de alimentare cu apă potabilă pe stradă vă comunicăm că lucrările au fost executate în totalitate. S-a introdus conducta de alimentare cu apă pe stradă și s-a executat bransamentele de alimentare cu apă la imobilele unde a fost solicitat acest lucru. Menționăm că scrisoarea cetățenilor străzi Sălăjeni a fost reținută la dosar I.C.A.B.”

■ Un răspuns favorabil primim din partea **Consiliului popular al municipiului Focșani**, răspuns așteptat de Vasilica Munteanu din localitate, Aleea Căminului nr. 11, apart. 48, care solicita sprijin pentru obținerea unei butelii de aragaz: „Din verificările efectuate, s-a stabilit că petiționara este pensionară, ca și soțul său, și nu posedă butelie de aragaz, motiv ce o determină să folosească mijloace improvizate pentru prepararea hranei. Deși V.M. s-a mai adresat consiliului popular municipal cu cerere în acest sens și în anii anteriori, nu i s-a putut rezolva doleanța din motive obiective. În prezent, cererea sa a fost rezolvată, iar petiționara se află în posesia buteliei.”

■ „Urmare scrisorii nr. 3346/1987, semnată de Ion Negrea din Tîndărei, str. București, bl. E, sc. C, et. 1, apart. 7 — ne informează **Consiliul popular al județului Ialomița**, vă comunicăm următoarele: în scrisoare, petentul solicita schimbarea apartamentului deoarece are o familie compusă din 6 persoane, iar locuința pe care o deține posedă numai 3 camere, una dintre ele fiind afectată de fenomenul de condens. Situația sa locativă a fost rezolvată, prin atribuirea unui apartament cu 4 camere situat în blocul 1 C, din ansamblul de locuințe 182.”

■ „Subsemnatul Emil Marinescu, domiciliat în Buzău, str. Unirii, bl. 33 A, et. 4, apart. 9, om al muncii în cadrul Întreprinderii „Energoutilaj” București, mă adresez dumneavoastră cu următoarea problemă: am lucrat la Întreprinderea Transport București între anii 1970—1980. În 1983, I.T.B. mi-a adresat o notă de imputație în valoare de 645 lei, sumă pe care am achitat-o la Circumscripția Financiară Buzău, care, la rîndul său, a expediat-o I.T.B.-ului prin contul 63037, chitanța nr. 156734/6.06.1983. Cu toate acestea, de atunci și pînă în prezent nu mă pot descotorosi de această imputație care mă urmărește pretutîndeni, fiind mereu chemat și întrebare despre acești bani. Mă gîndesc să îi achit și a doua oară, dar pot avea oare

certitudinea că nu voi lua din nou totul de la capăt?”

■ **Consiliul popular al județului Prahova — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**: „Referitor la scrisoarea adresată dumneavoastră de Ilie Prunoiu din Slănic, Calea Văleni nr. 2, vă facem cunoscut că semnatul este absolut al școlii profesionale, fiind calificat ca lăcătuș construcții metalice. Avînd această calificare, a fost repartizat la Întreprinderea Mecanică Plopeni, unde își desfășoară activitatea în prezent.”

■ „Firește, mai toate publicațiile ne bucură la sfîrșit de an și la început de an nou cu o mulțime de tipărituri: almanahuri, suplimente, agende, calendare și altele. Realizate cu ingeniozitate, competență și profesionalism. Dar ce s-ar putea spune despre o mică agendă de buzunar (model D, lei 6), tipărită la Întreprinderea Poligrafică Iași, pe care autorii, în graba lor, au făcut-o inutilizabilă, publicînd pe cîteva file statistici pline de inexactități? Iată cîteva, de pildă: țara noastră este nominalizată cu o populație de 22,7 milioane locuitori, ceea ce corespunde cu anuarul statistic ce a stat la baza documentării autorilor; dar dacă ești cumva curios să aduni totalul populației notat în dreptul fiecărui județ, ai surpriza să constăți că suma rezultată este doar cu puțin mai mare de... 15,5 milioane de locuitori. Tot din această agendă poți să mai afli că județul Vaslui are 321.936 de locuitori, în timp ce un manual de geografie conchide că același județ are peste 450.000 locuitori...” (Vlad Vornicu, str. Traian nr. 327, Vaslui).

■ **Consiliul popular al județului Neamț — Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă** ne informează în privința aspectelor negative semnalate de N. Nicolae din Piatra Neamț, str. Dobrogeanu Gherea nr. 71, bl. D 9, sc. A, apart. 14, care reclama unele defecțiuni apărute la hidroizolația blocului: „Toate problemele la care se referă N. Nicolae se confirmă. Deși blocul D9, din strada Dobrogeanu Gherea a fost trecut pe lista de remedieri de mai multă vreme, din pricina aprovizionării necorespunzătoare cu materiale necesare lucrărilor de remedieri, nu s-a rezolvat situația pînă în prezent. Blocul respectiv va beneficia de acestea cu maximă urgență, imediat ce se vor crea condiții.”

■ Pentru unii... „uituți” care se mai întimplă să lase deschise robinetele, producînd nu numai risipă de apă, dar și veritabile inundații atît în apartamentele proprii, cit și în cele ale vecinilor (din păcate, situații prea des întîlnite), un om harnic, maestrul Aurel Sucea de la Întreprinderea de Utilaj Greu — Craiova a conceput o mică instalație — în aparență banală, ne scrie A. S. — care are drept scop prevenirea și avertizarea în privința unor asemenea inundații. Autorul acestei „invenții” ne precizează că a realizat, de fapt, un simplu cap de robinet, adaptabil tuturor instalațiilor sanitare ce au diametrul de o jumătate de țol — aflate în orice locuință — căruia i se încorporează un traductor capabil să avertizeze în cazul rămîinerii robinetului în poziție deschisă.

■ Sperăm ca ideea ingeniosului maestrului să fie materializată, astfel încît „avertizorul Sucea” să-și afle cit mai curînd loc în rafturile magazinelor de profil. În acest sens, celor interesați, Aurel Sucea este gata oricînd să le pună la dispoziție un simulator în mîrme naturală, pentru studiu și edificare.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**: „În legătură cu aspectele sesizate în scrisoarea adresată dumneavoastră de către Bobocă Constantin din comuna Bălcești, județul Vilcea, vă facem cunoscut că pentru a-i veni în sprijin, petentul aflîndu-se încă în perioada de stagiatură, conducerea M.E.I. a stabilit ca acesta să fie din nou numit în învățămînt. Astfel, prin adresa nr. 49565/1986 s-a comunicat Inspectoratului școlar județean Gorj aprobarea ca profesorul Bobocă C. să

funcționeze ca titular la școlile din localitățile Borăscu și Miluta, unde exista o catedră rămasă vacantă. Acest lucru a fost comunicat verbal și în scris petentului, care în prezent funcționează la post.

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACIU ■

Poșta redacției

Galea Petru — Oradea: Hotărîrea Comitetului pentru problemele consiliilor populare nr. 30/1983 prevede repartizarea cheltuielilor pentru energia electrică consumată în casa scârilor și pentru funcționarea ascensorului proporțional cu numărul persoanelor care locuiesc în clădire, fără nici o diferențiere sau scutire în favoarea copiilor sub 14 ani. ● **Angheluță Nicușor — com. Huruești (Bacău)**: Revenitiți cu o scrisoare mai amănunțită. ● **Dumitru Marin — București**: Problema este de competența Justiției. ● **Ștefan Ilarion — Roman**: Adresați-vă consiliului popular. ● **Leontescu Relu — E. M. Rușchița (Caraș-Severin)**: 1) Sumele depuse de dv. ca părți sociale au fost virate în luna ianuarie în contul exploatarii miniere unde lucrați. 2) Conform art. 18 (2) din Legea 20/1967, trebuia să beneficiați de concediu de odihnă legal de la unitatea la care v-ați transferat. ● **Stoian Luminia — com. Victoria (Brăila)**: Pentru că ați pierdut dreptul de a funcționa în învățămînt, potrivit art. 19 din Statutul personalului didactic, puteți ocupa un post în domeniul culturii și artelor sau în administrația de stat pentru care legea nu prevede condiția de a avea definitivatul și care poate fi retribuit pentru nivelul studiilor superioare. ● **Harița Gheorghe — Iași**: Avînd în vedere omisiunea făcută, Inspectoratul școlar județean Iași va lua măsuri pentru a vi se plăti suma cuvenită pentru luna ianuarie 1986. ● **Chiriac Rozalia — Ploiești**: Trebuie mai întîi să vă clarificați situația familială. ● **Vecerdi Iulian — București**: Depuneți contestație însoțită de documente la consiliul popular. ● **Husac Jenică — Botoșani**: În conformitate cu prevederile art. 24 din Legea 1/1977, se exceptează de la obligația de plată a contribuției persoanele care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior. ● **Savu Vasile — Roman**: Persoanele fizice cu antecedente penale nu pot obține autorizația să dețină și să poartă armă de vîntoare (Decret 367/1971). ● **Nicolae Silvia — București**: Întrucît prin încălcarea prevederilor Deciziei nr. 608/1982 a C.P.M.B. Girbov Ion v-a cauzat pagube, pentru recuperarea contravalorii lor sinteti îndreptățită să vă adresați Comisiei de judecată de pe lângă Consiliul popular al sectorului 5. ● **Bratu Ioana — Constanța**: Trebuie să înțelegeți că nu mai puteți fi încadrată ca operator chimist în unități de profil pentru că ați încălecat prevederile Decretului 400/1981. ● **Asociația locatarilor, str. Sergent Gh. Tache nr. 13, sector 4, București**: 1) H.C.M. nr. 860/1973 pentru stabilirea măsurilor de executare a Legii 5/1973 este în vigoare. 2) Lucrările de întreținere și reparații la instalațiile de încălzire racordate la termoficare se execută de G.I.G.C. în condițiile Anexei nr. 3 la H.C.M. nr. 860/1973. ● **Alexandrescu Cristian — București**: Dispozițiile referitoare la acordarea ajutoarelor de maternitate prevăzute de Codul Muncii și H.C.M. nr. 880/1965 sînt aplicabile numai mamelor, nu și taților (chiar-dacă mama a decedat la naștere), neexistînd reglementări în sensul celor solicitate de dv.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Democrația ca fapt de viață

„Comerțul este unul din parametrii cu care se poate măsura nivelul de trai. Dacă oamenii «merge», înseamnă că oamenii trăiesc bine», ne-a spus Vasile Beșliu, directorul I.C.S.M. Mizil înaintea începerii adunării generale a oamenilor muncii din întreprindere.

Ne-am așezat alături de cei 232 de oameni ai muncii din I.C.S.M., cei care lucrând în magazine alimentare, în unități de alimentație publică, în magazine cu profil industrial sau în laboratoarele de producție au avut ca sarcină de serviciu în anul care a trecut să asigure toate condițiile ca mizilenii să găsească în magazine, restaurante și cofetării tot ce le-a trebuit.

De la bun început să spunem că planul pe anul trecut a fost depășit cu 3 milioane lei, adică mizilenii au cumpărat și consumat mai mult decât s-a așteptat de la ei. Comerțul „merge”, deci oamenii trăiesc bine. Ar părea că toată lumea trebuie să fie mulțumită. Nu este așa. Se putea cu siguranță mai mult dacă autoconducerea și autoaprovizionarea, gospodărirea unităților și a fondului de marfă ar fi fost sprijinite cu mai multă inițiativă. Această lume micuță, Mizilul, se știe, e un oraș nu prea mare, se pune în mișcare, are spirit critic și autocritic; marea majoritate a oamenilor au o îndelungată experiență în acest domeniu de activitate, se simte după felul cum vorbesc că le place meseria.

Georgeta Păteanu, președinta Comitetului sindicatului atrage atenția că lucrătorii din comerț trebuie să se sensibilizeze primii la toate problemele vieții economice, să nu ajungă în situația să le atragă altii atenția și să le dea soluții pentru ce trebuie să facă. Să iasă în întâmpinarea cumpărătorilor nu este doar o recomandare, ci chiar obligația unui bun lucrător din comerț.

Georgeta Cotici este de părere că va trebui să se dea mai multă atenție recepționării mărfurilor primite de la furnizori.

Gestionarul Vasile Alexe su-

blinază că fondul de marfă este problema numărul unu a comerțului. Au fost perioade cînd au lipsit frigiderele, lanternele și bateriile de toate tipurile, articole mult căutate.

Florica Sirbu, lucrător gestionar la magazinul alimentar Rapid, se angajează cu aceeași dragoste și abnegație să realizeze planul pe anul 1987. Atrage atenția că lipsesc în anumite zile pungile de plastic, detergenții și săpunul.

Toți vorbitorii sînt de părere că orașul are o rețea comercială nouă, modernă, care im-

Concret, convingător

pune un comerț de calitate. Se insistă pentru respectarea principiilor avute în vedere și pînă acum: mărfurile la vedere, servirea numai prin ușa din față, cuvîntul preferențial trebuie să dispară din vocabularul lucrătorului din comerț. Prin atitudine, disciplină și solicitudinea față de cumpărător, lucrătorii din comerț să consolideze impresia că atunci cînd cumpără sînt egali cu toți cetățenii. Soluțiile simple, care nu necesită eforturi financiare și care duc la modernizarea și ușurarea muncii să fie aplicate cu maximă rapiditate. Măsurile preconizate de conducerea întreprinderii, sugestiile din jurnalul cumpărătorului să fie aplicate încă de la începutul anului.

O problemă cu care mizilenii se mindresc și pe bună dreptate este cea a autoaprovizionării. Toate cele trei restaurante ale orașului și-au organizat gospodării anexe în care cresc porci și păsări. S-a pornit de la nimic, cum se spune. Din materiale rezultate de la demolări, s-au construit cocini și coțete. Efectivul a crescut an de

an, ajungîndu-se în anul care a trecut la 113 porci și 300 de găini. În 1986, prin tăierea a 43 de porci s-a suplimentat cota de carne alocată cu 4200 kilograme desfăcută în restaurante și, sub formă de preparate culinare, în unități de alimentație. Pentru a asigura hrana animalelor, toți lucrătorii întreprinderii fac agricultură pe terenurile repartizate de consiliul popular, terenuri virane, nefolosite, amenajate de ei, lucrează în acord global 15-30 de hectare ale C.A.P., iar în schimbul acestei munci li s-a dat spre cultivare 3000 metri pătrați de pămînt pe care cultivă dovleci, sfeclă, porumb. Tot pe aceste suprafețe se cultivă o parte din legumele și zarzavaturile necesare restaurantelor. Hrana porcilor mai este completată cu cartofii sub normă, care cad la insulozare. Pentru creșterea atitor porci este nevoie de muncă și de preocupare, dar pentru ce nu e nevoie de așa ceva?

Mica crăscătorie de porci din curtea Restaurantului Dealul Mare, condus de Nicolae Zidărescu, este racordată la canalizarea orașului și funcționează în perfecte condiții de igienă. În ziua în care s-a desfășurat adunarea generală, după terminarea acesteia, am vizitat-o. Erau creșcuți aici peste 40 de porci, mai mici sau mai mari, citeva scroafe stăteau gata să fete.

Iată că la Mizil s-a putut ca din mai nimic să se realizeze într-un an doar prin muncă și spirit gospodăresc peste 4000 kilograme de carne de porc și 300 de găini. Noțiunea de aprovizionare s-a materializat concret și convingător.

Să încheiem succinta noastră relatare de la Adunarea generală a oamenilor muncii de la I.C.S.M. spunînd că în anul care s-a încheiat lucrătorii din comerțul mizilean s-au dovedit corecți și cinștii și așteaptă rezultatele întrecerii pe județ pe ramura de activitate cu speranța că se vor situa pe unul din cele trei locuri din frunte.

OPREA GEORGESCU

aparatele aici. Nu, noi n-avem mijloc de transport, aduceți-le cu ce vreți, cu ce puteți... „Acasă nu se poate deplasa nimeni? Măcar să vadă despre ce e vorba, poate se repară pe loc?”. „Nu prea se poate, sîntem doar doi”. Unde-i al doilea? E tocmai pe teren. Cînd propunem să-l așteptăm, pe același ton indiferent aflăm că e... pe teren, la domiciliul său, fiindcă „ii e rău”.

Însotind echipele de control al oamenilor muncii

Uite actul, nu e actul!

După acest convenit test al amabilității și al onestității față de client, echipa se legitimează și trece la verificarea celor declarate de Ioan Călin. Surprizele continuă. În magazie existau mai toate piesele de schimb necesare, chiar un stoc de 12 compresoare, deși nouă ne declarase doar 4 și acestea numai pentru un singur tip de frigider. Opt, zice, ar fi defecte, urmează să le returneze fabricii. Dar unde-s formele, unde-s actele?

În aceeași dezordine și ambiguitate se află, vom constata, și documentele unității. De fapt, ce dezordine? Cele mai multe, dintre acelea absolut necesare și obligatorii într-un asemenea atelier unde se manipulează valori materiale importante, ale întreprinderii și ale cetățeanului, lipsesc cu desăvîrsire. Nici o factură de intrare a pieselor de schimb, nici un proces-verbal de recepție al agregatelor reparate și predate clienților, nici un așis cu prețurile pieselor și al manoperei, pe operațiuni, nici un registru de evidență a comenzilor, nimic în

afara unui chitanțier atemporal, cu copiii unor chitanțe prin care se arată doar că s-au încasat de la beneficiari niște bani. Pentru ce, cînd, de ce?, nu se știe, deși imprimatul respectiv obligă să fie înscrise toate datele fiecărui capitol. O normă obligatorie în prestații ca și în comerț. Nu putem să aflăm la ce dată și pentru ce posesorii frigiderelor existente încă în atelier au achitat sume ca acestea — 1436 lei (chitanța nr. 17917), 1791,50 lei (chitanța nr. 17907, 30 lei (chitanța nr. 17925)... S-au respectat ori nu tarifele? A fost ori nu corect încadrată reparația? Cum poate verifica cetățeanul (e dreptul său), cum pot verifica funcționarii din compartimentele financiar-contabile ori de control financiar intern? Totul pare cu atât mai inexplicabil, cu cît, la conducerea unității, ni se precizează că, în luna decembrie, s-a efectuat aici un inventar! De termenele de execuție, nici pomeneală (ceea ce, la drept vorbind, rămîne încă un deziderat și pentru alte unități și pentru alte domenii de activitate din sectorul prestațiilor de servicii și nu numai din Brăila), deși sînt la fel de obligatorii prin regulamentul de funcționare, deși constituie chiar un capitol al chitanței (ce rămîne mereu necompletat). Un frigider (chitanța nr. 17886), zace în atelier, din 5 noiembrie 1986, după spusele lui Ioan Călin și trebuie să-l credem, din moment ce n-avem o altă dovadă. De ce a fost adus înapoi, în termenul de garanție? Unde-i actul? Nu e actul! Dă indiferent din umeri.

În acest caz, informăm conducerea întreprinderii. Inginerul Gheorghita Constantin, directorul JJPIPS Brăila, vine prompt, la fața locului, constată chiar mai multe nereguli decît am putut-o face noi (nefiind de specialitate), se arată extrem de surprins, și decide măsuri. Încadrarea unității în Decretul 101, sancționarea celor doi lucrători (care, aflăm, sînt rude, astfel totul se aranja în... familie), repunerea în ordine a serviriilor corecte a cetățenilor. Și totuși, la o întrebare nu ni s-a răspuns: ce fel de inventar și ce fel de control din partea compartimentelor responsabile ale întreprinderii s-au efectuat în Unitatea 34? Cu atît mai mult cu cît se află nu departe de chiar sediul acesteia?

CICI IORDACHE-ADAM

Cine și cui fură căciula?

Unul dintre frumoasele orașe ale țării este și municipiul Bistrița. O arhitectură fidelă liniei moderne dar grijulie și față de tradiție, o sistematizare care ține seama, în egală măsură, de prezent și de viitor, în sfîrșit, ceva propriu — o lumină, un aer proaspăt, o culoare mereu vie a construcțiilor ridicate fie în ultimii ani, fie cu o jumătate de secol în urmă, însă recăpătîndu-și strălucirea prin talentul meșterilor de azi — fac din Bistrița un fel de casă de pîriet bun, pe care o revezi mereu cu bucurie. Noile construcții din centrul orașului, cartierele ridicate în ultimii ani — alevărate bijuterii sînt exemple la îndemîna oricărui vizitator, chiar și în trecere pentru cîteva ore. Îți impun, așadar, respectul pe care locuitorii și-l poartă, dorința lor de buni gospodari de a-ți arăta casa și curtea îngrijite.

În spiritul acestui respect, probabil, edilii s-au gîndit să schimbe și fața unor apartamente cu confort redus (trei sau patru), cum se numeau la vremea lor, pentru că, asemenea frumoaselor construcții de azi, și acestea vorbesc de o etapă de dezvoltare, nu numai a Bistriței, dar și a multor localități din țară, în fine, locuiri modeste, dar necesare la timpul lor, care, acum, însă, și-au trăit traiul. Pentru a nu deveni un „lest” greu de administrat și, mai ales, greu de suportat, specialiștii de la I.J.G.C.L. (în paranteză fie spus, o întreprindere căreia municipiul îi datorează mult din strălucirea lui), au căutat soluții menite să transforme lipsa sau bruma de confort în confort adevărat. Neexistînd un proiect tip de „revigorare” a acestor apartamente, bistrițenii au trecut la treabă, experimentîndu-și proiectul propriu. Și-au propus, astfel, ca, dintr-un apartament cu 2 camere, să facă locuințe cu o cameră, să deschisite, mai aproape de confortul pe care-l solicită cetățeanul astăzi, deci o cameră plus cameră, baie cu cadă și balcon. Însă de la intenție la fapte distanța este enormă. Am văzut locuințele și n-am înțeles cine cui fură căciula. Modificările

s-au făcut, într-adevăr, dar apartamentele arată la fel ca înainte. Aceleași degradări ale instalațiilor de tot felul, ale plafonelor din băi, ale pereților din bucătării, toate datorate izolațiilor executate defectuos. Ne-am spus atunci: dacă tot faci un lucru, de ce nu încerci să-l faci ca lumea? Să te bucuri. Este experimental tău, soluția ta, asemenea construcții există în multe alte orașe din țară, deci ceea ce ai gîndit poate folosi și altora. Nu banii băgați în această treabă contează acum, (deși nici sumele alocate nu sînt de neglijat), ci faptul că s-a compromis o idee bună. Ea a prins viață printr-o muncă de mîntuială, făcută fără nici un interes. Balcoanele, aplicate ca un buzunar la o haină, au început să se desprindă. Am reținut că, la viitorul blocuri, se va ține seama de acest lucru. Dar ele, balcoanele, există, și în apartamente locuiesc familii. Ele cum să privească experimentul? La ce le folosește asigurarea că la blocul vecin balconul va fi mai fidel clădirii și n-o va lua razna? Socotim că gîndul este de laudă atunci cînd și fapta care îi urmează este pe măsură. Iată însă că nu mai credem cu totul în buna credință a constructorului atîta vreme cît există tavane și pereți inverziți din cauza umezelii. Este adevărat, unii locatari „au întregit” degradările din apartamente cu inițiativă proprie. Astfel, scările și pereții holurilor poartă amprenta lipsei de educație și de simț civic al acestor inși. Prin mentalitate și atitudine ei sînt pe tiparul confortului trei sau patru. Dar aceste constatări nu scuză prestația constructorului al cărui experiment, e clar ca lumina zilei, a eșuat. Dacă vor continua să lucreze la fel, inițiativa nu va avea nimic de câștigat. Condițiile de locuit nu se schimbă iar experiența, de fapt, nu există. Ca să nu mai vorbim că locuințele ivite în urma experimentului sînt la fel de greu de întreținut, de administrat ca fostele apartamente, iar proprietarul nu este altul decît constructorul.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Gramatica străzii

Descoperi în eele din urmă magazinul de închiriat obiecte pentru nunți și alte prilejuri ceremoniale plasat într-un frumos și sugestiv punct strategic din Tirgu Jiu: între Coloana nesfîrșită și gară. Și iată-te în fața respectivului magazin, gata echipat să transporti vesela pentru apropiatul eveniment.

După o cercetare pasionată descoperi cu oarecare stupeoare că singurul loc prin care poți pătrunde în interiorul clădirii e o ușă, situată chiar pe colț, deasupra căreia scrie însă... FRIZERIE. Imediat îți cade fisă: păi sigur că da! Înainte de nunță nu strică o tunsoare! Iată o idee cit se poate de ingenioasă, specifică popoului unor oltenesc: dacă vrei să închiriezi obiecte pentru nunță, trebuie să treci mai întîi pe la frizerie. Te-ai decis s-o faci și pe asta, ești om cu simțul umorului, dar din păcate, ajuns în frizerie, constăți că nu are nici o cale de comunicare cu magazinul de închiriat. Și era o idee bună, de viitor chiar!

Află din nou în stradă, începi să ai unele îndoeli în privința magazinului. Atunci descoperi în geam un orar (auriu pe fond negru) care te lămurește: ai venit exact în orele în care magazinul de închiriat trebuie să fie în plină activitate. Geamurile înalte, decorate cu grilaje de fier forjat îți sugerează că dincolo de ele se află valori comparabile cel puțin cu ale Băncii Naționale. O privire inevitabilă pe geam îți descoperă însă un peisaj contrariant: gramezi mari de farfurii adînci și late, coloane de cratițe verzi și roșii, stive de castroane metalice, saci de plastic cu albe vase, toate pe jos, într-un amestec jenant cu suluri mari de covoare murdare și mochetă jupuite.

În această situație nu-ți rămîne decît să te resemnezi a mai cerceta o dată firma curată, scrisă frumos cu litere albe, curate, pe fond albastru, curat, litere mari, luminoase, deasupra geamurilor mari, luminoase, pe o fațadă proaspăt tencuită, curată, luminoasă: Cooperativa „Prestarea” — Tirgu Jiu, INCHIRIAT OBIECTE

PENTRU NUNTI ȘI BOTEZE ȘI INBUTELIAT SIFOANE.

Vrea cumva textul firmei să sugereze că pe lângă obiecte pentru nunți și botezuri se pot închiria și obiecte pentru „inbuteliat sifoane”? Care vor fi fiind însă acele obiecte atît de trebuincioase (încît sînt alăturate ca importanță celor pentru nunți) dar de care încă n-ai auzit pînă acum? Comical acestei sugestii nu e întrecut decît de asocierea mecanică (născută din folosirea abuzivă a conjuncției și) dintre sîrbătorea unei nunți sau a unei nașteri și evocarea derizorie a „sifonului. Nu mai trebuie decît să observăm că formei incorecte la plural a substantivului „boteze” i se alătură escaladarea regulii fonetice conform căreia înaintea consoanelor p și b apare întotdeauna m în locul lui n (deci inbuteliat) ca să constăți că în textul scurt al acestei firme s-au făcut cele mai spectaculoase greșeli posibile încît te întrebă aproape inevitabil: cum o fi scriînd autorul acestei „perle” gramaticale un text de o jumătate de pagină?

Am văzut fel de fel de firme în viața mea. N-o să uit niciodată, de exemplu, că pe Valea Prahovei un restaurant se numește... TEMPERANȚA. Firma din Tirgu Jiu le întrece însă în hilaritate pe toate celelalte. Mai mult decît atît, pe aceeași clădire situată pe colțul a două străzi, sînt fixate următoarele plăci, fiecare cu semnele ei de avertizare: Unirii, Inchiriat obiecte pentru nunți, boteze și inbuteliat sifoane, Ana Ipătescu, Frizerie. Încercați să cițiți cuvintele acesteia cursiv, așa cum le percepe ochiul, aproape instantaneu, fotografiîndu-le în cadrul aceleiași semnificații stradale. Nu trebuie să fii chiar semiotician ca să-ți dai seama că acest amestec de semne dă un sentiment penibil, că funcția lor iconică e depășită de absurdul asociației.

Înainte de toate, cei care pun și aprobă afișarea stradală a unor astfel de firme ar trebui ei înșiși să închirieze în prealabil o GRAMATICĂ A LIMBII ROMÂNE!

ION ZUBAȘCU

Campionatul bate la ușa

Turul campionatului de fotbal a marcat desfrământarea a ceea ce se numea „cvartetul frunțas”. Intrarea în pluton — nedorită de ele și nesperată de celelalte — a echipelor Sportul Studențesc și Universitatea Craiova a creat două locuri vacante pe care s-au instalat F.C. Olt și F.C. Argeș. Gândim însă că ascensiunea acestor două echipe se datorează nu doar conjuncturii amintite ci și capacității profesionale a antrenorilor lor. Vor reuși ei să-și mențină echipele pe pozițiile actuale, dând astfel o nouă configurație „cvartetului frunțas”? Răspunsurile le vom afla în timp, dar ele pot fi sugerate de modul cum gândesc respectivii antrenori despre câteva probleme mai generate ale fotbalului nostru și activității lor.

Dialog despre un loc pe podium

Gheorghe Constantin

„Coordonator de joc este cel care are mingea”

— Pină acum, ați realizat mai mult sau mai puțin de ce v-ați propus când ați început meseria de antrenor?

— Sigur, nu sint mulțumit de ce am putut face. Am dorit — și așa fi putut face — mai mult. Dar sint și conjuncturi, cum e atunci când prinzi la echipă un mănunchi de jucători foarte buni. Oricât de bun ar fi un antrenor, rezultatele sale depind și de valoarea jucătorilor cu care lucrează. Instruirea, care depinde de antrenor, merge pînă la un plafon, care poate fi trecut numai de valoarea jucătorilor. Pentru că există foarte multe momente de joc în care numai jucătorul poate decide.

De aceea este și foarte greu de stabilit o ierarhie corectă a antrenorilor.

— Cum a evoluat fotbalul în răstimpul de cînd nu mai sinteți jucător? Credeți că, astăzi, echipele mai au nevoie de un „profesor” în teren, cum erați dv. odinioară?

— Azi au cam dispărut coordonatorii de joc, regula fiind ca cel care are mingea să dețină un astfel de rol. Altfel, existența unui singur coordonator poate fi anulată de un marcaj sever, și s-a dus toată tactica...

Pe de altă parte, în fotbal nimeni nu poate să semene cu nimeni, mai ales în cazul unor

jucători din epoci diferite. Eu am fost considerat un jucător mai lent, dar întotdeauna am avut slăbiciuni pentru cei care aveau viteză. Și, în orice caz, prefer jucătorii buni, care intrunesc mai multe calități.

— Prezența lui F. C. Olt pe podium se datorează unui progres al acestei echipe, sau și regresului celorlalte, care compuneau cvartetul frunțas?

— Vorbind cinstit, și regresul celorlalte a contribuit, dar și creșterea lui F. C. Olt, pentru că, altfel, se îngheșiau altele în locurile rămase libere...

— Ce părere aveți despre campionatul nostru? Dar despre echipa națională?

— Cred că fotbalul nostru se situează la ora actuală destul de bine pe plan mondial și european. Echipelile noastre n-au fost cu nimic mai prejos decât adversarele lor în ultimele confruntări internaționale. Exemplul cel mai elocvent este Steaua — River Plata; cine vedea meciul de la un moment dat ar fi crezut că Steaua conduce pe tabela de marcaj... Iar la națională, în meciul cu Spania, numai lipsa de decizie a jucătorilor noștri în câteva momente cheie a făcut să ieșim învinsi.

Jocul nostru e mai plăcut, sistem mai isteț la tactică, avem jucători mai talentați — dar toate acestea se leagă de conștiințiozitatea jucătorilor, antrenorilor și conducătorilor, a tuturor factorilor de care depinde fotbalul nostru.

— E reconfortant ceea ce spuneți, se pare că sintem cu fotbalul mult mai „în față” decât credeam...

— Dar se pot compara meciuri de-ale noastre cu cele din alte campionate, instrumentul asta mai nou, video, dînd accea-

tă posibilitate. Desigur, nu totdeauna, dar avem meciuri peste nivelul altor campionate. Fotbalul nostru a devenit mai competitiv decît credeam. Trebuie să ne obișnuim, de pildă, cu ideea că avem 4—5 jucători peste valoarea oricăruia din echipa Spaniei — ca să mențin comparația... Că am pierdut, asta e altă poveste.

— De ce am pierdut?

— În primul rînd pentru că am greșit intrînd în ritmul lor. Apoi, mai e o problemă generală, legată de așa-zisa dispariție a posturilor. Eu cred că, dimpotrivă, numai printr-o așezare echilibrată a jucătorilor se poate realiza o dinamică bună. Asta nu înseamnă, însă, că un jucător nu poate să apară și în alte zone, dar mai întii să-și îndeplinească sarcinile zonei lui. Golul l-am primit tocmai în urma unor slăbiciuni în îndeplinirea acestor sarcini, doi jucători spanioli prinzind pe picior greșit patru de-ai noștri.

— Va rezista F. C. Olt pe podium, țovarăș Constantin?

— E prematur să discutăm asta. Pregătirile de iarnă au decurs corespunzător, preocupîndu-ne mai ales de construcția fazelor de finalizare. De aici poate vor ieși mai multe goluri, mai multe victorii și, deci, mai multe puncte...

Florin Halagian

„Sint incomod pentru cei lenesi”

— Sinteti cotat ca antrenorul din afara Capitalei cu cele mai bune performante. La care din acestea țineți mai mult?

— La cele obținute cu F.C. Argeș; două titluri de campionă, de două ori pe locul doi, de trei ori pe locul trei și victoriile — prețioase. La vremea respectivă — asupra lui Real Madrid, C.F. Valencia și Panathinaikos Atena.

— Se spune despre Argeșul antrenat de dv. că „urmărește rezultatul”, că „se apără supranumeric”, că „practică marcajul” etc. Vă însușiți aceste reproșuri?

— Se pot face reproșuri echipei noastre, atît pentru jocuri de acasă cit și din deplasare, dar e interesant că ele vin din partea echipelor pe care le învingem...

Lăsînd gluma și analizînd în ansamblu stilul de joc al lui

F.C. Argeș, se poate spune că acesta se încadrează în recomandările tehnice ale F.R. de Fotbal, cu unele variante adaptate la posibilitățile jucătorilor noștri — între care și ideea de joc pe contraatac. Această adaptare a dus la o bună comportare a echipei valorificînd mai bine calitățile specifice ale noilor sau vechilor componenți ai F.C. Argeș.

— Contează pentru dv. personalitatea jucătorului? Vă întreb gîndindu-mă că ați fost mulți ani antrenorul celui mare fotbalist care era Dobrin, dar și antrenor al multor jucători anonimi.

— Prin personalitatea jucătorului eu înțeleg „eu-l” acestuia, cu toate caracteristicile pozitive sau negative pe care le are. Și respect această personalitate, dar cu condiția ca aceasta să nu fie în detrimentul echipei și colectivului din care facem parte. Mă preocup formarea jucătorilor și ca oameni, ancorări în realitate și pe care societatea să se poată baza după ce ei încheie activitatea competițională. Valoarea de excepție pe care a avut-o, de pildă, Dobrin rămîne pusie dacă nu este completată și cu alte calități morale generale. Sper ca și el să-și fi dat seama de asta, cit încă nu e prea tîrziu.

— Vă considerați un antrenor incomod pentru jucători și pentru cei din jur?

— Dacă jucătorii sint preocupati de interesele lor profesionale și, mai ales, le respectă la nivelul cerut de marea performanță, sint întrutotul alături de ei.

Pentru cei din jur, de multe ori pot deveni incomod, atunci cînd aștepta nu-și respectă mîneria, sarcinile sau fac lucruri în detrimentul intereselor colective ale clubului și ale echipei.

— Sinteti, cu F.C. Argeș, la „al treilea val” al reconstrucției echipei; cu primul ați cîștigat campionatul în '72, cu al doilea — în '79. Dacă nu interrupeați o vreme, ați fi cîștigat titlul după alți șapte ani, în '86, nu?

— Probabil... Cert este că am reluat munca la F.C. Argeș în 1985; la sfîrșitul turului ne-am clasat pe locul 8, la cel al returului — pe 6. Iar acum, după turul actualului campionat, pe 4...

— Progresia aritmetică ar indica locul 2 la sfîrșitul campionatului!

— E foarte greu, deși nu imposibil...

— Totuși, ce v-ați propus pentru actualul sezon competițional?

— Pentru actualul an competițional F.C. Argeș și-a propus în primul rînd continuarea procesului de construcție a echipei, cu perfecționarea jocului, în care să se echilibreze mai bine faza de apărare cu cea de atac, cu participarea la acestea a unui număr mai mare de jucători, însoțită și de o creștere a factorului tehnico-tactic.

Iar pentru anii ce urmează, F.C. Argeș își propune permanentizarea îmbunătățirii clasei de joc, formarea și promovarea de noi jucători talentați, în divizia A și în loturile naționale.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Civilizația sportului

Vocea stadionului

Se apropie primăvara fotbalistică. Au început meciurile amicale. Se discută mult despre antrenori, jucători, arbitri. Nu putem omite, însă, nici publicul. Am mai spus-o și cu alt prilej că zicala „prietenui adevărați la nevoie se cunoaște”, convertită în limbaj fotbalistic, înseamnă că suportierul adevărat este cel care se bucură de succesele echipei sale dar își păstrează demnitatea, țînuta, sportivitatea atunci cînd formația favorită părăsește învinsă terenul.

Ce facem însă cu suporterii care se supără pe arbitri și pe adversari, adresîndu-le clasicele huiduieli și epite „colorate”? Pînă nu demult se putea merge la stadion cu un copil sau o femeie. Acum însă lucrurile au degenerat, injurăturile avînd o arie de neconcepție, incredibilă. Ce facem cu cei pe care trebuie să-i educăm (cei tineri, fete și băieți), ce facem cu soțiile noastre care doresc și ele să privească un spectacol fotbalistic?

Opinie colectivă în tribunele stadioanelor de fotbal nu prea mai există. Alcoolul, turbulenta, huliganul nu se sfîșie să-și arate colții și puțini sint cei care se încumetă să-l pună la punct. Clubul Jiul din Petroșani a avut ideea, excelentă după părerea noastră, de a permite femeilor (probabil și copiilor) intrarea gratuită la meciuri. Ca o consecință, ni se spune, a crescut nu numai numărul spectatorilor ci și... sportivitatea în tribune. Poate că o prezență mai numeroasă a acestor categorii de spectatori i-a determinat pe turbulenți să-și cenzureze înșanitățile. Stațiile de amplificare ar trebui mai stăruitor folosite pentru epeluri la comportare civilizată. Ar mai fi unele soluții printre care cea mai eficace ni s-ar părea desființarea acelor „galerii” nesportive, de-a dreptul josnice, care proferea-ză trivialități în cor. Abia am scăpat de acel neplăcut, strident și umilitor „Ați min-cat bă-ta-ie!” pe care-l scandau uneori „suporterii” a căror — să-i zicem — „pasivitate” eclipsa bunul simț și respectul elementar pentru ceea ce se numește întrecere sportivă — și au apărut alte imundități jalnice versificate.

Este omenesc să te bucuri sau să te intristezi la o întrecere în care sportivi și spectatori, deopotrivă, trăiesc deseori momente de mare tensiune nervoasă, dar marea masă a publicului, formată din oameni educați, trebuie să aibă o reacție drastică ori de cite ori apar în tribune fanatici puși pe destrăbălare. Poate așa vom ajunge să ne satisfacem deplin un spectacol, indiferent care dintre actori joacă mai bine. Cînd vom reuși să ne bucurăm de succesul alor noștri fără să ne intristăm la înfrîngerile lor, vom fi parcurs un drum esențial către actul de cultură care trebuie să fie spectacolul sportiv. „Vae victis” este o expresie valabilă numai după războaie în care se pierd vieți. Să rămîin acolo! În sport, oricînd există o cale de apel, o nouă competiție, o nouă cale de afirmare.

Așteptînd sezonul fotbalistic 1987, să sperăm că într-o zi valoarea umană se va plasa deasupra gloriei, că vom ajunge să preferăm o înfrîngere cinstită unei victorii cumpărate, că împreună, prin eforturi comune, vom crea pe stadioane un climat de seninătate. Ce frumoasă izbîndă ar fi aceasta pentru fotbalul românesc!

CRISTIAN ȚOPESCU

„Pe scut” sau „sub scut”?

Miza echipei masculine de handbal pentru campionatul mondial ce va începe marți în Italia este dublă — morală și sportivă, deopotrivă: mai întii, să demonstreze prin viitoarea clasare că locul 9 pe care-l deținem în prezent este cu totul accidental față de valoarea și tradiția handbalului nostru; apoi, să obțină calificare la Olimpiadă. Acest din urmă obiectiv presupune prezența în finală. Cu alte cuvinte, este incomparabil mai greu să ne clasăm acum între primii doi, decît o puteam face anul trecut, între primii șase! Dar ce-a fost, a fost — important este acum să privim cu încredere și speranță evoluția handbaliștilor noștri.

Ei sint în grupă cu Polonia, Italia și Finlanda. Dificultatea provine din realitatea că, dinșpre celălalt „sfert” de tablou, se va califica puternica echipă a U.R.S.S., cu care mai mult ca sigur ne vom disputa locul întii în grupa semifinală și, deci, prezența în finala campionatului. Rezultatele recente ale acestei echipe (victorii detașate în două puternice turnee, în Spania și R.D.G., unde a învins cam tot ce e mai bun la ora actuală în handbalul european) o recomandă drept mare favorită. Dar, cum spuneam, nici un meci nu poate fi considerat jucat dinainte, de multe ori, totul depinzînd în bine sau în rău, de o cipă de inspirație.

Lotul nostru va pleca duminică spre Rovereto, localitate în nordul Italiei unde-și va avea „cartierul general” cel puțin pentru prima parte a campionatului. Pregătirea jucătorilor a ajuns „la un stadiu bun, aprecia antrenorul Eugen Trofin, deși i-aș fi vrut mai stăruitori la problemele de tactică”. Pe lîngă handicapul poziției de pe care plecăm acolo (acel obsedat loc 9!) și al mediei ridicare de vîrstă (în jur de 30 ani) a componenților, s-a mai adăugat de curînd și situația neplăcută a accidentării unor jucători de bază: Covaciu (entorsă), Roșca (operat la genunchi), Zaharia (întindere de ligamente). Toți aceștia au devenit indisponibili, rămîinînd, acasă. Semne neliniștitoare de întrebare ridică și mai vechea accidentare a lui Marian Dumitru, al doilea inter al echipei (alături de Stingă). Eventuala lui indisponibilitate va fi, de asemenea, greu surmontabilă. Un alt jucător de bază, Mocanu, și-a spart arcada, dar recuperarea lui e deplin posibilă.

Cam acestea ar fi elementele dinaintea startului în importanta competiție la care va participa naționala de handbal. Va fi o întrecere dură, extrem de disputată și, ca atare, deschisă oricărui rezultat. Credem însă, în dăruirea și dirzenia handbaliștilor noștri, în abnegația cu care-și vor apăra șansele, după cum, indiferent că se vor întorcer „pe scut” sau „sub scut”, sperăm că eforturile de redresare a handbalului nostru nu vor întîrzia să-și arate roadele.

OCTAV IONAȘC

mondial chiar la nivelul jucătorilor maturi, cu tentația vădită de a promova un super-rugby pentru super-atleți. Cu un an în urmă, țara noastră a participat în mod experimental la un astfel de proiect concretizat în Australia și echipele noastre rugbyste au început să

Rugby — VII

aibă în vedere și acest nou aspect al pregătirii competitive. Și iată că, pentru începutul lunii aprilie a.c., în zilele de 4 și 5, s-a primit o nouă invitație la un important Turneu de Rugby-VII, ce se va desfășura tot la Sydney (Australia), la care vor participa, în principiu, reprezentativele țărilor selecționate pentru apropiata Cupă Mondială de Rugby-XV. Poate că organizarea acestui turneu, ca și recentul turneu Rugby-Masters din Franța, se înscrie într-un vast program pregător și de tatonare a nivelului participanților așteptați, dar nu e mai puțin adevărat faptul că

mîni-rugbyul devine tot mai atrăgător și spectacular, aflîndu-și cu repeziune noi prozeleți, așa cum s-a întimplat în cazul handbalului și se precizează chiar în fotbal. Ca urmare a noii invitații menționate, pentru selecționarea și pregătirea unui lot special, sub conducerea antrenorului Radu Demian, lot deosebit de cel aflat în pregătire pentru Cupa F.I.R.A. în zilele de 18-19 februarie a.c. se va organiza în Parcul Copilului din Capitală o competiție-fulger, la care vor participa aproximativ 40 de jucători din toată țara, dintre care se vor alege numai 9 echipieri, dotați cu pregătire fizică și tehnică superioară. Suporterii sportului cu balonul oval vor avea ocazia unor spectaculoase confruntări. Totodată, acest inedit interludiu rugbystic va constitui și nucleul unei noi selecționate Rugby-VII, pentru un turneu anunțat la Hong-Kong, prevăzută pentru 28-29 martie.

Dorim sportivilor noștri o comportare cit mai meritorie în aceste competiții internaționale de o nouă factură, urîndu-le să marcheze și în asemenea testări, o cit mai demnă afirmare!

TUDOR GEORGE

„Biță” e nemaipomenit! El, Iacob Câmpeanu, câștigă din nou „slalomul”. A cita oară? Nu-i prea plac statisticile, dar e sigur că arareori a pierdut. Ca de altfel și Mihaela Oprea, textilistă la Someșul, bucuoroasă de-acum să apară în clasamente, sus în virful podiumului, cu noul ei nume, Husar...

Acolo, sus, pe pirtia de la Băișoara, cind s-a dat startul pentru Iacob Câmpeanu, cel mai emoționat spectator era un boț de om, Raul Câmpeanu, cel care la nici cinci ani promise să-și depășească părințele. Dar pînă atunci mai sînt cîteva ani, răstimp în care „Biță” se gîndește să culegă alte bucurii de pe pirtile de schi, proximal „plan” fiind cel de a învinge la Vatra Dornei în „Cupa U.G.S.R.”.

„...Expediția” organizată de sindicatele clujene pe pirtile de la Băișoara, o cocheta stațiune din Munții Apuseni, situată la cota 1400, cu zăpadă și ierni mai lungi cu 21 de zile decît cele de la Predeal se încheie; urma momentul premierii în care Octavian Chichîșan, reprezentantul sindicatelor, n-a înminat doar diplome și premii, ci și brevete de suflet pentru pasiunea din sufletele pline și împlinite de bucuria sportului. L-am văzut pe Raul, boțul de om, lăcrimînd de bucuria succesului celui mai proaspăt al lui „Biță”. L-am văzut fericit pe reprezentantul Huedinului atunci cînd i s-a conferit diploma pentru tenacitatea cu care a învins nebănuite obstacole, fără a abandona la proba de „fond”. Dar cite alte fapte! Imaginați-vă, acolo, sus, în inima muntelui, citeva sute de copii, trăind marile bucurii ale zăpezii, ale întrecerii sportive... Este grupa de performanță a Casei pionierilor din Cluj-Napoca! Totul

este impresionant aici. Și spiritul de solidaritate al copiilor, și adevăratele sentimente de responsabilitate sădite în sufletele lor, și disciplina aspră intronată: „prețul” întirzierii a citeva minute începe să depășească cifra de 25 de genoflexiuni... Copiii dorm singuri, fără ca cineva să răcească, mîncînd, fără a face „mofiturile” de-acasă. În citeva zile, au „cucerit” deja pirtia mare, iar de-acum se pregătesc pentru „marele zid”, de-acolo, de după brazii, de buncii uluiți de progresele nepoților. Uluiți ca de altfel și Iosif Viehman,

Ce-am mai aflat la Băișoara? Da, am mai aflat cite ceva și despre fotbal: vechiul „U”-ist, Vasile Costin, crede că tinerețea lui „U” începe încă din sezonul ce vine să rodească. Mi-a vorbit mai ales despre schi: peste citeva zile urma să înceapă „Cupa Constructorului”, o manifestare ajunsă la cea de-a XV-a ediție, care reunește la start constructorii din citeva județe, cam 200 de fiecare dată. Se va discuta cu siguranță și despre noua fabrică de freon de la Tirnăveni, pe care, printr-o exemplară organizare, constructorii

Sus, la Băișoara

tatăl Cristinei care cu greu își mai găsește timp să se gîndească la lumea peșterilor. O lume care i-a adus anul trecut una dintre descoperirile de senzație: cercul speologic „Emil Racoviță” al Centrului universitar Cluj-Napoca a descoperit în Valea Firii, undeva sub Padiș, o peșteră lungă de 20 de kilometri, cu cele mai mari cristale de calcit din țară, a treia din lume! În ultimii trei kilometri, „curge un riu subteran, despre care deocamdată nu se știe mai nimic: nici de unde vine, nici unde „merge”. Punctul terminus al peșterii, a fost atins doar de scafandri. Dar poate și mai uluitoare e faptul că la nici 80 de km de Cluj-Napoca, în această peșteră, se află cea mai mare „sală” din România: lungimea — 300 m, lățimea — 100 m, înălțimea — 40 m!

de la T.C. Ind. Cluj s-au angajat s-o termine în jumătate din timpul prevăzut, astfel încît importul de freon să se încheie cit mai repede. Și tot acolo, la Băișoara, gîndurile-i vor purta spre anii ce vin, cînd, pe platourile alpine vor trebui ridicate alte cabane, alte amenajări turistice, alte pirtii, poate chiar la „Buscat”, cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase, unde soarele bate tot timpul zilei, iar la 1 Mai se mai poate schia.

Dar dacă cineva s-ar gîndi să acorde premiul pentru cei mai statornici iubitori ai schiului, vor trebui să găsească, pentru departajare, veritabile criterii matematice. Pentru Gotea, conferențiar cu specializarea schi, de trei decenii de cînd „bate” munții Băișoarei, știe mai toate tainele locurilor. Rememorează moment

moment nașterea pirtiei actuale, „startul” la cea nouă de sub „Buscat”, lungă de 2 km, care ajunge pînă sus, la cota 1680, deasupra Poienii Iancului. Da, semnificative visuri vechi, făurite încă prin 1935, atunci, cînd aici, la Băișoara, în prezența lui Emil Racoviță și a lui Iuliu Hațiegand, sub auspiciile „Turning-Club”-ului, se inaugura prima cabană, azi pierdută și uitată printre noile construcții.

Alt candidat la „titlu” este și dr. Aurel Grosu, cîndva campion universitar de schi, iar azi retras în ale arbitrajului. Pirtia e refugiuul său pentru fiecare clipă liberă. El, fostul component al lotului național prin anii 1946, atunci cînd a fost vorba de truda amenajării, a fost primul prezent. Am greșit însă: azi nu este numai arbitru. Este chiar și monitor. Și are destule mulțumiri: de citva timp, Ioana, nepoțica sa, coboară fără probleme „marele zid”!

Sînt, desigur, mulți alți candidați la titlul de campioni ai dragostei pentru sportul de iarnă. Și doctorul Iosif Iffiu și inginerul Ioan Rusu, cel care conduce o puternică antepriză de instalații, dar care n-a cîștigat încă niciodată premiul la „Cupa Constructorului” și mulți alții.

...Sus, la Băișoara, într-o zi obișnuită, citeva mii de oameni vin pentru citeva clipe de odihnă. Duminică, stațiunea devine arhiaglomerată. Pe pirtile ei, cel puțin trei mii de schiori își procură bucurii fără preț. Dar peste toate, Băișoara a devenit cea mai mare bucurie a copiilor, dintre care se vor ridica mîine mari campioni ai sportului, dar și ai sănătății.

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ

Ecouri

● „Vrăjitorul din Riga”. Așa a fost denumit Mihail Tal pe vremea cînd escalada anevoiasă cale spre titlul mondial. Totul impresiona la acest jucător: bogăția combinațiilor, temperamentul de adevărat luptător, tentația riscului, loviturile sale tactice neașteptate. Sacrificiile apăreau în mai toate partidele sale și adversarul stupefiat fiind clar depășit, Tal cîștiga dueluri de mare clasă. Nu de mult ex-campionul lumii a aniversat cinci decenii de viață. La invitația clubului de sah din Bremen (R.F.G.) marele maestru sovietic a susținut un interesant simultan, în care jocul său a amintit de epoca sa de glorie. Spre mulțumirea nume-

rosilor spectatori prezenți, M. Tal a acceptat un dialog într-o conferință de presă asupra noilor tendințe din șah, atingînd aspecte ale șahului profesionist. ● La Mîncăș se desfășoară etapa zonei a doua din C.M. Iau parte reprezentanți din R.F. Germania: Bischoff, Herteneck, Hickl, Kindermann, Lau și Lobren, din Israel: Birnboim, Greenfeld, Grünberg, Rechlis și Veinger, din Austria: Klingler și Wittmann și din Elveția: Hug și Züger. Pentru turneele interzonale, programate a avea loc la jumătatea anului, se califică primii doi clasati. ● „Grand Prix” — Mondial a început cu superturneul de la Bruxelles. Ideea ierarhizării mondiale conform sistemului uzitat într-un alt sport, tenisul, aparține lui Garri Kasparov. În fiecare an, o serie de turnee de mare clasă vor da punctele de referință în aprecierea finală a valorii marilor maeștri. Bagajul de puncte de la sfîrșitul anului va desemna pe noul campion mondial. După părerea specialiștilor, proiectul ridică mari semne de întrebare. F.I.D.E. privește cu neîncredere noua soartă a titlului suprem.

Date concrete asupra superturneelor care vor alcătui „Grand Prix” — 1987 nu există deocamdată, deși mulți organizatori și sponsori sînt interesați să concretizeze ideea jucătorului sovietic. Campionului lumii îi aparține nu numai entuziasmul reformator dar și marca victorie în noul test valoric. La Brukxelles a jucat magistral și și-a adjudecat locul întii cu 7,5 puncte (din 10 posibile) în cel mai puternic turneu din toate timpurile (categoria 16 — FIDE, ELO mediu: 2 636). ● „Ucișorul de balauri” este porecla lui Nigel Short, dată de jucătorii din campionatul vest-german, unde englezul joacă excelent pentru formația din Solingen. Pe lista „balaurilor uciși” figurează însuși campionul lumii, în runda a patra a turneului de la Bruxelles, N. Short a cîștigat „pe contre” un dual sicilian de mare frumusețe. În numai 45 mutări G. Kasparov s-a recunoscut învins. Dacă atunci englezul a ratat un rezultat de mare excepție, jucînd slab în retur, în turneul internațional de la Wijk aan Zee, în grupa marilor maeștri, a obținut victoria la egalitate de puncte cu

V. Korcnoi (9,5 puncte din 13 posibile), lăsînd în urma sa pe Andersson (8 p.) și Nogueiras (7,5 p.). ● Superfinala candidaților va avea loc la Linares (Spania) în luna martie și va epune pe A. Kasparov și A. Sokolov pentru desemnarea șalangerului care-l va întîlni în anul 1988 pe G. Kasparov în meciul pentru titlul mondial. ● Prima listă Elo a anului a stabilit și pe cei mai buni zece șahiști ai lumii: 1. Kasparov 2 735, 2. Kasparov 2 710, 3—4 Iusupov, Sokolov 2 645, 5. Korcnoi 2 625, 6. Ljubojević 2 620, 7—8. Hübner, Short 2 615, 9. Portisch 2 610, 10—11. Spasski, Tal 2 605. În lista jucătoarelor: 1. Ciuburdanidze 2 530, 2. Polgár 2 495, 3. Gaprindasvili 2 475, 4. Cramling 2 455, 5—6. Ahmilovskaia, Iosefiani 2 435, 7—8. Litinskaia, Veroci 2 415, 9—10. Alexandria, Levitin 2 405, se remarcă creșterea punctajului. Comisia feminină F.I.D.E., la congresul din Dubai, a solicitat și obținut mărirea cu 100 puncte-bonus a coeficientului șahiștilor pentru a se deschide noi căi participării femeilor în turnee masculine.

MARGARETA MUREȘAN

Dacă sălucul lor n-ar fi atît de izolat și depărtat de căile de comunicație, feroviare și rutiere, cu siguranță că ar fi putut concura printre faimoasele localități care găzduiesc competiții de rîmone ale sporturilor de iarnă. Aniplasat la poalele munților, cu pirtii la îndemîna tuturor categoriilor de schiori, de la începători pînă la cei mai redevabili performeri, satul are și pante admirabile pentru sîniuș. În zilele de duminică, pirtile naturale situate nu departe de casele cocotate pe dealuri, sînt asaltate de iubitorii ai sîniușului. Fiecare își alege pista în funcție de performanțele tehnice ale saniei, de priceperea în pilotarea ei și de ce să nu recunoaștem, în raport de doza de curaj pe care îl posedă. Tîncul infolosit de mama cu tot felul de pulovere și fulare, care dispune doar de o sîniușă modestă de lemn, pentru o persoană, nu se încumetă să urce decît vreo 50 de metri pe un derdeluș izolat, unde se întîlnește cu colegii lui din grupa mijlocie a grădiniței. Sania lungă, solidă, de 3—4 persoane, avînd un profil în formă de trapez, mai lată în zona tălpicilor, pentru a avea stabilitate, ia parte la competiții pe cel mai înalt și mai înclinat deal, unde vitezele sînt comparabile cu cele atinse la concursurile internaționale. Chiar tinerii înșurați vin aici în zilele de duminică cu nevestele. Toți se transformă în copii, reacționînd aidoma lor. Zgomot, veselie, strigăte, chiote de plăcere și bucurii la fel ca cele din „lar-

na pe uliță”, însă ridicate la pîrtat.

Toată noaptea Mircea a visat numai pirtia cea imeasă din partea de nord a satului. Cum în ajun văzuse la televizor niște concursuri teribile de schi, inclusiv cu sărituri, imaginile din locurile natale se asociau în vis cu cele din faimoasa stațiune de iarnă. Cea mai grozavă secvență a fost cînd i-a venit rîndul sus, sus de tot, să sară la trambulină. Omul de ordine, cu cronometrul în mînă, îi făcea semn să se pregătească, ba i-a și spus: „Cînd celălalt atinge solul (care se vedeă jos, departe, departe), d-ta pornești din acest punct spre trambulină”. Îi era o frică teribilă, ifi-ma i se făcuse cit un purice. Cînd mai avea vreo 3—4 metri pînă la punctul respectiv, a îndrăznit să remarce cu o voce timidă: „Dar trambuline mai mici n-aveți?” Abia atunci omul, de fapt, un fel de arbitru, observă că schiurile sînt de trei ori mai lungi decît prichindeul care le avea fixate pe ghețele lui obișnuite cu care mergea la grădiniță. „Cum ai nimerit, tu, aicea, mă, piticule? Fugi repede să nu-mi aluneci spre trambulină”. „Fug, nene, fug, numai ajutați-mă să-mi scot schiurile”. Se făcea că omul îl împingea spre o pădure pentru a face loc schiorilor care așteptau la rînd să efectueze saltul imens, iar în pădure tragea un curent teribil... Atunci s-a trezit. Căzuse plapuma de pe el.

Părinții săi nu se treziseră și nici cele două surioare gemene. Se îmbracă fără să facă zgo-

mot. Aprinse focul, aduse citeva brațe de lemne tăiate pe care le așeză în fața sobei, puse oala cu lapte la încălzit și se așeză apoi la masă, studiînd ziarul. Știa să citească bineșor. Tocmai cînd silabisea un titlu cu cuvinte mai lungi și mai grele, se auziră peșii mamei. „Ce băiat vrednic are mama! Bravo, Mirculică, bravo! Deși, drept să-ți spun, excesul ăsta

Cronica șoselei

Trambulina din vis

de zel mi se pare cam suspect. An... uite că flăcăul mamei a adus și apă de la fîntînă...” „Mămică, vreau să-ți spun ceva”. „Bănuiam eu că ai să-mi faci vreo cerere. Spune!” „Nu, că nu-i vorba de ceva deosebit. Am avut un vis”. „Ce vis?” „Se făcea că la noi în comună, încolo, spre pădurea de brad, avea loc un mare concurs, așa, un fel de olimpiadă de iarnă. Stai să vezi, culmea, eu, îmbrăcat exact ca pentru concursul de sărituri, aveam chiar cască și ochelari. Urmam la rînd, sus, sus, în spatele cabinei observa-

torului, unde stau de fapt și comentatorii. Aveam în față doar un concurent care urma să sară. Abia cînd înnebunit de frică, am cerut omului de ordine o trambulină mai mică, a-cesta și-a dat seama că are în față un copil și, nimit la culme, m-a scos din rînd”. „Măi, măi ce vise mai au și copiii în zilele noastre. Acum însă deduc despre ce-i vorba. Vrei probabil să transformi visul în realitate, pe pirtia mare de la Poiană. Să-ți rupi vreo mîngă ori vreo picior, ca alde Niculăiță sau Petrică, nu?” „Nu, mămică, nu vreau acolo, ci pe dealul mic de lângă rîu”. „Nu, iubituie, ia-ți sîniușul și de sus din grădiniță și pînă la poartă ai loc destul. Aa, știu, lipsește atmosfera, țipete, risete. Fii un frate mărinimos, cuminte, ia-ți surioarele și învață-le să se dea cu sania”. Băiatul se bosumflă și se pregătește de plecare, curățînd tălpicile sîniușului, nu înainte de a face o remarcă. „Doar știi că, una, două, ele încep să plîngă!” „Dacă n-o să le necăjești, nu vor plînge”. Sîniușul începe și toată lumea pare mulțumită. Pustiulul i-a trecut supărarea. Chiar îi face plăcere să se joace cu cele două gemene, iar ele sînt teribil de încinate. Nici nu se gîndiseră măcar că vor avea o asemenea plăcută surpriză. Își pregătiseră de cu seară păpușile. Mama își privește odrăsele din cerdacul casei. Zîmbește mulțumită. „Mircea, eu mă duc la treabă. Nu cumva să ieșiți din curte”. Viteza redusă a sîniușului nu-l satisfăcea pe puști. După poartă,

Toată lumea face sport

■ Cursa pentru obținerea „Ghetei de aur” — trofeul golgheterului campionatelor de fotbal din țările europene — devine din ce în ce mai pasionantă, după ce, săptămîna trecută, scoțienii Brian McClair și Mo Johnston au profitat de pauza din multe competiții pentru a puncta. Deocamdată, conduce tot Toni Polster, de la Austria Viena, cu 26 de goluri înscrise, urmat de Brian McClair (Coltic Glasgow) — 24 goluri, Clive Allen (Tottenham) — 23 goluri, Hugo Sanchez (Real Madrid) — 22 goluri, Mo Johnston (Celtic Glasgow) — 20 goluri, Ian Rush (Liverpool), Tony Cottee (West Ham United), Marco van Basten (Ajax Amsterdam), Petăr Aleksandrov (Slavia Sofia) și Fernando Gomes (F. C. Porto) — cite 18. Urmează, cum probabil știți, cu 17 goluri marcate, Doru Cămătaru, dar din meciuri mai puține decît marea majoritate a celor ce-l preced. ■ Veteranul cunoscutei formații de baschet-spectacol „Harlem Globetrotters”, Marques Haynes, a anunțat că va continua să evolueze în trupa newyorkeză. Precizarea se impune, intrucît „Magul fetei” are frumoasa vîrstă de... 62 de ani! Oricum, au apreciat noii proprietari ai echipei (patronii de la „International Broadcasting Corporation”), publicul nu poate fi lipsit de „numărul” cu totul special al lui Haynes dribling în genunchi, apoi pe spate și coș... cu un șut cu piciorul drept, de la mijlocul terenului! ■ Comisia de disciplină a Federației spaniole de fotbal a deschis o anchetă cu privire la accidentarea lui Julio Alberto, titular al reprezentativei țării sale și căpitan al liderului campionatului, F. C. Barcelona. În meciul catalanilor cu —Valladolid, Juan Antonio Torrecilla — cel mai disciplinat jucător al adversarilor Barcelonei, după cum au demonstrat avocații acestuia — l-a lovit în gleznă pe Julio Alberto, medicii aprecînd că acesta va fi absent de pe terenuri cel puțin patru luni. Cu trei ani în urmă, Maradona suferise o accidentare similară, dar n-a fost deschisă o anchetă a federației, spaniole, probabil pentru că argentinianul nu se afla în fața unor importante meciuri internaționale ale selecționatei... iberice. ■ Brazilianul Ricardo de Brito, mai cunoscut sub numele de fotbalist Alemão („Germanul”) va evolua, din sezonul următor, timp de trei ani, la echipa spaniolă Atletico Madrid. În vîrstă de 26 de ani, Alemão s-a remarcat la „El Mundial”-ul mexican, după o lungă perioadă de anticameră în reprezentativa braziliană, așteptarea datorîndu-se stilului său prea... european.

LUCIAN OPREA

spre drum, urmează o pantă mai înclinată și destul de lungă. Lungimea traseului ar fi de trei ori mai mare, plus viteza care va crește serios”, gîndea Mircea. Singura problemă e împiedicarea „vehiculului” să nu ajungă pe șosea. Mircea e însă meșter în viraje. Exact cum frînează schiorii. Îi vezi coborînd cu viteze amețitoare și deodată fac un viraj scurt și se opresc. Cam în genul ăsta „lucra” și Mircea. A deschis poarta încetșor și a început să urce spre fundul grădiniței. „Mircea, pe noi nu ne duci sus?”, întrebă Brîndușă, una din gemene. „Vreau să fac o probă, rămîneți un pic pe loc. Uitați-vă la mine!” Sania zbură, nu alta. Băiatul a făcut frînarea cu o virtuozitate de admirat. Acum, urca cu pași repezi, grăbindu-se să repete cursa. Văzîndu-se neglijate, gemenele încep să scîncească. „Mai cobor o dată și apoi vă iau și pe voi. Fiți cumînți”. Mircea coboară cu viteză care sporște considerabil cînd sîniușul trece peste o porțiune lungă de gheț, neobservată de băiat, la prima cursă. Degeaba încearcă Mircea să reducă viteza, frînînd cu piciorarele. Eșuează și încercarea de a vîra brusc. Sania este catapultată de pe un dimb paralel cu șanțul șoselei exact în drum unde staționează un camion cu lemne. Se lovește puternic de acesta. Pilotul micului vehicul, cu ambele picioare fracturate, este transportat la spital.

VICTOR BEDA

Cu toate că a avut loc în subteran, experiența atomică efectuată de americani săptămîna trecută în desertul Nevada a aruncat în peisajul politic internațional de la începutul lui 1987 o umbră — umbra neîncrederii, a necomunicării și neconcilierii, a continuării competiției în domeniul militar. Se înțelege, prin urmare, de ce această experiență, aseasonată cu declarația purtătorului de cuvînt al Casei Albe că Statele Unite vor continua testele nucleare, a fost primită cu dezaprobare pe toate meridianele. Însă nu pesimismul a constituit trăsătura de bază a reacțiilor în lume, ci hotărîrea de a milita cu forță sporită împotriva pericolului atomic, a experiențelor nucleare, exprimîndu-se convingerea că, în ciuda poziției americane de acum, interzicerea armelor nucleare — și, implicit, a testelor — este posibilă.

Sînt numeroase argumentele pe care specialistii, opinia publică le aduc în contra experiențelor cu arma atomică. Mai întîi este vorba de costul uriaș, care apasă pe umerii populației, și cei care au protestat în Statele Unite cu prilejul experienței din Nevada știau bine acest lucru. În al doilea rînd, e vorba de poluarea mediului înconjurător, de deteriorarea echilibrului ecologic al Pămîntului, de influența nefastă asupra sănătății locuitorilor planetei. Chiar dacă se fac sub pămînt, testele nucleare nu sînt mai puțin periculoase, atît datorită riscului contaminării biosferei, în caz de accidente sau de scăpări de sub control, cit și datorită efectelor asupra fenomenelor seismice, asupra mișcării scoarței terestre. Însă argumentul cel mai puternic în favoarea interzicerii experiențelor cu arma nucleară consistă în faptul că aceste experiențe reprezintă o componentă importantă a înarmărilor atomice, a înarmărilor în general, întrucît testele, prin însăși natura lor, sînt menite să ducă la per-

fecționarea unor arme puternice sau la experimentarea unor noi tipuri de arme, stimulează competiția militară, acționează ca factor de impulsivitate a cursei înarmărilor și duc prin aceasta, la agravarea tensiunii în viața internațională, la slăbirea încrederii între state.

Avînd toate aceste caracteristici negative, experiențele nucleare mai apar în momentul de față și ca un

Comentariul săptămîinii

Umbra Nevadei

desăvîrșit triumf al inutilității. Pe de o parte, fiindcă în lume s-au acumulat cantități enorme de arme nucleare, de armament în general, în starte să nimicească viața și civilizația pe glob, iar pe de altă parte, întrucît cele două superputeri, Uniunea Sovietică și Statele Unite, s-au declarat în repetate rînduri în favoarea dezarmării. La Reykjavik s-a și ajuns la anumite înțelegeri în acest sens. Atunci de ce mai trebuie noi arme atomice, noi experiențe nucleare? Legat de aceasta, președintele Nicolae Ceaușescu, subliniind necesitatea de a se trece de la declarații la acțiuni concrete, de la vorbe la fapte, spunea:

Ibsen, Nora și prototipul ei

Despre raportul dintre creator și operă s-a scris enorm și se va mai scrie, cu siguranță, și de acum înainte. Este oare opera o oglindă fidelă a omului care a realizat-o, a sufletului și a personalității lui? Uneori, da, Eminescu fiind un caz tipic în această privință. De regulă însă, există nepotriviri, mai mari sau mai mici, citeodată frapante: cutare, ca artist, te face să plîngi de milă pentru aproapele, iar ca om te revoltă prin lipsa de înțelegere și de soliditate pentru cei din jur. Postoritatea reține, firește, opera, dar specialiștii le place din cînd în cînd să șteargă colbul de pe istorii vechi și să reconstituie biografiile unor opere. Este și cazul piesei lui Ibsen *Nora (Casa de păpuși)*, despre care a scris recent cunoscutul ziar parizian „Le Monde”.

Numele eroinei (hipocoristic de la Eleonora) i-a fost sugerat dramaturgului norvegian de o intimă veche. Era în 1846. Într-o farmacie din orașul Grimstad a intrat în fugă o fată foarte speriată, cu o mină plină de singe. Nu era însă nimic grav, o zgrietură. Farmacistul era plecat, dar ajutorul său, un băiat de 17 ani, care o cunoștea bine pe fată, i-a făcut un pansament și totul s-a terminat cu bine. Pe tînără o chema Eleonora Kristina, iar băiatul nu era altul decît Henrik Ibsen însuși, care exercita pe atunci meseria lui Daniil Scavinski al nostru.

Așa a apărut numele piesei, scrise și publicate 33 de ani mai tîrziu. Subiectul i-a fost furnizat însă de o altă intimă, reală, care lasă iubitorilor teatrului ibsenian, orice s-ar spune, un gust amar. La puțină vreme după publicarea, în 1866, a piesei sale *Brand*, Ibsen a primit o carte intitulată *Fieele lui Brand*. Autoarea era o tînără de 25 de ani, Laura, care imaginase în cartea ei continuarea istoriei lui Brand. Dramaturgului i-a plăcut lucrarea și a invitat-o pe autoare în Germania, unde locuia el atunci, ca să facă cunoștință. A venit o fată încîntătoare, plină de optimism și cu o mare poftă de viață, pe care Ibsen a numit-o „Rîndunica”. Însă ulterior Laura a avut parte numai de necazuri. Murindu-i tatăl, ea s-a stabilit în Danemarca și s-a măritat cu un critic literar, Victor Keler. Acesta s-a dovedit a fi dificil, nervos, bolnăvicios. În scurt timp i-au apărut caverne la plămîni. Doctorii i-au sfătuit să schimbe clima, dar soții nu aveau mijloacele necesare. De vreun imprumut Victor nici nu voia să audă; tatăl lui se ruina și el nu intenționa să se îngodeze în datorii. Pentru a-și salva bărbatul, Laura, fără știrea acestuia, a luat cu imprumut o sumă importantă. S-au dus apoi în Elveția și Italia, unde Victor s-a vindecat. În Danemarca însă, creditorii și garanții Laurei încep s-o

urmărească, cerînd plata datoriei. Ea preschimbă polițe, falsificînd semnături. Tracasată, la capătul pubeilor, îi scrie, la 26 martie 1878, lui Ibsen. Ne-am fi așteptat ca să-i spună cam așa: dragă maestre, eu sînt aceea care am scris acum 12 ani continuarea la *Brand*, dă-mi te rog niște bani ca să ies din incurcătură, și ti-i voi restitui imediat ce voi putea. Nu, Laura îi descrie situația grea în care se află și îi trimite manuscrisul unei noi cărți. Unica rugăminte era ca maestrul să predea manuscrisul editorului său, spre a fi publicat, astfel ca să poată obține un avans. Fiecare cuvînt din scrisoare era un strigăt de ajutor. Pe Ibsen însă scrisoarea nu-l mișcă deloc; răspunde sec autoarei că manuscrisul este slab și-i dă sfaturi ridicole să se liniștească și să mărturisească totul soțului (despre măsura semnăturilor). Și, culmea!, întrezărind subiectul unei piese, îi cere cu singe reoțe femeii aflate în pragul disperării și al sinuciderii să-i comunice cit mai multe amănunte despre drama ei. Peste cîteva zile Ibsen primește o scrisoare, trimisă însă de Victor, prin care acesta comunică scriitorului că Laura se afla internată la casa de nebuni. Mulțumit că are acum adunat tot materialul necesar, Ibsen, iubitor de liniște și de confort, se duce la Roma, unde se simțea totdeauna minunat. În Italia își și scrie piesa, pe care o publică în 1879.

Cînd Laura a ieșit din spitalul de psihiatrie, fără să se fi vindecat, drama *Nora* intrase deja în conștiința lumii teatrale din întreaga Europă. Însă fără nici un folos pentru biata Laura, de care Ibsen nu și-a mai amintit și căreia nu i-a întins nici o mină de ajutor. Victor Keler, pentru salvarea căruia Laura sacrificase totul, a alungat-o din casă și a divorțat de ea. Drama „prototipului” a fost de proporții mai mari decît cea a Norei din piesă.

ION CODRU

Telefonul fără fire

Atît de, cum să-i zicem, discretul instrument de lucru — telefonul, atît de convenabilul, incomodul, zgomotosul și cînd și cînd prea enervantul telefon, este scos de la o vreme din ipostaza de legătură, a noastră, cu lumea ce ne înconjoară și examinat, conștient, înfățișat într-un con de lumină mult mai deschis. Unul din aceste subiecte îl constituie impactul telecomunicațiilor asupra evoluției economice a țărilor în curs de dezvoltare. În discuție, ca factor de studiu, intervine inevitabil telefonul. Nu există nici o îndoială că în faza alegerii priorităților, a selecției căilor de cheltuit banii din vistieria proprie, aceste țări n-au prea avut de ales. Inevitabil, telecomunicațiile vin în urma asistenței medicale, a școlarizării, după ce se vor fi căutat soluții

la ecuațiile mai complicate ale producției materiale. În căutarea răspunsurilor la ce trebuie făcut, s-a pornit prin a se proceda la constatări. De bună seamă, rămîne o evidență că densitatea racordurilor telefonice este uneori de zece ori mai ridicată în orașe decît în zonele rurale, care în cele mai multe din asemenea țări ocupă vaste suprafețe. Așadar, pentru o parte din populație telefonul nu există. Iar dacă imboldul extinderii rețelei telefonice în localități urbane se mai poate ivi, date fiind distanțele mai ușor de acoperit, cine s-ar proiecta, din pură pasiune, în aventura telefoniei rurale? La o confruntare formală costuri — beneficii, termenul din față impune respect, în timp ce următorul nu reprezintă un argument. Specialiștii în domeniu caută să acrediteze o noțiune derivată și anume beneficiul real al „telefonizării”. Te costă, apelul telefonic, o sumă anume, convenabilă sau nu raportată la venitul propriu și la repetitivitate. Ea se poate dovedi însă extrem de convenabilă în comparație cu alternativa la îndemînă — deplasarea la mare distanță, comunicarea prin mijloace lipsite de operativitate. Ceea ce nu înseamnă că rentabilizarea poate să întîrzie. Pe plan mondial, costul mediu pentru un racord telefonic se cifrează la 500 dolari pe an. În anumite țări urcă la 1.800 dolari anual. Cum cheltuielile pot fi cu atît mai ușor de dus cu cît se împart la un număr mai mare de abonați... În India, pornindu-se de la acest adevăr, s-a și fixat ca obiectiv un racord de 5.000 locuitori în zonele rurale și unul pentru 2.500 la orașe.

În cazul întreprinderilor, caracterul vital al telefonului se situează în afara oricărei discuții. De aici și constatarea că dacă doar 10 la sută din abonații unei rețele îl reprezintă întreprinderile, rentabilitatea este asigurată. S-a observat că: folosirea telefonului permite întreprinderii economii de circa 4 la sută din venituri, în timp ce costul telefonului nu va depăși 1-2 la sută din beneficii. Motiv pentru partizanii acțiunii să decreteze că avantajul folosirii telefonului este multiplu, mergînd uneori, în plan economic, la dublul cheltuielilor pentru comunicații. Mai ales, cum spunem și mai sus, datorită eliminării deplasărilor și a costurilor pe care le antrenează. Se mai afirmă că dacă în țările industrializate o firmă este de neconcepț să lucreze în afara dezvoltării, în statele în curs de dezvoltare situația se dovedește mult mai flexibilă, structura socio-economică, dimensiunea orașelor, existența bazarelor facilitînd rezolvări de moment. Dar apariția unei anume specializări economice la nivel regional, impune ca o necesitate telecomunicațiile rapide. Telefonul devine indispensabil.

Oricum ai privi, lucrurile sînt ceva mai complicate decît par. O radiografie avansată în acest prizon problematic ne promite dezbatere programate în acest an în cadrul „Forumului” devenit tradițional în sfera manifestărilor Telecom, și el considerat de acum o binevenită tradiție.

NEAGU UDROIU

„Dacă într-adevăr există dorința reală și sinceră de a se pune capăt înarmării nucleare, de ce mai trebuie noi experiențe, de ce să se facă noi teste și noi arme nucleare?”

Unii comentatori pun în directă legătură reluarea de către americani săptămîna trecută a testelor atomice cu intențiile de accelerare a punerii în practică a Inițiativei Strategice Defensive (S.D.I.). Noile experiențe din desertul Nevada ar urmări tocmai testarea și punerea la punct a unor dispozitive destinate „războiului stelelor”.

Se știe că România s-a pronunțat ferm împotriva continuării oricăror experiențe cu arma nucleară și a cerut să se acționeze pentru interzicerea generală și totală a acestor teste. De aceea, după cum se menționează în Declarația Agerpres, opinia publică din țara noastră a dezaprobat cu hotărîre nouă experiența nucleară americană. În acest document se arată că România, care a salutat hotărîrea U.R.S.S. de a institui în mod unilateral un moratoriu asupra experiențelor sale nucleare, consideră că este de cea mai mare însemnătate ca S.U.A. să se alătore acestei măsuri, ceea ce ar constitui un pas important în vederea creării condițiilor necesare pentru trecerea la negocieri privind realizarea unui acord corespunzător, în măsură să pună capăt experimentării armamentului nuclear. Instituirea unui asemenea moratoriu de către ambele părți, precum și de către celelalte puteri nucleare, ar constitui o dovadă a voinței acestora de a se angaja efectiv pe calea încetării cursei înarmărilor și a trecerii la dezarmare. Și, bineînțeles, un astfel de moratoriu ar duce la dispariția, de dorit pentru totdeauna, a umbrei Nevadei.

ION D. GOIA

Urzicile și albumina

Savanții din întreaga lume desfășoară în prezent o amplă activitate de reconsiderare a surselor cunoscute de albumină și de căutare a altora noi.

Și iată că soluțiile pentru rezolvarea acestui deficit încep să apară. Unele dintre ele spectaculoase cel puțin prin ineditul lor. Astfel, oamenii de știință bulgari au ajuns la concluzia că frunzele verzi ale plantelor superioare, între care unele conțin importante cantități de proteine, s-ar putea să fie, într-o perspectivă mai îndelungată, importante surse de albumine. Cercetările au stabilit că în cursul transformărilor biologice suferite de albumina vegetală în corpul animalelor rumegetoare — pină cînd ajungea la forma în care poate fi consumată de organismul uman, se pierde cea mai mare parte din această substanță, conservîndu-se doar 20-30 la sută din cantitatea inițială. Iată de ce de mai multă vreme se caută o metodă de izolare a albuminei alimentare din plante, astfel încît această substanță valoroasă să poată fi consumată de oameni fără a mai

trece prin „medierea” animală.

În urmă cu patru ani, savanții din Sofia au reușit să găsească o metodă de a prepara albumina alimentară din lucernă. Nu de mult, a fost patentată o altă invenție: izolarea albuminei din urzică (*Urtica dioica*). Cercetările au stabilit că urzica este mult mai valoroasă decît plantele tradiționale alimentare și de nutreț atît în ce privește masa verde cit și procentul de albumine pe unitatea de volum. Metoda de preparare alimentară a albuminei este destul de simplă: după prelucrarea masei verzi cu ajutorul aburului ia naștere o masă de celuloză bogată în albumină. Din ea se obține un suc ce conține albumina solubilă. Aceasta se separă, apoi, prin presare sau prin procedee chimice de separație și, după uscare se realizează un concentrat de 50 la sută albumină pură, ceea ce echivalează cu conținutul în proteine a unei cantități de cîteva ori mai mare de carne.

Avînd în vedere recolta mare de urzică — 100 pină la 120 de tone masă verde la hectar — durata sa îndelungată — 20-25 ani — precum și simplitatea cultivării sale, savanții bulgari consideră că *Urtica dioica* va constitui o importantă sursă de proteine a viitorului. Cine ar fi crezut că piscătoreala urzică ascunde asemenea comori?

ROMEO NĂDĂȘAN

Nimic de ascuns...

Lustenau este un orașel din Austria cu o populație de 17.764 locuitori. Cu toate acestea este necesar ca la fiecare cîțiva ani odată să se publice, aici, un fel de liste care cuprind toți locuitorii cu următoarele date: nume, adresă, vîrstă, ocupație, cu cine este căsătorit(ă), cîți copii are. De ce sînt necesare aceste liste? Legenda spune că localitatea ar fi fost întemeiată în jurul anului 1800 de 8 bărbați. Așa se explică de ce o treime din localnici își „împart” 10 nume de familie. Mai mult, o anexă a listelor, publicată recent, atestă că 1.095 de persoane poartă numele de Hämmerle, din care 95 sînt Anna Hämmerle. Pentru a putea vedea despre care Anna Hämmerle

este vorba singurul mod de a o identifica este spunînd: Anna, născută Bösch, 28 de ani, învățătoare, căsătorită cu Franz, are trei copii.

În timp ce mulți austrieci consideră publicarea acestor liste un „atentat” la viața particulară, locuitorii din Lustenau sînt mîndri de modul lor deschis de a fi. Albert Hofer, cel care se îngrijește de editarea listelor, spune: „Dacă cineva nu vrea să fie menționat, înseamnă că are ceva de ascuns. Noi n-avem nevoie de asemenea oameni în Lustenau”.

Nici în Lustenau și nici în altă parte am putea adăuga noi!

DAN DĂNUȚ DORU

Accente in lume

O țară de șahiști

Unul din cele mai îndrăgite jocuri în Mongolia este șahul... Cunoscut încă din cele mai vechi timpuri, jocul de șah se desfășoară după reguli mult deosebite față de cele actuale. De pildă, în șahul mongol nu există noțiunea de „rocadă”, se interzice executarea matului cu calul, iar adversarii încheie partida doar cu pionii dinaintea reginei. Deosebit de originale sînt și figurile, executate din lemn sau os. Figura regelui reprezintă un nobil pe tron, iar regina un monstru mitologic, un hibrid dintre ciine și leu. Figura nebunului este reprezentată printr-o cămilă,

pionii albi prin oi, iar cei negri, prin capre.

NEUROSCAN

În rîndul enigmelor ce stîrnesc interesul și constituie obiectul de cercetare intensivă a multor neurofiziologi, electroniști și biochimisti, intră și creierul. Un colectiv din cadrul Institutului Militar de Medicină al Aviației (Varșovia), condus de neurofiziologul Jan Miszczak a realizat un original sistem computerizat de ajutorare și diagnosticare neurologică, denumit Neuroscan. Acest aparat localizează cu precizie bolile creierului, ca de exemplu epilepsia, tumorile, leziunile oaselor sau ale fesuturilor, permițînd totodată depistarea din timp a unor maladii.

ELENA GRECESCU

Una din cele trei „surori“ mă conduse prin apartamentul luxos, traversând mai multe încăperi, saloane, bibliotecă, birou, când în sfârșit deschide ultima ușă: în mijlocul unei imense camere cu un parchet strălucitor, maestrul îmbrăcat într-o robă de mătase, cu butoni de aur la manșete având pe cap o bonetă neagră de velur stătea pe un fel de tron.

Deschizând brațele, el mi se adresă cu un gest de bun venit.

— Intră prietene! Văd deja că ai un suflet foarte vechi!

Flatat de acest compliment neașteptat, intrai, lăsând pe falșa domnișoară Bronté să se retragă pe virfuri.

— Luați loc, imi spuse maestrul pe un ton dulceag.

Cum camera era complet nemobilată, în afara tronului maestrului, mă așezai pe parchet. Imediat o întrebare a acestuia imi căzu pe cap ca un trănnet.

— Vă amintiți de viața dumneavoastră de moluscă?

— Nu! răspund eu rușinat.

— Dar sentimentul că ați avut o viață de legumă vă stăruie în memorie, nu?

A trebuit să mărturisesc că nu. Maestrul a avut un aer surprins.

— Dar nu aveți uneori impresia că ați mai trăit cindva?

— Eu știu? Poate, uneori!

— Ah bine, foarte bine, răsuflă ușurat maestrul.

Apoi, el imi explică pe larg necesitatea ca fiecare ființă să-și cunoască existențele anterioare.

— Noi avem nevoie de această întoarcere în trecut pentru a ne desăvârși. Papus spunea: „Oamenii încep un nou parcurs în lumea materială continuând rezultatele obținute pe parcursurile anterioare“. Voi merge mai departe. Cunoașteți axioma de aceluia noastră ne urmează. Ei bine, vă asigur că, înțelepciunea populară n-a fost exprimată niciodată cu atita adevăr.

Căci, să știți prietene, actele noastre ne urmează într-adevăr în toate reîncarnările noastre. Și toate incidentele vieții noastre actuale își au rădăcinile în trecut. Cunoașteți exemplul birjarului care a omorât un pieton?

— Nu!

— Ascultă cu atenție. Un birjar omoară un pieton. Precizez că, nu a făcut-o intenționat.

Dreptatea postumă se extinde însă și la omucidere prin imprudență. El bine, acest birjar, devenit în existența sa următoarea pieton, a fost omorât de pietonul, devenit la rândul lui birjar. Și în acest fel, acești doi nefeciciți indivizi, vor fi obligați să se omoare unul pe altul, în mod alternativ până la sfârșitul veacurilor, pentru că nu există nici un motiv ca acest lucru să înceteze.

Acest destin atroce al acelor oameni mă făcu să blestem soarta. Maestrul mă opri însă cu un gest și continuă:

— Victimele noastre umane, nu sînt singurele care ne cer socoteală de faptele noastre, în viețile viitoare pe care le vom avea. Obiectele de asemenea pot să se răzbune pentru greșelile pe care le-am comis față de ele. Am să vă dau un exemplu

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

„Nu sînt ce par a fi“

pe care îl cunosc de la primii mei maștri: spirițiști: „Un școlar se juca cu o peniță de toc, pe care a rupt-o și apoi a aruncat-o; moleculele metalului au păstrat pe timpul transformărilor pe care le-au suferit amintirea răutății copilului față de ele. După câteva secole, aceste molecule de metal au ajuns în piesele unui string la care, într-o zi se produce un accident; un muncitor muri agățat din neatenție de mandrina stringului. Și ce crezi? S-a constatat că, acel muncitor nu era altul decât școlarul nostru reîncarnat care a fost pedepsit pentru actul său anterior.

Povestea cu aceste molecule de metal, dotate cu o astfel de memorie m-a tulburat. Maestrul a văzut acest lucru și mi-a spus:

— Vedeti că teoria reîncarnării nu este atât de simplă cum cred unii neinițiați. Oricum, cred că acum știți suficient pentru a participa la reuniunea noastră, unde vom cere unui medium să se ocupe puțin de

viețile dumneavoastră anterioare.

Se ridică, și urmindu-l am văzut la unul din degetele sale un inel masiv cu un diamant de dimensiuni apreciabile.

— Aveți un diamant foarte frumos, zic eu.

— Aa, da! Il am de peste patru mii de ani, imi răspunde el.

În salonul vecin, cca. 40 de persoane așteptau momentul începerii reuniunii. Maestrul începu să vorbească despre utilitatea cunoașterii vieților anterioare.

— Cînd știm ceea ce am fost în decursul secolelor înțelegem mai bine reacțiile noastre. Cunoșcînd metamorfozele prin care am trecut prin secole, vom fi mai fericiți, ne desăvîrșim mai bine. Cînd știi ceea ce ai fost e mai ușor să știi ceea ce ești...

mos. Numele dumneavoastră este Akernilis, vinați foci.

— La ce dată, întrebă doamna cu emoție.

— În 1712.

— Vă amintiți doamnă? întrebă maestrul.

— Nu, de nimic, spuse sărmana femeie.

— Ei bine, săptămîna aceasta veți face un efort de memorie; veți citi lucrări despre eschi-moși pentru a găsi impresii și imagini de altădată.

Încă patru sau cinci persoane au cerut precizări asupra trecutului lor. În sfârșit, maestrul mă prezentă:

— Acest subiect, spuse el, vine aici pentru prima dată. Vom schimba mediul pentru că eforturile de defrișaj vor fi considerabile.

Chemă o a doua soră Bronté, îi ceru să-mi ia mina, o adormi și-i spuse:

— Domnișoară, vrei să coborîți pînă în existența vegetală a acestui domn? ce vedeți?

Răspunsul depăși așteptările mele:

— Domnul a fost un castravete, spuse mediul.

— Și după? întrebă maestrul, imperturbabil.

— Ați fost burete, trei mii de ani înainte de Hristos, perie sub domnia lui Augustus, apoi rată sălbatecă în timpul cruciadelor, dansatoare la Pekin în 1510, alchimist prin 1783 și înainte de penultima dumneavoastră reîncarnare ați fost frizer în armata lui Napoleon. Într-o zi împăratul v-a spus...

— Pentru ședința de astăzi este suficient, spuse maestrul. Prietenul nostru știe destul. La ședința următoare vom mai căuta în trecutul său.

Peste o jumătate de oră eram pe trotuar, cu însoțitoarea mea și stăpîna lui Rik.

— Sinteți un subiect interesant imi spunea ea, și începu să-mi mai fină o prelegere despre importanța existențelor noastre anterioare.

Tochmai atunci a început o ploaie de toamnă care, m-a salvat de filozofia sa în legătură cu reîncarnarea, gîndindu-mă în sinea mea că trebuie să fiu multumit cu ceea ce sint în actuala mea existență.

Deși n-aveam umbrelă, mă gîndeam la existența mea anterioară și-mi găsi salvarea într-un zimbet: castraveților le priește ploaia.

I. G. VULCANEANU

Racul

Camelia Ciobanu este o tinăra din Sibiu care lucrează la teatrul din localitate. Printr-o scri-soare ne mărturiseste că în timpul liber face caricatură. Desenele pe care le-am primit la redacție impresionează plăcut: pentru un debutant sînt lucruri exprimate într-o linie curată și îngrijită. Și fiindcă sînt foarte puține femei care îndrăznesc să facă caricatură și pentru că ni se pare că tinăra din Sibiu are talent o recomandăm cu plăcere în speranța că o să mai auzim de numele ei. (P. Sorin).

Mulți au început să moară în acea dimineață de mai

Barăcile pentru uscat cărămizi de la marginea Clujului, împrejmuite cu sîrmă ghimpată și declarate ghetou se umpluseră din primele zile, dar convoaiele continuau să se reverse peste noi. Mă apropiam de poartă și le priveam ore în șir. Nici acum, după atîția ani, nu-mi dau seama unde? cum? am putut încăpea peste 18 000 de oameni.

Nora Diamantstein își va aminti: Cînd cuprîndea cu privirea era o singură clădire. În rest, șuri fără niciun perete, care serveau la aerisirea cărămizilor. În acest loc erau îngrămădiți 18 000 de oameni, copii, femei și bătrîni, în praf, ploaie și vînt.

Trebuia să-ți cauți un loc unde să te instalezi. În barăcile deschise, nu mai erau locuri. Fabrica, de asemenea, era ocupată de primii veniți. În fundul ghetoului, unde se afla o altă clădire în care se ardeau cărămizi, sub o scară, am zărit un loc de doi metri lungime pe doi lățime. M-am pus pe lucru. Am desfășurat pachetele. Luasem cu noi niște oarceafuri mai groase și cu ajutorul doamnei Ida am improvisat un perete. Adunînd cărămizi, am făcut o podea, apoi, primind o legătură de paie, am făcut și un pat. Astfel, am ocupat locul de sub scară. În golul ce a rămas la mijloc am ridicat o masă din cărămizi și tot din cărămizi, niște scaune. Ne-am improvisat o locuință aproape civilizată, celelalte nefiind decît niște culcușuri. Nu puteai merge printre ele. Te strecurai cel mult. După ce am terminat, am chemat-o pe mama. Sărmana zimbea și spunea că e minunat. M-a întrebat unde vor locui Ida și Esti.

— Aici, am răspuns.

M-a privit mirată. Atunci spre a evita orice discuție, am propus să facem o probă generală. Ne-am culcat cu toții. Eram înghesuți ca niște heringi. Dacă unul vroia să se întoarcă, trebuiau să se întoarcă și ceilalți.

Mi-era foame. Nu era de mirare, de altfel. Timpul trecuse pe neobservate. Erau orele cinci și nu mîncasem nimic

din ajun. Am scos niște alimente, m-am dus lingă gard cu intenția de a minca. Nici ceilalți nu mîncaseră. Și eu care mă lăudasem cu o foame de lup! Nervi? Oboselă? N-am putut minca. Cînd va sosi ziua judecării, St. K. supraviețuitor al ghetoului din Cluj, va declara în fața Tribunalului Poporului: „Locul pentru dormit era așa de redus încît oamenii stăteau îngrămădiți unii în alții făcînd imposibilă orice odihnă. Pe un spațiu de 6 mp eram înghesuți 9 persoane cu bagaje cu tot. La o populație de aproximativ 18 000 evrei, primăria a instalat o conductă de apă cu cca. 15 robinete de la care trebuia să ia apă pentru spălat, pentru fier, pentru curățit. Dar și aceste robinete funcționau doar din cînd în cînd. De cele mai multe ori erau închise, uneori de-a lungul întregii zile. Apa nu ne ajungea nici să ne astîmpărăm setea. Spălătură de dimineață era un adevărat chin“.

Pe noi, cei sosiți în ghetou din primele zile, venirea altor convoaie, știînd

scriitorul și publicistul D.M. va exprima un mare adevăr afirmînd că F.M. ne-a părăsit acum, dar ea, de fapt, a început să moară în acea dimineață de mai, cînd poliștii horthysti au intrat-o în curtea fabricii de cărămizi, **Durchgangsheto-ul**, ghetoul de tranziție al orașului Cluj, unul din sutele de ghetouri conceput de naștiți ca stații de tranziție în drumul ce se termina pe rampa morții de la **Birkenau-Auschwitz**.

La Satu-Mare, ziarul „Szamos“ a anunțat pe prima pagină cu litere mari: „Azi după masă se închid porțile din jurul ghetoului; de-acolo nu mai poate pîși afară nimeni. Miine va începe strămutarea evreilor din oraș în ghetou“. A doua zi prefectul Endrődy Barnabás și primarul Csóka László și-au prezentat opera lui Endre László.

„Știu că se va înființa ghetoul — își va aminti Hegedűsné Molnár Anna. Ne-a fost teamă de el, tremuram de mult din cauza lui. Ne-am pregălit pen-

printre ele. Puteai să mergi dintr-un loc în altul doar călcînd peste ele și pe picioarele oamenilor. În cea mai mică cameră locuiau cel puțin zece oameni.“

Și noi am locuit 30 în trei camere, în apartamentul unui bun prieten. Eram cu toți rude și cunoscuți.

Ne-am pus la un loc alimentele și am organizat o gospodărie comună. Pe uși am afixat împărțirea sarcinilor pe cîte o săptămîna: care femei gătesc, care fac curățenie, care spală“.

În casele din curtea aceleiași clădiri au fost încartiruiți evreii din Bicsad. Aceștia au suferit chiar mai mult decît oei din oraș. Au fost ținuți zile întregi închiși în sinagogă, fără mîncare și fără apă. Apoi i-au adus cale de 50 km pe jos, lăsîndu-i să ia cu ei atît cit pot căra în spinare. Gîrboviți sub povara fizică și sufletească ce o purtau cu ei.

La Szinerváralja, cîțiva creștini au intervenit în sprijinul unui evreu. Domnul pretor Kozányi le-a afixat numele în chenar negru. Fapta pretorului a fost dată ca exemplu în ziarul Szamos cu in-demn: Așa să procedeze fiecare patriot maghiar.

Oradea se întindea pe 2 000 de iugăre. Pentru ghetou s-a delimitat o suprafață de 130 de iugăre. Populația orașului era atunci 90 000, din care 22 000 de evrei. Deci o pătrime din populație urma să fie înghesuți în a cincisprezecea parte din suprafața orașului. Cartierul desemnat era și așa supraaglomerat. Aici 3-4 familii, cu cîte 4-5 copii, locuiau în cîte un apartament compus din 1-2 camere. Ghetozarea a impus ca, într-o cameră mijlocie să fie înghesuți 14-15 persoane. Cînd lui Gyapay, primarul orașului, s-a încercat să l se demontreze că spațiul este mult prea mic, el a ripostat iritat:

— Lăsați-mă în pace domnilor, acestea-s vorbe goale. Vă rog să luați la cunoștință că n-avem de gînd să facem din ghetou stațiune balneară.

Nervozitatea era generală. Oamenii învățați cu un anumit confort, adolescente obișnuite să doarmă în camere separate, tineri căsătoriți și bătrîni nepuțincioși care nu puteau să se miste nici pînă la W.C. dormeau acum de-a valma, cîte 20 și chiar 30 într-o cameră. Saltelele erau puse cap la cap, una lingă alta. Nu rămînea nici o palmă de dusumea sau parchet neacoperit. Cînd unul era nevoit, în timpul nopții să-și părăsească salteaua, deranja cîte 6-8 pînă reușea să ajungă la ușa.

OLIVER LUSTIG

(Va urma)

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

ce le așteaptă, ne zguduia de fiecare dată.

Imi amintesc — mărturiseste Otto Kornis în cartea sa de memorii — de clipa în care primul grup al celor din Gherla a apărut în intervalul dintre două barăci. În fața pășea un bărbat mai în vîrstă: purta ochelari, fața lui îngindurată, brăzdată de cute adînci nu poate fi uitată; picioarele nu-l ascultau; doi tineri, sprijinindu-l de-o parte și de alta, îl ajutau să înainteze. Mi-a atras atenția, căci presimțisem: nu este o simplă intimplare că tocmai un om bolnav, care nu mai poate umbra, se află în frunte. Evreilor le plac simbolurile. Picioarele celui din față au fost rănite cu siguranță în război, unde omul și-a vărsat singele pentru țara care acum atît de crunt îl umilește“.

Eu imi amintesc de ziua cînd a intrat pe poartă adolescența F.M. Nici eu, nici ceilalți și poate nici ea nu bănuia că după traversarea întregului calvar, va deveni scriitoare. Și cu atît mai puțin, întuiam noi toți că, păsînd în ghetou, pășeste de fapt în moarte. Cînd peste ani, scriitoarea F.M. se va sinucide,

tru ce-i mai rău, dar ceea ce am simțit, cînd s-au închis porțile în urma mea, nu pot să descriu.

Nu există cuvinte pentru a exprima durerea sufletului, cînd omul este lovit în demnitatea sa. Nu pot fi exprimate în cuvinte sentimentele celui condamnat fără vină. Eram prizonier — deși nu între patru pereți! Eram rob — fără nici o speranță de scăpare.

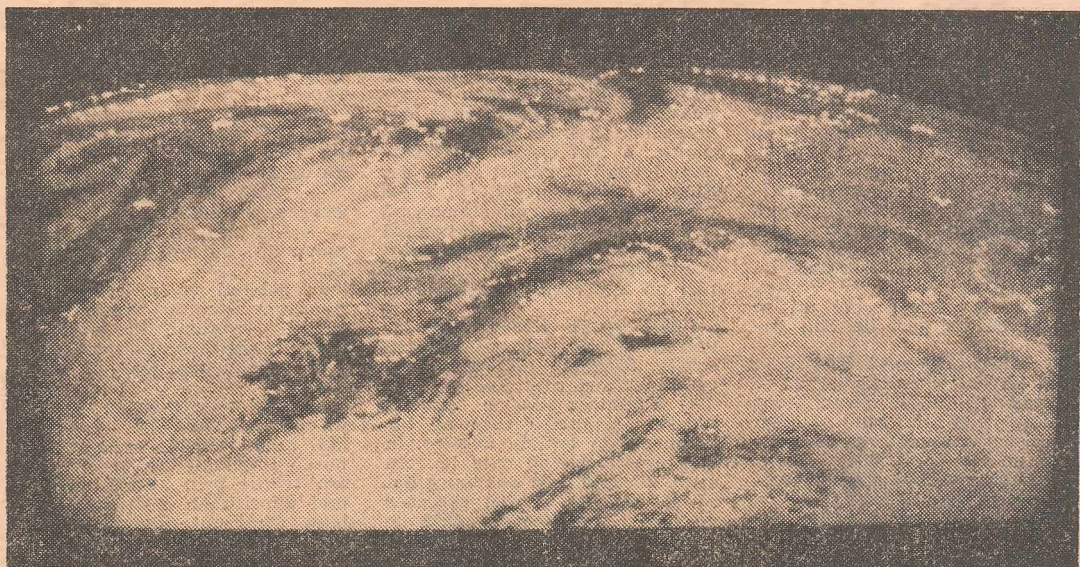
N-am făcut niciodată, nici măcar un singur pas în afara ghetoului, pînă cînd n-am pornit pe ultimul drum, pe Kalvária sântămăreană, spre gară.

Dar pînă atunci s-au mai scurs cîteva săptămîni. Săptămîni de groază...

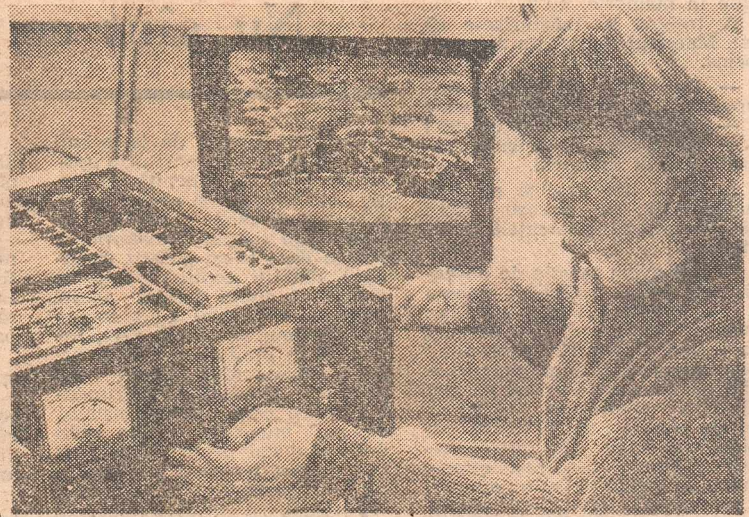
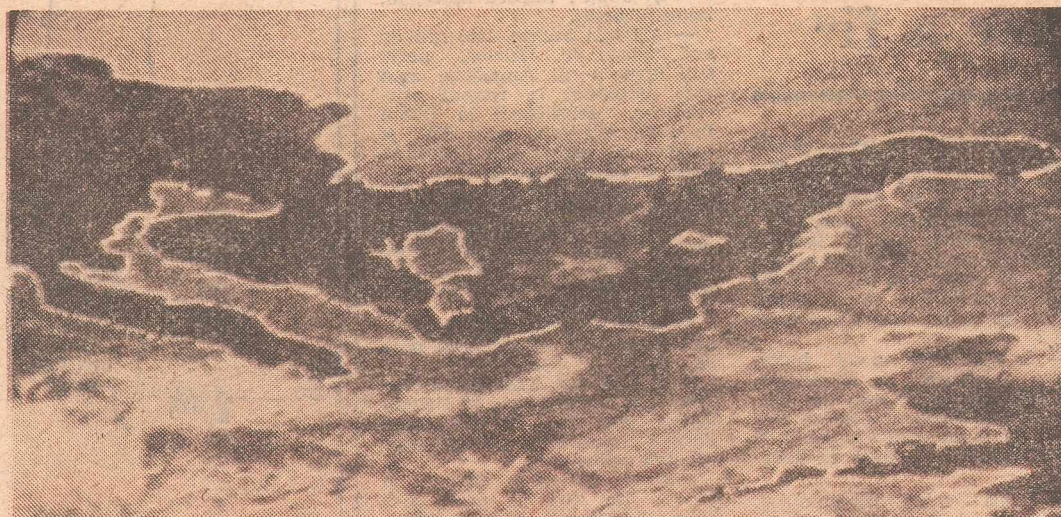
Înghesuia luase asemenea proporții încît nu mai puteai respira. În apartamente nu mai exista o palmă de loc liber. Mobila era dată afară ca să poată încăpea mulțimea de oameni. Și atunci i-au adus peste noi și pe cei din ghetoul din Carei și din împrejurimi.

Acum în ghetou, fiecare casă semăna cu un stup. 17 500 de oameni pe teritoriul a trei străzi. În camere n-au rămas decît saltelele puse strîns una lingă alta. Nu aveai nici atîta loc ca să calci

FOTOGRAFUL E LA 36 000 DE KILOMETRI!

Imagini ale Pământului transmise de satelit și recepționate de o superbă instalație de concepție și producție românească

Stația de sol pentru recepția satelitului meteorologic geostationar METEOSAT este destinată preluării și prelucrării imaginilor globului pământesc transmise de satelit.

Satelitul METEOSAT, lansat de Agenția Spațială Europeană, este plasat pe o orbită ecuatorială deasupra Africii, în dreptul golfului Guineea, la distanță de 36 000 kilometri față de

Pământ. Din acest punct Pământul este văzut din Brazilia până la Oceanul Indian și, aproape, de la pol la pol.

Imaginile sunt luate în trei benzi spectrale: vizibil, infra-roșu și spectrul de absorbție al vaporilor de apă. Aceste imagini se transmit prin unde electromagnetice, cu frecvența aproximativă de 1 700 MHz, după un program prestabilit.

Principalii beneficiari ai acestor date sunt serviciile meteorologice, având astfel posibilitatea de a îmbunătăți calitatea prognozelor.

Satelitul utilizează două forme de transmitere a imaginilor globului terestru. Una, analogică, destinată înregistrării pe sisteme de reproducere de tip fotofacsimil, asemănătoare cu

cele folosite de către agențiile de presă, de rezoluție mai redusă, putând fi transmise la distanță după recepționare și pe linie telefonică. A doua formă de transmisie, cea numerică, de mare rezoluție, este destinată studiilor și cercetărilor de specialitate la care informația luată de satelit este transmisă în întregime.

Laboratorul de cercetare pentru echipamente de comu-

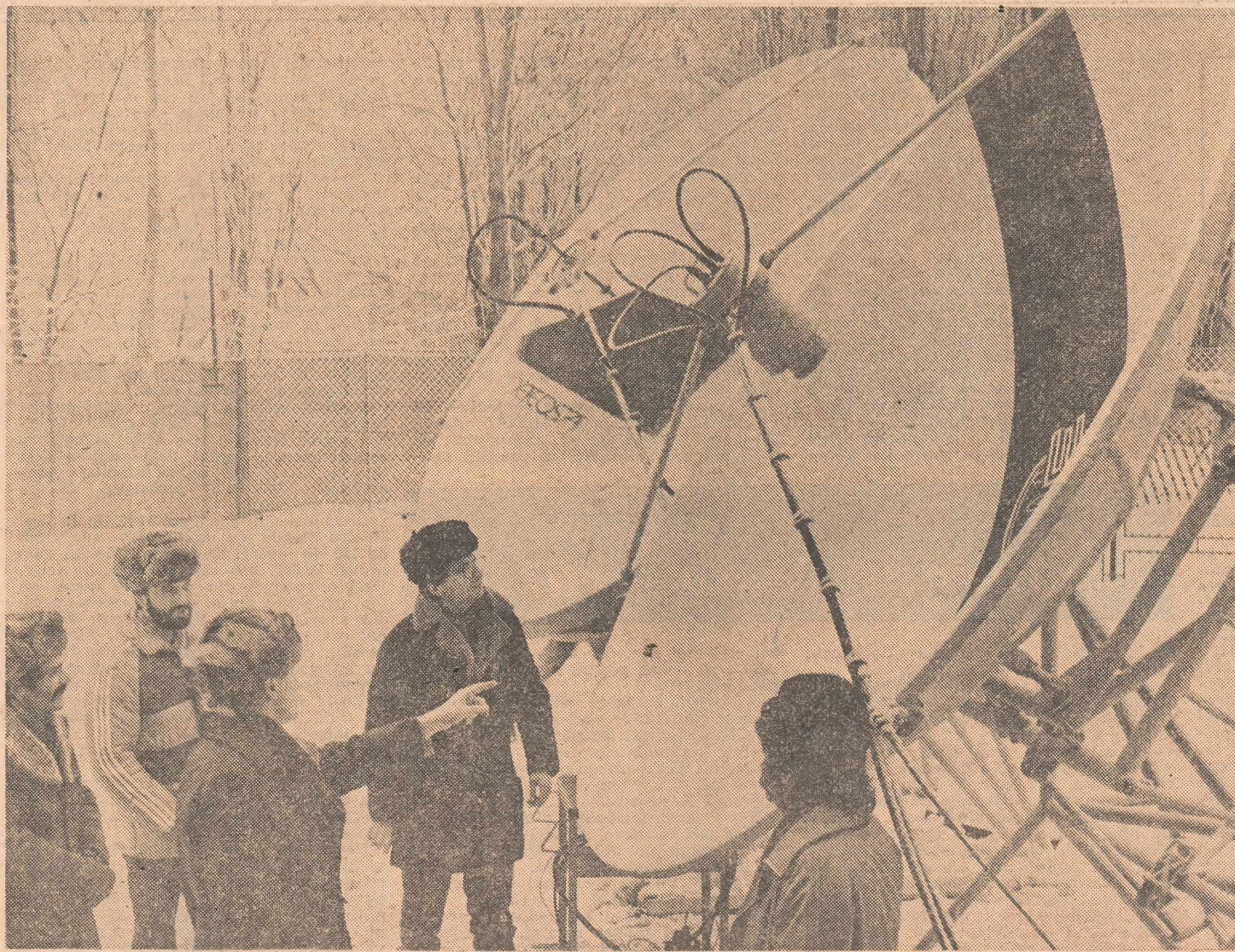
nicații în microunde al Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru electronică din București, încă din iarna anului 1983 a început cercetările pentru realizarea unui echipament de recepție a satelitului METEOSAT. În vara anului 1984, stația era deja folosită de Institutul de meteorologie din București, iar în ziua de 30 decembrie 1985 un echipament similar era în drum spre Potsdam, R.D.G., primul beneficiar extern.

Sistemul de recepție și prelucrare a datelor recepționate se compune din următoarele părți: o antenă parabolică cu diametrul de 3 metri, în focarul căreia se află receptorul de microunde. Acesta conține, la rîndul său, un amplificator de foarte înaltă frecvență și zgomot redus, care amplifică semnalul emis de satelit, de la cei 36 000 kilometri distanță. Semnalul astfel amplificat este apoi coborât în frecvență și transmis receptorului care decodifică cele două forme de transmisie, analogică și digitală. Receptorul poate fi conectat la două echipamente de tip fotofacsimil și printr-o interfață specializată (conectată) la un sistem de calcul (calculator I-102 F) care preia datele numerice, le stochează pe o unitate de disc sau pe bandă magnetică, le prelucreză și le afișează utilizatorului. Rezultatele acestor prelucrări, date numerice și imagini (alb-negru sau color) ale globului terestru sau numai ale unor suprafețe selectate, reprezintă punctul de plecare a unor programe de aplicație specific meteorologică, ce fac obiectul cercetării în vederea elaborării prognozelor meteo.

Echipamentul de recepție, realizat de specialiștii Institutului de cercetare bucureștean, asigură recepția simultană a tuturor datelor transmise de satelit, asigurând utilizatorilor toate posibilitățile de prelucrare a datelor.

Prin realizarea stației de sol METEOSAT care îmbină domeniul de vîrf din electronică, de la microunde și pînă la tehnica de calcul sofisticată, România a intrat în rîndul țărilor — puține ca număr — care produc echipamente spațiale.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economie: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 23; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.